

"El vostre país és un parany de guineu que combat amb la hiena i l'engany de la hiena que lluita contra el llop. És una partida d'escacs entre l'arquebisbe i el general. És un parell d'homes: l'un paga impostos i l'altre els cobra. Són uns esclaus que es creuen lliures tot i que llurs grillons rovellats sols han estat mudats per uns altres de ben lluent. El meu país és el jovent enfilant-se per cims de rocam. Vosaltres teniu el vostre país i jo el meu".

(Khalil Gibran, poeta libanès, s. XX).

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !.**

L'ESTEL

de Mallorca

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XVII. NÚMERO 379

15 DE GENER DE 1998

PREU: 200 PTS

Fa 3 anys que en Richard Wymore va obrir el **Taller Perfidecor** on fabriquen portes i persianes metàl·liques, tancaments de terrasses etc., a la barriada dels Foners. A la foto amb els seus operaris.

Són els empleats del SYP de la Soledat. Un supermercat ben gran un poc amagat a un carrer de devora la carretera de Manacor a la Soledat.

Grup Music-vocal de l'Associació de Veïns Reis Catòlics de la barriada de la Soledat.

Fa 4 anys que na Maria Perelló regenta la **Botiga d'Armes i Esport "Risc i Aventura"** al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Galícia (IV)
Revistes en català a les biblioteques
- 4 Nadal batle, in memoriam
Cristians, però Menys
- 5 L'esperit republicà
- 6 L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970).
- 8 La música de Giora Fiedman i les llàgrimes de les víctimes de l'Imperialisme Nazi
- 9 La solució mallorquina
Les mans al foc (XV)
Gran èxit de la Diada Nacional del 31 de Desembre per la Independència dels Països Catalans
- 10 Llibres de cal llegir
31-D amb més força que mai
La nostra història: Guifre el Pelós
- 11 Bartomeu Rosselló-Pòrcel i la república honorats en el cementiri de Palma
El problema del mal
- 12 Cronologia de la Història de Catalunya Plena (XVI)
Sospites fonamentades
- 13 Sense Déu
- 14 Així s'escriu la història. Saber-ho no pot sobtar ni decebre ningú
- 15 Impost sobre la incineració
Bona gent, en olor de multituds, celebrà la seva festa de cap d'any
- 17 Les claus de la llei del català
Carta al señor Anson
- 18 Llengües vives
La justícia i la misericòrdia
- 19 El Partit Popular i l'Església Catòlica Valenciana homenatgen un inquisidor anti-Germanies
- 20 Diada Nacional de Mallorca
- 22 Petits anuncis
- 23 Contracrònica nupcial
- 24 El País Valencià en la reconstrucció nacional
- 25 Un calendari per recordar el que som
Occitània, una nació silenciada (I)
- 26 Plany per Catalunya
Insubmissió a les casernes
- 27 Per un autèntic Correllengua Nacional!
- 28 Es curs de sa meva vida

Per què demanem llistes obertes?

El nostre partit -Estat Català- ha demanat sempre que s'ha pogut expressar públicament en un mitjà de comunicació lliure i democràtic, que els representants del poble han de poder ser escollits directament pels electors, mitjançant les llistes obertes.

Fa no gaires setmanes vàrem veure en el Debat de Política General que el Parlament de Catalunya, sembla haver-se convertit en un pandemonium on sis caps de llista decideixen per sis milions de catalans, mentre la resta de parlamentaris es dediquen a absentar-se o a dormir, com el delinqüent Josep Ma. Sala conegut entre els seus col·legues socialistes com a "Bella Durmiente", per les becaines que feia en moltes sessions parlamentàries.

Per altra banda, fets com les patètiques equivocacions en el sistema de votació d'esmenes fan pensar als ciutadans d'aquest país, si l'única preocupació dels nostres escalfaescans casolans no és solament percebre la generosa nòmina de parlamentari a final de mes.

Catalunya mai tindrà la rellevància política que com a nació li pertoca, mentre els escons de l'hemicicle català no deixin de ser plataformes d'arribisme personal, i on la funció de la majoria de parlamentaris sigui la d'aplaudir, callar i mirar quin botó prem el seu capítol de torn (i àdhuc en això s'equivoquen!) abans de fer nones.

Senyors, si volem un país mínimament seriós i democràtic fóra prou bo d'implantar les llistes obertes com en temps de la República. I així doncs, d'una manera totalment democràtica, els parlamentaris que volguessin obtenir o revalidar el càrrec es veurien sotmesos al judici popular de les urnes, obligats a prendre consciència de la dignitat que els catalans podem i hem d'exigir als nostres màxims representants polítics.

Tenir el dret de poder escollir amb coneixement de causa els homes i dones que han de representar-nos, és el primer pas cap a la plena llibertat personal i nacional. Ω

Isidre Dot
Secretari General d'Estat Català

Fa 1 mes que na Marga, na Manuela, n'Adela i en Xisco han creat la **Cooperativa Querques** (roure en llatí) a la barriada de la Soledat. Restauen i entapissen mobles.

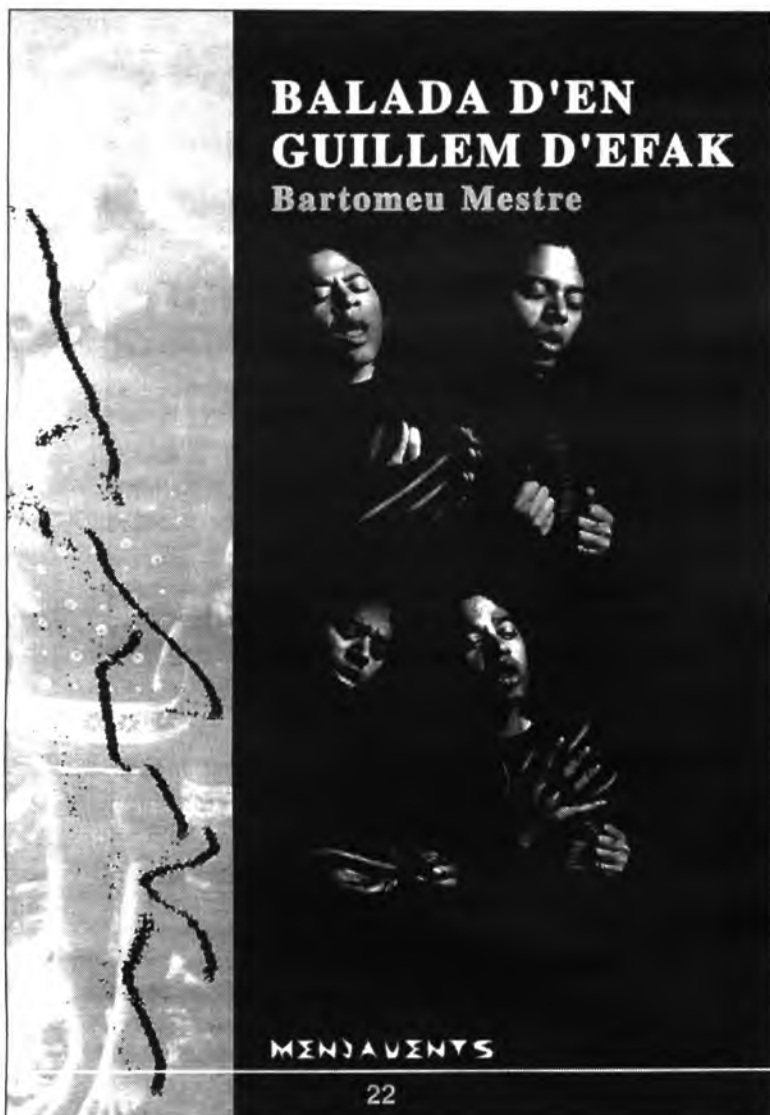
Especial dedicat a les barriades de
FORNERS - PERE/GARAU - SON COC - LA SOLEDAT
Si vos ha agradat,
telefonau al
26 50 05
i el vos enviarem
cada quinze dies.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

22

* El diputat de Nueva Izquierda Manuel Alcaraz considera "insultant per a la realitat plurilingüe de l'Estat espanyol" que en un any els dos canals de TVE, només hagin inclòs actuacions en llengües distintes a la castellana en quatre ocasions.

* Tenim notícies que pel més de febrer d'enguany sortirà un nou disc del conjunt manacorí OCULTS. Es tracta de dotze cançons inèdites composades per n'Antoni Nicolau durant l'estiu passat a la vila de Sineu, on va llogar una casa per poder fer feina tranquil·lament i poder inspirar-se, entre concert i concert de la gira '97. El passat dia 9 de desembre va entrar en gravació de manera que a finals del febrer el tendran acabat.

* Acaba el partit entre el Betis i el Madrid amb el resultat de 3-2 a favor del Betis. -Ara els andalusos de s'Arenal encendran els coets i dispararan les escopetes, vaig pensar. Silenci absolut. I això que a s'Arenal hi ha milenars d'andalusos! Si hagués guanyat el Madrid, haguéssim sentit l'artilleria. I, és que a s'Arenal són molt rabascos. Deu ser això.

* Quan fa cinc o sis anys es publicaren damunt l'ESTEL unes quantes entrevistes o històries d'en Guillem d'Efak, vaig descobrir que la gent (cafeters i botiguers), només el coneixien com a guia turístic, i dels millors de Mallorca. És per això que us recoman la lectura del llibre editat per Documenta Balear **Balada d'en Guillem d'Efak**, que conta tota la seva història, des de la seva naixença a la Guinea (en aquell temps espanyola), fins a la seva mort, fa un parell o tres anys. El llegireu d'una tirada, perquè aquesta també és un poc, l'història d'aquests que estam dins la seixantena. Aquest llibre es va presentar durant les passades festes de Nadal a la Casa Catalana de Mallorca, amb el teatret ple fins al galliner.

* Just abans de començar la Manifestació del 31 de Desembre, s'acosta un jovenet de Son Mesquida i me demana si tenc estelades per vendre. -I que no te'n vaig vendre tres, per tu i els teus amics? li vaig demanar. -És que varem anar al camp de Mallorca i la policia les mos va prendre, va contestar el meu jove

amic. -Catxin dena, -li vaig replicar- no te vaig dir que no hi anessis al camp del Mallorca? Allò és territori castellà. Els mallorquins que hi anan són humiliats, escridassats, furtats i fins i tot apallissats. - No, i pots estar ben segur que no hi aniré més al camp de Mallorca, va dir en Pau, el meu jove amic. Si vull veure futbol aniré al camp de Barça, que allà són dels nostres.

* A les festes grosses com es ara la Diada de Mallorca, dia en que el Rei en Jaume va entrar amb les seves tropes a Ciutat, els regidors duen la "vereda", una medalla penjada pel coll amb una cinta de la bandera espanyola. Els darrers anys, els regidors del PSM es negaven a dur aquesta bandera penjada pel coll, fins que enguany els han fet una "vereda" amb la cinta de la bandera catalana. Ja era hora... després de 20 anys!

I, sabeu perquè a n'Isabel i Ferran els posaren els Reis Catòlics? Idò, que quan envaïren el Regne de Granada, el darrer baluard fou Màlaga que defensaven els valents andalusos. Una vegada conquerida la ciutat, els reis ompliren dos barcos de guerra de braus soldats andalusos i els enviaren al Papa de Roma com esclaus. El Papa en va quedar ben content amb el present de matances i va dir. Oh, i que ho són de catòlics aquests reis! I el malnom els va quedar per sempre!

* Des que, fa mig any L'ESTEL DE MALLORCA entrà a "l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català", a més d'anuncis a tota plana, ens han arribat a dotzenes les subscripcions d'arreu de la Nació Catalana. I,

és que, no hi ha com associar-se quan un vol assolir certs objectius. La independència de la nostra nació, avui sotmesa i esclava, és l'objectiu més noble que pot tenir qualsevol persona de les que habitam les terres catalanes, i L'ESTEL DE MALLORCA, que és la punta de llança de l'independentisme català, seguida de ben a prop pel Diari de les Balears a qui alguns prohoms de l'espanyolisme mallorquí anomenen L'EGIN de les Balears, s'associa amb els altres que lluiten per la mateixa causa. Animam als nostres conciutadans a associar-se a les ONG, associacions i partits que defensen aquesta terra si no volen que ens quedem en una reserva indígena en vista de la invasió que patim de gent arribada de tots els continents i molt especialment de terres castellanes. Si no ho feim així, desapareixerem com a poble, engolits per altres pobles.

* Ben igual que l'any 1936, un vigilant de Levantina (empresa d'un guàrdia jurat fatxa) denuncià al jutge pressions per afiliar-se a la Falange. "L'únic que vull és no seguir fent feina per aquesta empresa", va dir un vigilant jurat en el Jutjat de lo Social nº 1 de València en l'extinció del seu contracte amb l'empresa Levantina de Seguretat a la que acusa d'exigir als empleats l'ingrés al sindicat ultra-dretà Central Obrera Nacional Sindicalista i de pressionar-lo a fi que s'afiliï a "Falange Espanyola Frente Nacional Sindicalista. En Josep Miralles va denunciar a Levantina després de mesos de "persecució" per negar-se a ingressar a la Falange. Ja ho veis companys! Així està el pati al País Valencià.

* Espanya; realitat o ficció? Llegim a "Escola catalana": "Espanya" és la creació històrica de l'imperialisme dominador

de la nació castellana. Imposant l'"espanyol" com llengua única de tots els pobles peninsulars; pretenen Castella imposar-se i fer la unitat nacional. Som catalans o bascos o gallecs i esdevenim "independentistes". Però la ficció "Espanya" conté una realitat; aquesta realitat és la indispensable fraternitat que deu unir pobles diferents que han travessat junts la història.

* Com tothom ja sap, Txèquia i Eslovàquia constitueixen un sol Estat no va gaire temps. Tot dinant amb un amic txec vam preguntar-li com havia anat la separació, i ell va respondre que no hi va haver cap acció violenta, ni en el moment de la separació amistosa, ni durant els anys posteriors. A més, va dir que la convivència entre els txecs i els eslovacs és modèlica, com ho demostren les últimes enquestes. Vam tenir sort que els polítics d'ambdós bàndols van comportar-se d'una manera responsable, emprant només el diàleg. Cap d'ells no va al·ludir, ni una sola vegada, a una possible intervenció de l'exèrcit. Aquest fet -no gaire debatut- a molts ens va semblar summament positiu, perquè ens sembla que el diàleg a fons segurament va estalviar moltes tortures i morts.

* El govern d'Astúries ha concedit una subvenció de 4 milions de pessetes al projecte de traducció de la Bíblia a l'asturià. El projecte s'està realitzant amb les Societats Bíbliques Unides.

* Després de l'èxit assolit amb "Rondalles Mallorquines" amb més de 8000 espectadors, Estudi Zero ha tornat a omplir de gom en gom el T/M de Ciutat, aquesta vegada amb "La Nostra Història", un passeig entorn dels nostres avantpassats contat per uns pirates. I per si fora poc, en plenes festes nadalenques, en el singular marc del Teatre Sans, podreu gaudir de les aventures d'una entranyable i terrorífica família.

* A partir del primer de gener totes les cartes, urbanes i interurbanes valen 35 ptes., i els impresos 23 ptes. A partir d'ara no caldrà pensar si enviam la carta a dins o a fora del nostre municipi, perquè totes valdran igual.

* Segons les enquestes, TV3 és líder d'audiència als Països Catalans als programes com els informatius, Nissaga de Poder, Malalts de Tele etc.

* Els espanyols estan encantats amb la xenofòbia que han encetat entre mallorquins i alemanys. Els espanyols la saben llarga i posen en pràctica la màxi-

Un retall del prospecte, on L'ESTEL DE MALLORCA crida l'atenció pel seu radicalisme.

ma romana de "divideix i dominaràs". La darrera actitud xenòfoba l'hem vista al centre cultural s'Escorxador de Ciutat on els darrers dies s'han vist pamflets i rètols contra una cervesseria alemanya els propietaris de la qual són amics nostres. Devers Cala Rajada, també hi ha actituds xenòfobes contra els alemanys, per part d'una gent que les hauria de tenir contra els castellans, als cap i a la fi, els vertaders colonitzadors de la nostra terra.

* Per la Revista Can Picafort, ens assabentem que a Santa Margalida se plantejan demanar la independència de la seva colònia costanera. Ens agradaria que els llumajors prenguessin llum de na pintora i demanassin la seva independència respecte a s'Arenal, i de Castella que la demanàs l'independència, i no volgués estar més temps amb els catalans, gallecs... i sobretot bascos, que els donam massa problemes.

* El Parlament de Catalunya

Es un dels calendaris més atractius que ens han regalat aquestes festes de cap d'any.

podria elaborar una proposta unitària contra la discriminació del català, i per extensió de la resta de llengües de la península ibèrica, que seria discutida al Congrés dels diputats espanyol (la legislació espanyola conté més

de cent disposicions que fan l'espanyol obligatori en territori on no és llengua pròpia).

Amb els discs "Aurtengo Gorakada" i "Independència Total" les llengües basca i catalana han aconseguit d'entrar a la discoteca, terreny dominat de manera aclaparadora per l'anglès i l'espanyol a tots dos dominis lingüístics. El primer, de la casa discogràfica GOR, ha aconseguit un notable èxit a Heuskalerrria sobretot amb la cançó "Goazen" (som-hi). El segon va sortir fa temps, i és un recull de cançons tradicionals catalanes versionades a la música de ball.

* El llibre **Els primers reculls de proverbis catalans**, dels valencians Maria Conca i Josep Guia, ha obtingut el XVI premi Sanchis Guarner a la unitat de la llengua catalana, dotat amb mig milió de pessetes, que atorga la Fundació Jaume I.

* La bandera espanyola que estava penjada a la balconada de la delegació de l'Ajuntament de Marratxí al Pont d'Inca va aparèixer cremada el cap de setmana passat devora el passeig per a viants del Pla de na Tesa, just devora l'aeroport de son Bonet. Aquest cas es va produir una setmana després de la crema de la bandera espanyola de l'Ajuntament de Bunyola. Aquests fets demostren el clar rebuig de la societat mallorquina a l'ocupació colonial castellana a que està sotmesa.

* Arrel de l'exposició itinerant de l'APPC (Associació de Publicacions Periòdiques en Català), per diverses ciutats de la nació catalana, ens han arribat dotzenes les subscripcions de Catalunya continental, de persones al·lucines pel contingut de la nostra publicació. Això ens demostra que anam be, i ens anima a seguir endavant. Ω

Revistes en català a les biblioteques

Recentment s'ha celebrat la Mostra de Revistes en Català a diverses poblacions del nostre país, la qual ha permès a moltes persones adonar-se de l'abundància de títols existent. En concret a APPC (Associació de Publicacions Periòdiques en Català) hi ha adherides 93 revistes. Així i tot, si hom entra a qualsevol biblioteca pública troba un nombre bastant reduït de publicacions en la nostra llengua en relació al que hi podria haver. Alhora, paradoxalment, hi podem trobar tota mena de setmanaris madrilenys i força revistes editades a fora de l'Estat.

Des d'aquí fem una crida a les institucions públiques (Govern Balear, consells insulars i ajuntaments, principalment) a fi que aquesta situació sigui progressivament corregida i que el potencial comunicatiu en català sigui tingut en compte. Si així es fes, creim que constituiria un pas molt eficaç de cara a una efectiva normalització lingüística -ben lluny per cert- dels embolics que ha comportat l'elaboració de la nova Llei del català al Principat. **Associació Cultural la Bruixola** Barcelona. Ω

Galícia (IV)

La renaixança del moviment autonomista gallec començà pocs anys després del renaixement cultural. Per situar en un moment concret aquest desvetllament, citarem el Banquet de Conxo, del 6 de març de 1856, símbol del moviment precursor de la reivindicació nacional gallega. Tota la segona meitat del segle XIX i les primeries del XX, es varen desenvolupar a Galícia intenses lluites. Els republicans federals varen intentar diverses vegades sollevar-se; vagues generals (l'any 1900, ala Corunya hi van haver molts morts i ferits), lluites contra el poder eclesiàstic i central, lluites contra els cobradors d'impostos, etc. De l'any 1900 al 1922, sense comptar els de la vaga general, els morts en lluites populars sumen, com a mínim, 55. Entre aquests, moltes dones, especialment l'any 1916, a Nebra. L'any 1877 es va fundar la Lliga Gallega, associació nacionalista presidida a títol honorari per l'historiador Martínez Murguía. L'any 1918 varen ser creades a Lugo les Irmandades de Fala, declaradament nacionalistes des del primer moment de la seva existència. Les Irmandades varen influir molt en la vida gallega, encara que eren integrades quasi exclusivament per intel·lectuals. Paral·lament a les Irmandades existia un moviment camperol, els famosos Agrarios Galegos, motor revolucionari ja que per aquella època l'obrer industrial era pràcticament inexistent a Galícia. L'any 1931, els nacionalistes gallecs varen presentar tres partits a les eleccions, el Partit Nacionalista Republicà Gallec, el Partit Galleguista de Pontevedra i la Federació Republicana Gallega, composta, aquesta

última, per diferents grups dels quals el més important era l'Organització Republicana Gallega Autònoma, aliança entre republicans i nacionalistes radicals, és a dir, independentistes, o separatistes, com és vulgui. Un dels seus dirigents fou Casares Quiroga.

El desembre de 1931, gràcies a la unificació de 22 organitzacions va ser creat el partit galleguista, semblant, tant per la seva composició social, ideològica i pel paper que va jugar, a l'Esquerra Republicana de Catalunya. El seu objectiu era la independència de Galícia o, en tot cas, un règim autònom molt radical, encara que va lluitar aferrissadament per aconseguir un estatut d'autonomia que servís de plataforma per anar més enllà quan les circumstàncies ho permetessin. A l'esquerra del Partit Galleguista hi havia la Unió Socialista Gallega, fundada l'any 1931 per Xoan Xesus Gonzalez, escindit del PSOE a causa del seu caràcter centralista. Per aquella mateixa època, alguns dirigents destacats del Partit Comunista d'Espanya a Galícia varen sol·licitar a la Internacional Comunista, la creació d'un partit comunista gallec, cosa que bo se'ls va concedir fins 35 anys més tard. El 28 de juny de 1936 va ser aprovat l'Estatut d'Autonomia de Galícia per 993.351 vots a favor, 6.161 en contra i 1.451 vots en blanc. Hi varen haver més de 300.000 abstencions. Encara no un mes més tard, la rebel·lió militar comandada pel general Franco va impedir que l'estatut s'apliqués. Amb la victòria d'aquest, Galícia tornà a perdre tota esperança de recuperar, a curt termini, la llibertat nacional i popular per la qual havia lluitat. Ω

A la rereguarda

Tallers
RISEMA

REPARACIÓ
I SERVEI
MATAS

REIS CATÒLICS, 33 D · TEL. 27 23 25 · 07007 PALMA DE MALLORCA

Nadal batle, in memoriam

BERNAT JOAN I MARÍ.

PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Ha mort Nadal Batle, una de les ments més lúcides que hem tengut al nostre país durant aquestes dues darreres dècades. Rector de la Universitat de les Illes Balears durant una dècada i escaig, fou la persona que realment la posà en marxa i li donà la seva dimensió actual. Durant el temps que estigué al capdavant de la nostra universitat aconseguí -i ho compto com un autèntic mèrit- convertir-se en la bèstia negra de tots els sectors més declaradament contraris a l'emancipació del nostre país. Els diaris espanyols li dedicaren pàgines i més pàgines quan es mostrà favorable a un bilingüisme català-anglès. Com que havia picat en el clau, tothom hi va voler dir la seva. Des de fora, s'optà simplement per l'insult directe (quan no hi podien oposar arguments racionals), i des de dins es va voler presentar una proposta civilitzada com la "boutade" d'un individu arrauat que no tocava de peus a terra.

Nadal Batle era un patriota ferm, però topava amb facilitat tant amb els sectors espanyolistes com amb bona part de la colla catalanista local. Defensava amb abrandament que entre independència

i llengua triava independència. "Ho tenen millor els irlandesos que no nosaltres", comentava ara i adés, en tertúlies, amb gent que sovint estava convençuda exactament del contrari. Ho tenen millor els irlandesos, deia, perquè si ells un dia decidissin normalitzar la seva llengua gaèlica compten amb els mecanismes per fer-ho, mentre que si nosaltres decidim convertir el català en al nostra llengua nacional realment no hi podem fer res. La qüestió de la llengua constitueix, prèviament, una qüestió de sobirania, i la sobirania és en un altre lloc.

Així mateix, en Nadal Batle hi havia en dels estranys intel·lectuals autocentrats del nostre país. Deia que TV3 era una televisió espanyola vehiculada en català, perquè dedicava -cosa que és òbvia- molt més espai a qualsevol fotesa que hagués passat a Castella o a Extremadura que a coses molt més importants ocorregudes molt més a prop però fora d'Espanya: esdeveniments que haguessin tengut lloc a Tolosa o a Marsella, per exemple. Fustigava amb la mateixa duresa la majoria dels mitjans de comunicació en llengua catalana, perquè, malgrat vehi-

cular les notícies en català, ho solen fer des de posicions mentals clarament espanyoles.

"Ens hauríem d'acostumar a interessar-nos pel que passa a Londres, per exemple, que sol esser important i ens passa desapercbut", ens deia, fa devers un mes, en un sopar a Petra. "I sobretot, afegia, no hem de perdre les energies lluitant per coses secundàries, quan allò que és primordial encara no està resolt".

El posava especialment nerviós la manca de lucidesa i l'anar a remolc de molts nacionalistes catalans fermes a les nostres illes. Pensava que aquesta manca de calredat d'idees ens fa perdre molt de temps i moltes d'energies i que, en definitiva, contribueix a afèblir el nostre procés d'alliberament nacional.

Avui més que mai, fent nostres les paraules de Nadal Batle, el que necessita l'independentisme català és lucidesa. Hem d'esser lúcids, hem de veure-hi clar, hem de treballar, hem d'investigar, hem de tocar de peus a terra sense renunciar a res, perquè en tota aquesta tasca hi ha l'última possibilitat de supervivència de la nació catalana.

Nadal Batle es definia a si mateix com a "nacionalista radical". Per ell, radical volia dir que va a l'arrel de la qüestió, que no es queda en meres conjuncures. I afirmava la seva radicalitat a partir de la convicció que els catalans "que tots els catalans - alguna vegada havíem estat humiliats pel simple fet d'esser-ho.

El nostre rector (per a molts Nadal Batle era, és i serà, en alguna mesura, el nostre rector) tenia molts detractors. Potser hi ajudava el seu caràcter una mica esquerp i la virtut raríssima i extraordinària de dir normalment exactament allò que pensava, sense deixar opció a falses diplomàcies o a hipocresia malsana. Hi havia qui deia que festejava massa amb en Gabriel Cañellas. I hi tractava, certament, però estic ben segur que pensant sempre en el progrés de la nostra universitat. Els personatges de la dreia illenca el veien com un individu incòmode perquè mai no havia amagat les seves idees favorables a la construcció d'una nació catalana independent, un dels pilars de la qual havia d'esser la universitat. Per als esquerres, es tractava d'un personatge maniòbrer, en la més sana tradició mediterrània i, per tant, per a ells (de cervell mesetari) absolutament incompreensible.

Molts nacionalistes el veien com un personatge excessivament arrauat, propens a les declaracions incòmodes i fora de lloc, que

no tocava prou de peus a terra. Els molestava la seva capacitat crítica i, sobretot, la seva lucidesa.

Però ell també tenia les seves bèsties negres. Li sortien, de manera espontània, en aquella recent digressió de Petra. Per un cantó, el posaven nerviós els dirigents del nostre bàndol que no saben actuar amb independència, decisió i fermesa. I, per l'altre, l'exaltava la incoherència. En aquest apartat dedicava un capítol especial als ecologistes, que defensen la part biològica dels ecosistemes, però que obliden que una societat nacional també constitueix, en certa manera, un ecosistema; que volen fronteres per a les reserves naturals, però que neguen les fronteres per als pobles i per a les llengües.

El posaven a cent els que critiquen la creació d'una organització d'alemanys a Mallorca però callen les cent organitzacions espanyoles que ja hi ha muntades.

Últimament es prodigava com a articulista. Ens permetia gaudir d'uns articles excel·lents, d'uns articles intel·ligents i densos a les pàgines del Diari de Balears.

Ens hem quedat sense un dels grans pensadors que hi ha hagut a les illes Balears i Pitiüses. Però, quan ja no ens calgui posar l'estel a la bandera, recordarem que Nadal Batle ens ha fornint una part de les idees que hauran permès de construir la Catalunya independent. Ω

Cristians, però Menys:

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Al llarg dels darrers dos mil·lenaris ha existit gent que s'ha aprofitat del cristianisme per a defensar interessos particulars, egoistes i sectaris. Persones i institucions que han manipulat i utilitzat la doctrina cristiana per a intentar justificar tot allò que era injustificable. Així, l'home blanc ha anat pels cinc continents amb la Santa Bíblia en una mà i l'espasa (o el fusell) en l'altra, "civilitzant salvatges." En realitat, hi anaren a robar, violar dones, torturar i assassinar gent innocent; embrutint, d'aquesta manera, el cristianisme i pecant greument contra Déu. Franco (que al cel estigui, perquè més val que sigui allà que no pas ací amb nosaltres; com algú digué fa temps) també vingué a Catalunya amb la Bíblia en una mà i la pistola en l'altra, no podem oblidar-ho.

Algun benpensant pot dir que això ja és passat, i que avui dia els cristians ja no actuen així. Tant de bo fos cert!, però la veritat és que

avui, com ahir, són molts els "cristians" que fan de la religió un negoci. Us en posaré alguns exemples.

El proppassat setze d'octubre José María Aznar rebé, de mans del "cristià" José Sánchez Faba, president de Càrites Espanyola, una insígnia d'or de la entitat. Diuen que fou ell mateix, José Sánchez, qui pagà el cost de la insígnia de la seva pròpia butxaca. Però, deixant de banda el tema econòmic, cal preguntar-se algunes coses: perquè José María Aznar rep un premi de Càrites?, que ha fet Aznar pels pobres del món? A l'estat hi existeixen vuit milions de persones enfonsades en la pobresa, a cas és això el que s'ha premiat? A més a més, no hem d'oblidar que el PP està a favor de la Llei d'Estrangeria, que condemna a mort un bon munt d'immigrants a l'Estret de Gibraltar; no hem d'oblidar que el govern del PP es nega a donar el 0'7% del PNB als països del Tercer Món; no hem d'oblidar que el

PP permet el tràfic d'armes i que es nega a prohibir la venda de mines, que maten i mutilen milers de persones als països pobres; no hem d'oblidar que moltes famílies catalanes passen necessitats "gràcies" al senyor Aznar i el seu PP, que se'n porten els nostres impostos a Madrid per a pagar-li els vicis als Borbons o els salaris als diputats i senadors espanyolistes que tant i tant ens ataquen. Potser és tot això el que ha premiat Càrites? Doncs, alhehores, crec que és hora de que els cristians donem l'esquena a aquesta colla de fariseus que, per a res, representen l'esperit cristià que ens va transmetre el nostre senyor Jesucrist. Boicot, idò, a Càrites Espanyola.

Però Càrites no és l'únic lloc "cristià" on ha entrat Satanàs, existeixen molts altres. Per exemple, el periòdic *Fiesta*, setmanari "catòlic" de les diòcesis de Granada i Guadix-Baza, a Andalusia, i que es tracta d'un pamflet cristianament

poc recomanable. Aquest pamflet ultradretà es dedica a atacar els nacionalismes no-espanyols, i a fer-li propaganda al PP i a l'espanyolisme més caduc.

Una altra revista que utilitza el cristianisme per als seus inconfessables interessos dretans és *El Promotor*, de Palència (Castella). Aquesta revista, en el seu número d'octubre, publica el següent "acudit", totalment insultant per als bons cristians: "Què li digué un xorís a un altre xorís? Estem penjats per rojos." Per què no es riuen dels fei-

xistes que els republicans passaren per les armes durant la guerra?, seria força més graciós.

De la COPE, la Conferència Episcopal Espanyola i el Vaticà, ja ni en parlo.

Els cristians hem d'aixecar la nostra veu i posar en evidència tota aquesta colla de franquistes que s'aprofiten de la incultura i la bona fe de molta gent per a rentar-los del cervell i convertit l'Església en una mena de secta. Jesucrist no es mereix uns deixebles com aquests. Ω

No al racisme espanyol
No al racisme anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista

L'esperit republicà

Sobre burgesia i revolucions burgeses

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Aquest article és una proposta de revisió de alguns conceptes socials i històrics. És una invitació a l'aclariment. Al llarg del segle XX, a l'Estat espanyol, la difusió de productes ideològics ve determinada pel conflicte d'interessos entre la classe dominant, l'Oligarquia terrera i financera espanyola (o sigui, la castellano-andalusina) i les classes oprimides. El pensament dominant hispà incorpora més o menys les tesis d'En Marx a la tradició catòlica i xovinista. El pensament dominant explica que els Estats democràtics moderns són una conseqüència de les anomenades **Revolucions burgeses**. Breument enunciada, la tesi diu: Es així que el creixement de la burgesia posa en crisi el sistema de poder de l'aristocràcia tradicional. L'aristocràcia és incapaç de fer una reforma política que satisfaci les demandes burgeses. Per conseqüent, la burgesia arreplega a la resta de classes socials al darrer de la seva bandera de la llibertat i de la igualtat i encapçala la revolució contra l'aristocràcia. La revolució burgesa triomfant estableix el sistema democràtic parlamentari modern. La burgesia esdevé la nova classe dominant. El concepte de burgesia es fa equivalent al de capitalista. Indistintament, s'utilitzen els termes de **burgès** i de **capitalista**. La burgesia esdevé la nova classe explotadora i el "proletariat" - els obrers de les grans empreses capitalistes - la classe espoliada. La tesi marxista predeia la inevitabilitat de la conciliació d'interessos entre burgesia i proletariat, i la imminència de la revolució proletària.

Sobre aquesta qüestió exposo un seguit de breus apunts marcadament revisionistes. Dit breu i clar: la terminologia marxista - i, sobre tot, la del marxisme hispà - no ens serveix per a entendre els processos histò-

rics. Comunment, les historiografies usen les expressions de "pensament burgès" i de "revolucions burgeses". Dins un sol sac, es posen tots els moviments revolucionaris moderns. Però la veritat històrica l'hem de cercar en la diversitat dels conflictes i no en una suposada uniformitat. Així,

Les grans revolucions democràtiques angleses - i escoceses - tenen el seu origen social en un conflicte de classe entre els pagesos lliures, petits i mitjans propietaris de terra, i els aristòcrates rurals conservadors. Contra el pronòstic, els grans propietaris de terra, l'alta aristocràcia inclinarà la balança a favor del nou règim democràtic. Considerem que: Primer, no és una revolució burgesa, i, segon, no es pot reduir a conflicte entre dues classes. La motivació de la revolució d'En Cromwell és d'una gran complexitat. Recordem que aquestes revolucions foren les primeres que sacsejaren Europa i que foren revolucions triomfants que refermaren els principis de les societats democràtiques. Recordem que el rei En Carles I fou jutjat, condemnat a mort i executat a l'any 1649. La segona revolució, la "Gloriosa", esclatà a 1688. El rei En Jaume II, catòlic notori, va perdre el tron, i amb ell, el darrer gran intent de restablir el catolicisme a Anglaterra i Escòcia.

Allò que m'interessa subratllar - i que pren forma d'enunciat d'una tesi - és el marcat signe ideològic de les Revolucions britàniques. Mentre a França (més de cent anys més tard), els il·lustrats menen una guerra ideològica aferrissada contra el Tron i l'Altar - contra la Monarquia absoluta i contra l'Església Catòlica Romana -, a Anglaterra i Escòcia la **Il·lustració i els conceptes de llibertat i tolerància van de la**

mà del calvinisme. La tesi es podria enunciar dient: les religions i les esglésies poden jugar i juguen papers històrics de signes molt diferents. El calvinisme impregnà les noves ideologies emergents. Una tesi més radical seria aquesta: Una ideologia, una Filosofia, una Reforma religiosa (el calvinisme en el cas que ens ocupa) té un desplegament autònom que defuig i supera - o pot superar - un suposat determinisme socio-econòmic. Recordem que Cromwell era calvinista (els calvinistes britànics eren denominats "puritans") i calvinistes eren els homes que li donaren suport. Hem de destacar que En John Locke, el més il·lustre ideòleg del nou règim, era de família calvinista i tota la vida va mantenir estretes relacions amb els cercles calvinistes. Vegem una de les contradiccions més cridaneres: Els il·lustrats francesos sospiraven per les llibertats britàniques i anaven a Anglaterra a beure els productes il·lustrats britànics. Mentre els francesos feien essencial el combat contra l'obscurantisme religiós i En Voltaire feia burla la Bíblia, els britànics havien afermat les seves llibertats sobre els principis luterans i calvinistes, i la Bíblia esdevenia llibre fonamental del nou règim democràtic (De passada, he d'esmentar als amables lectors, que, als països d'obediència catòlica, continuaven absolutament prohibides les Bibles en llengua vernacle. Únicament estava autoritzada la versió llatina, "La Vulgata". Les versions autoritzades en espanyol i en català són recents, de fa unes poques dècades.).

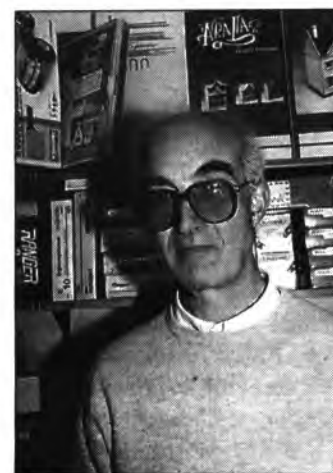
No podem entendre la formació de la primera república moderna, la dels Estats Units d'Amèrica, 1776, si no és seguint la història dels reformadors calvinistes. Sembla una ron-

dalla, però és la veritat històrica. El procés republicà a Amèrica comença amb l'expedició del **Mayflower**. A l'any 1620, expedicionaris calvinistes d'Holanda, Anglaterra i Escòcia decidiren fundar una comunitat a Nova Anglaterra, íntegrament regida per les normes d'En Joan Calví. Onada darrera onada, la Nova Anglaterra s'omplia de colònies calvinistes. No eren burgesos aquells homes i dones; eren pagesos. Formaven comunitats, amb predomini dels propietaris de modestes granges familiars.

S'ha de dir que abans de la guerra d'Independència i la proclamació de la República, 1776, aquella gent de Nova Anglaterra era la que havia aconseguit un major grau de llibertat i de justícia que el que gaudien els habitants d'Anglaterra, els més lliures d'Europa.

Una altra consideració. La República americana ha durat fins el dia d'avui. La francesa, 1792, en canvi, va durar dos anys, i En Napoleó Bonaparte, es proclamà Emperador dels francesos, 1804. Els colons americans feia més de cent anys que feien l'exercici d'homes lliures que s'administraven a si mateixos. Els pobles sotmesos a la Monarquia francesa mai arribaren a l'exercici de la llibertat. Feren la Proclamació Universal dels Drets de l'Home i del Ciutadà i, tot seguit, tornaren a la condició de súbdits. Fins al 1879, no s'establí un règim republicà continuat. Una impresentable République Française, una república controlada per la dreita, continuadora de l'Imperi francès - que manté fins avui - i que mai ha reconegut l'existència de pobles no francesos al si de l'Estat francès.

Definitivament, el procés de la Història és indeterminable. L'ascens o l'ocàs de les nacions és imprevisible. **Q**

Fa 35 anys que en Maties Oliver va obrir la Botiga Kenia de material d'esports de muntanya al carrer des Call de Ciutat. L'any 73 en va obrir una altra a l'Avinguda Alexandre Rosselló i 10 anys més tard en va obrir una altra al costat, al local que havia estat la fonda "La espiga de Oro". Actualment ven tota classe de material esportiu.

Fa 20 anys que na Marglida Fortesa regenta la **Fàbrica Successors de Francesc Fortesa** a la barriada dels Foners de Ciutat. Fabrica cadenes per a bisuteria. Aquesta fàbrica fou oberta per son pare l'any 1928. A la fotografia amb el seu fill Vicenç.

Fa un any que en Nicolau Tous de son Serra fou elegit president de la **Federació Agrícola i Ramadera Balear**. Durant aquesta any, aquesta associació que estava en mans dels castellanistes, s'ha normalitzat i avui tota la paperassa es fa en català. Ha creat la revista "Pagesia", que surt cada sis mesos en català i ha normalitzat una associació que estava en mans de l'ala més dretana del PP com és ara en Ventura Rubí i n'Ignasi Moragues. En Nicolau Tous, fou un dels pocs que no se vengueren a n'En Canyelles - i no li mancaren ofertes - ens diu, quan els seus companys d'Unió Mallorquina: na Carmen Sagrado, en Tomeu Oliver, en Bartomeu Vidal, en Bartomeu Rotger i molts d'altres, se passaren al PP.

C/ Benet Pons i Fabregues, 6
Tf. 241733-Ciutat

COMERCIAL
satèl.lit TV

menys
explicacions
i
més
solucions!

Reparació-Instal·lació Antenes TV satèl.lit

Problemes amb la recepció de CANAL+?

... Li donam tot tipus de solucions

Problemes amb la recepció de CANAL DIGITAL?

... solucions ràpides i professionals.

Problemes amb la recepció de VIA DIGITAL?

Serveis a comunitats de propietaris.

Reparacions elèctriques. TV, vídeo i tot tipus d'antenes TV.

AUDÍFONS

Aparells per a sords

Pere Llompart i Buades
Audioprotesista

Fr. Manuel de los Herreros, 16
(Entre Plaça Columnes i Pere Garau)
07005 Ciutat de Mallorca
Telèfon 243464

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part 1974: el Tribunal d'Ordre Públic Franquista (TOP) segresta la guerra just acaba de començar (i II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRIPTOR

Xim Rada, responsable de les pàgines culturals del Diari de Mallorca, també havia escrit favorablement de La guerra just acaba de començar

Xim Rada, responsable de les pàgines culturals del *Diari de Mallorca*, coneixia la importància de parlar d'un llibre represaliat, i, dins les seves possibilitats, malgrat la manca de llibertat d'expressió que imposava el franquisme, també havia escrit favorablement de *La guerra just acaba de començar*. Deia en el seu article l'amic Xim Rada: "Libro interesante éste de López Crespí, entre otras cosas por el esfuerzo de experimentación que representa y por el interés que despierta el resultado obtenido con multitud de diversos materiales de todas las procedencias... El resultado es aceptable y una nueva forma de narrar y decir las cosas se inscribe en la narrativa mallorquina. Las narraciones de Miquel López Crespí nos ponen delante de una cara poco conocida de la Mallorca actual. Detrás del carnaval barato del turismo, detrás de la alienación de unos nuevos ricos que ni quieren ni han querido preocuparse por la tierra que pisan, hay todo un mundo subterráneo que pugna por hacerse presente. La otra cara de las purpurinas y las pomposas declamaciones es un pueblo que intenta rehacerse. Para conseguir dar noticia de todo esto, López Crespí se sirve de toda clase de materiales y de cualquier técnica literaria que sea útil para su intento. La literatura, pues, es utilizada por López Crespí como forma de comunicación, el experimento a nivel puramente formal - es un libro, también, en cierta medida, experimental- está totalmente supeditado a esta intención del autor. Difícil en estos tiempos hacerse cómplice de unos personajes. El eco, llegado de cualquier parte del mundo -de aquí mismo, de donde sea-, rompe la coartada donde el escritor había intentado esconderse y queda otra vez, presente, una realidad sin ninguna posibilidad de huida".

"Com tot escriptor crucificat pels clans culturals dels capitalisme, Crespí ha emprat els mitjans propis dels sistema per arribar a la confrontació: els premis literaris"

I, des de les pàgines del diari *Última Hora*, Santiago Miró, aleshores periodista compromès en la lluita per la llibertat del nostre poble, el qual, denunciant la corrupció feixista i capitalista a les Illes, ressaltava sempre els aspectes més punyents i compromesos de la nostra cultura, escrivia:

"Per a Miquel López Crespí, la literatura mai no ha estat un fi en si mateixa sinó un medi. Nascut a sa Pobla fa vint-i-set hiverns, s'ha servit de la ploma per a enfrontar-se amb les "institucions" culturals, no per aconseguir un augment de la seva audiència de forma paternalista. Com tot escriptor crucificat pels clans culturals dels capitalisme, Crespí ha emprat els mitjans propis dels sistema per arribar a la confrontació: els premis literaris. *A preu fet* (Premi Llorenç Riber), *Final d'una història* (Premi Joan Ballester 1972), *Ara, a qui toca?* (Premi de Teatre Carles Arniches 1972). Però, una vegada publicats, els llibres de narracions de Crespí no serveixen per a delectació mentre s'assaboreix una tassa de te o de cafè o mentre es fan filigranes amb el fum d'una cigarreta made in USA. La literatura de López Crespí deixa sempre un mal sabor de boca en els paladars burgesos i certa dosi de ressentiment en els cors massa acostumats a l'encens.

'Serveixin aquestes línies introductòries per endinsar-nos en la crítica d'aquest nou llibre publicat en la col·lecció "Gavilans": *La guerra just acaba de començar* (Premi de narrativa "Ciutat de Manacor" 1973). [En el jurat que concedí aquest important guardó dels anys setanta: Blai Bonet, Josep Melià, Manuel Vázquez Montalbán, Lluís Díaz-Plaja i Antoni Serra]. Aquest [*La guerra just acaba de començar*] no és un llibre per a la polèmica, tampoc un llibre que convidi a la reflexió. Aquest és un llibre-fusell que provoca directament

Un jurat integrat per Blai Bonet, Josep Melià, Manuel Vázquez Montalbán, Guillem Díaz-Plaja i Antoni Serra lliurava el Premi Ciutat de Manacor de narrativa a l'escriptor de Sa Pobla, Miquel López Crespí. En la fotografia podem veure dos dels membres del jurat (Blai Bonet i Josep Melià) que encoratjaren Miquel López Crespí.

el lector sense donar-li temps per a reaccionar. "Ciutat és un gran camp de concentració -llegim en el capítol "La ciutat torna..."- vigilat pels nord-americans. Des del Puig Major a la badia de Palma, vigilen els al·lotjats de la sisena flota. Un excombatent del Vietnam vomita la seva bilis a un racó del carrer d'Apuntadors. Mentrestant ens mirem desesperançats mentre esperam que truqui a casa la policia política del dictador. *Aquí no se salva ni Dios*, escrivia Blas de Otero, i tenia tota la raó del món".

'De veritat no es pot acabar de llegir aquestes narracions i mirar, després, amb els mateixos ulls, com si res no s'hagués esdevingut, aquesta illa nostra, sofisticada, on "set milions d'ametlers, dempeus, feliços, saluden la meravellosa primavera que s'apropa..., estimada terra nostra, alliberada finalment dels seus pesants monuments de bronze, *Vies Romes*, arcs de triomf... avingudes del silenci, rius de boques closes, exèrcits d'hotels armats de metralladores, avions plens de turistes esdevinguts cruels bombarders B-52 portadors del napalm que ha destruït les cinc illes, tota la terra, aquesta la nostra, petita pàtria enmig de la mar".

'Les diverses formes experimentals, els nombrosos i imaginatius recursos estilístics emprats per Miquel López Crespí -fragments de

documents històrics, retalls de diaris, guies turístiques, entrevistes a gent famosa, collages, repeticions en forma d'estrofes...- avancen tumultuosament per les cents pàgines en les quals els protagonistes, els personatges històrics utilitzats per l'autor, són còmplices i en què cada personatge illenc representa el seu paper en aquest tèrbol teatre del món.

'Algú podria criticar un excessiva utilització de la tècnica del collage en *La guerra just acaba de començar*. Són "crítiques" que no importen gaire a López Crespí, obsesionat a descobrir al lector la realitat d'una illa que estima fora mida. És per això que l'autor renuncia a efectes i formes calidoscòpiques i s'estima més mostrar la realitat purament i planerament. Per aconseguir els seus objectius, l'escriptor se serveix d'un estil àgil i directe, d'una psicologia popular capaç de fer entendre els gestos més insignificants, d'una experiència i uns coneixements que fan que res del llibre que ens ocupa sigui inventat. Miquel López Crespí no ha començant cap guerra, simplement descriu la que mai no ha finit. Segurament els tres capítols finals, els titulats "Passa que...", "Matí de feina" i "Fugir" siguin, sens dubte, els més aconseguits i els que més il·lustren el que deiem. (Santiago Miró. *Arte i participació*. Diari *Última Hora*, 29 de març de 1974)".

La batalla contra la dictadura i per la llibertat d'expressió portada a terme l'any 1974 a ran del meu processament per part del TOP (Tribunal d'Ordre Públic feixista) havia estat un gran èxit

En definitiva, la batalla contra la dictadura i per la llibertat d'expressió portada a terme l'any 1974 a ran del meu processament per part del TOP (Tribunal d'Ordre Públic feixista) havia estat un gran èxit. Ben cert que encara existia la possibilitat d'anar a judici, ser condemnat per la munió de jutges feixistes que ens oprimien, ingressar a la presó... Tot això era possible, evidentment. Però el cert, el que de veritat ens importava en aquells moments, era que el llibre (*La guerra just acaba de començar*) s'havia "salvat" (no era en mans de la brigada social), havia estat distribuït amb molt d'èxit i tothom -dins dels cercles d'iniciats d'aleshores- el llegia i comentava, uns favorablement altres desfavorablement (aquests darrers, el carrilistes illencs, com hem explicat en el capítol anterior).

La premsa també ajudava a la seva manera i, dels ajuts rebuts tant pel *Diari de Mallorca* (l'amic Xim Rada) com per part de l'*Última Hora* (Antoni Serra, Antònia Ordinas, Pepín Tous, Santi Miró, etc, etc), no em puc queixar. Malgrat totes les dificultats explicades, aconseguírem presentar el llibre en el soterrani de la llibreria Tous (un dels nuclis més importants de la resistència antifeixista dels anys setanta) dia setze d'abril de 1974. S'encarregà de fer-ne els honors l'escriptor Antoni Serra. La crònica d'aquell acte antifranquista (en aquell temps, una cosa tan senzilla com presentar una obra esdevenia una acte de protesta antirègim) publicada en el diari *Última Hora* deia, entre altres coses:

"Antoni Serra incluyó el libro de López Crespí en el contexto de revisión ideológica que tiene lugar entre los jóvenes autores mallorquines a partir de finales de los años sesenta. Revisión que va llevando a posiciones comprometidas y avanzadas a intelectuales desligados de la creación literaria, como pueden ser los profesionales que últimamente se

E P I !

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**

**L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA
(1950-1970) IV part**

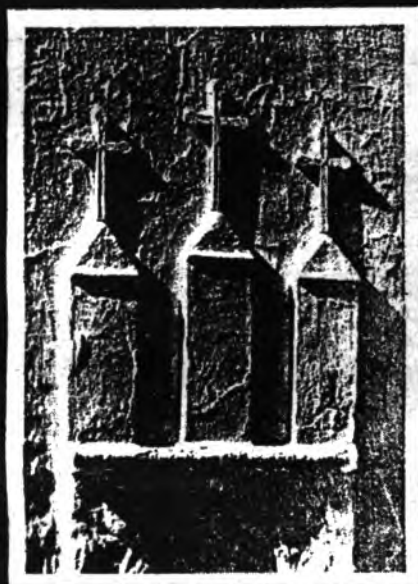
de **M. López Crespí**

Cada quinze dies a **L'ESTEL de Mallorca** (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

La guerra just acaba de començar

M. López Crespi

GAVILANS
narrativa

PREMI:
"ciutat de manacor"
1973

Portada de *La Guerra just acaba de començar*, el llibre de Miquel López Crespi segrestat pel "Tribunal de Orden Público" franquista l'any 1974.

cuestionan su inserción en la sociedad y el destino y validez de sus trabajos.

"La guerra just acaba de començar" es más que nada una expresión y una reflexión sobre toda esa amplia gama de problemas -tanto personales como colectivos- que han hecho que una serie de trabajadores de la cultura pusiesen en cuestión muchas de las ideas culturales segregadas por las clases dominantes y sus servidores intelectuales, tenidas hasta ahora por inmutables.

'Antoni Serra continuó luego hablando de los problemas que afectan a los escritores mallorquines, desde el ya crónico subdesarrollo y conservadurismo cultural, hasta la falta de amplios medios de trabajo y discusión, pasando por una falta total de crítica mínimamente seria y preparada, etc., que hacen aún más difícil la tarea del narrador o novelista mallorquín que no esté inserto o se resista a insertarse en los corsés habituales.

'El presentador añadió también algo sobre la manera con que el público lector ha acogido este último libro de López Crespi. Acogida-dijo Serra- que puede esquematizarse en dos posiciones totalmente antagónicas: defensoras a ultranza y enemigos acérrimos.

'En resumen, pudimos sacar la conclusión de que la labor del escritor que se planteara la literatura como medio eminentemente comunicativo y de lucha ideológica -haciendo caso omiso a modas literarias y ter-

tulia estéril- era bastante difícil y expuesta a muchos embates".

L'article ("Presentación en Librería Tous del libro de M. López Crespi *La guerra just acaba de començar*") acabava amb aquestes paraules: "Una nueva problemática, pues, la de M. López Crespi, que se inserta con sus particularidades específicas en el amplio mosaico de narradores que las islas están ofreciendo en esta década del setenta".

Nosaltres no érem funcionaris del règim, rendistes, advocats a sou del "Movimiento", fills de generals o de terratinents desenfeinats per a concebre la literatura com una dedicació "exquisida" apta tan sols per produir "bellesa"

Tot "normal". En definitiva, res no ens venia de nou d'ençà que feia molts d'anys optàrem per la via de l'art (narrativa, teatre, poesia) i de lluita contra la bàrbara dictadura de la burgesia feixista que ens oprimia. Nosaltres no érem funcionaris del règim, rendistes, advocats a sou del "Movimiento", fills de generals o de terratinents desenfeinats, per a concebre la literatura com una dedicació "exquisida" apta tan sols per a produir "bellesa". Amb només vint anys a coll, i fills dels vençuts com érem, el mínim que esperàvem de l'art era que ajudàs a formar -almenys!- un home i una dona noves, allunyats de la putrefacció cultural del capitalisme i de totes les seves lacsres socials (misèria, explotació econò-

mica, alienació cultural, etc, etc). Per això, d'ençà els anys seixanta, quan (el 1969) començàrem a escriure en els diaris de Ciutat, el que de veritat ens colpejava la ment era tot allò que tractava de la necessària implicació de l'art en el canvi espiritual de les persones. A començaments dels anys setanta (servam l'article, però la data ja resta esborrada pel pas implacable del temps!) escrivíem al suplement de Cultura del *Diari de Mallorca* dins d'aquesta línia ("La 'neutralitat' en l'art"):

"A vegades, quan es fa referència a l'obra artística, se sol oblidar la ideologia que reflecteix la ideologia de la qual parteix -aquesta és una feina encomanada als gasetillers elitistes especialitzats en el camuflatge del reaccionarisme artístic de les obres que expressen els 'valors' (estètics, polítics, vitals) de la seva classe". I, més endavant, matisant una mica més, afegíem: "La ideologia empirista defensa en un dels seus aspectes una pretesa no-ideologia, és a dir, una aparent 'neutralitat' respecte a problemes exteriors a l'art -entès com a cau tancat dins ell mateix-, sense acceptar ni entendre que aquest silenci davant el món implica ja una presa de posició. Una presa de posició i un combat precisament contra els corrents progressistes dins l'art. Aquesta ideologia empirista és la que ha 'soldat' molts dels artistes conceptuals al sistema de valors de les classes dominants, essent d'aquesta manera integrats i digerits sense gaire més problemes".

L'article era llarg, però si en reproduïm un altre fragment, potser ens adonem de per on anaven ja els tirs de les nostres crítiques fa exactament vint-i-cinc anys. Escrivíem, contra els que negaven la necessària implicació de l'intel·lectual amb la problemàtica del món: "En la societat actual, l'art és tolerat perquè hom suposa que és mentida i es converteix en intolerable quan hom s'adona que és veritat... La posició de tots aquests defensors de la 'neutralitat' i comunicació en l'art, han ajudat, com passa sovint amb les decisions monstruosament repressives, a la presa de consciència de la posició contrària: la voluntat de ser un dins

el món, implicat en la seva realitat i en la seva lluita. Naturalment, per a un art que vagi per aquest camí, les coses no es presenten fàcils: el boicot, l'insult i el silenci hi són, talment pedrades contra la vida. Aquest art nou sap que ha de lluitar contra les idees estètiques dominants, recordant sempre, com deia Brecht oportunament, que les idees dominants en un camp de la societat són sempre, mentre les coses no canvien, idees de la classe que domina".

La necessitat de crear un art subversiu no assimilable pel sistema, útil per a la construcció d'una consciència nacional-popular en el camí de la societat sense classes socials, en el camí de les llibertats nacionals de Catalunya

Aquestes paraules, que tenien a veure amb el món de la pintura, l'esclat, l'experimentació artística en tots els camps, els fèiem ben nostres, aplicant-los a la literatura (poesia, teatre, novel·la). L'any setanta-dos parlàvem del boicot, el silenci, l'insult contra el creador que volgués rompre els motlles culturals de la burgesia i els seus servils. Però havíem guanyat la guerra a la brigada social en el cas del llibre que guanyà el "Ciutat de Manacor 1973" (*La guerra just acaba de començar*). Érem molt joves i teníem una fe il·limitada en la capacitat de revolta i transformació del nostre poble. Sabíem a la perfecció on romania l'enemic, què predicava, qui tenia a les seves ordres, quines màscares culturals emprava per a difondre les seves idees. Evidentment, als vint anys -ni als noranta!- no es pot romandre a la trinxera del contrari. El compromís obra-vida de l'artista, la necessitat de crear un art subversiu no assimilable pel sistema, útil per a la construcció d'una consciència nacional-popular en el camí de la societat sense classes socials, en el camí de les llibertats nacionals de Catalunya, ens impel·lia endavant. En aquesta tasca estam encara, malgrat batalles perdudes i companys caiguts en tots els esforços dels camins. Ω

Fa 20 anys que el matrimoni Bennasser de son Ferriol regenta la *Rentaduria Lavasama* a la barriada dels Foners de Ciutat.

Fa 15 anys que en Guillem Flaquer d'Artà regenta el *Taller de Portes Enrotllables Flaquer* a la barriada dels Foners de Ciutat.

Fa 27 anys que en Josep Fernandez regenta la *Fusteria Ancor* a la barriada dels Foners de Ciutat. El seu soci és en Julià Martínez.

Fa 35 anys que en Joan Caballero regenta la *Barberia Caballero* a la barriada dels Foners de Ciutat.

RECORDA

Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

Fa 5 anys que en Josep Ramis, des Puig de Sant Pere, regenta l'Impremta Lora-car a la barriada dels Foners de Ciutat.

Fa 2 anys que n'Antoni Cànoves de son Cervera presideix l'Associació Balear d'Autoescoles amb seu al Polígon de Llevant de Ciutat. És l'única associació d'autoescoles de l'Estat espanyol que totes les escoles estan associades. Aquesta associació està devora Tràfic i la seva finalitat és assessorar i donar suport als seus associats. A la foto amb la secretària Maria Cardell de Lluçmajor.

Fa 32 anys que en Santi Fernandez regenta la Cafeteria El Parc al Polígon de Llevant.

Fa 2 mesos que en Santi Garau ha obert l'Oficina d'Assegurances Mare Nostrium a la Barriada dels Foners de Ciutat.

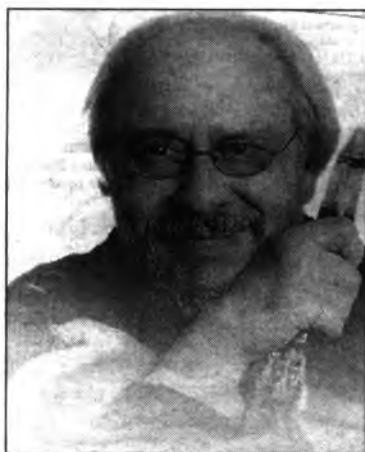

La música de Giora Fiedman i les llàgrimes de les víctimes de l'Imperialisme Nazi

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

Fa ja unes setmanes dins el cicle dedicat a les músiques del món, de la fundació "La Caixa", va actuar el clarinetista Giora Fiedman acompanyat del guitarrista Joseph Basar, del contrabaix Anthony Falanga i del percussionista Brad Catler. Aquest cicle de concerts ens pretén fer arribar distints tipus de músiques populars, entre elles la música YIDDISH o el KLEZMER. Aquest concert dúu per títol "L' Anima del Klezmer", i és un conjunt de peces d'aquesta casta de música. El KLEZMER es caracteritza per emprar instruments occidentals, com ara el violí, que seria tal volta el més famós amb l'escala oriental. L'efecte que causa és molt exòtic i a la vegada bastant melangiós. Diríem que sembla que l'interpret fes "plorar" o "cridar" l'instrument. És el resultat de tots els anys de la diàspora passats a l'Europa de l'Est des de la més alta Edat Mitjana. Emperó no hem de pensar que la música YIDDISH sigui trista, de fet també s'ha emprat sempre a events socials més agradables com ara les nocces. De fet hi ha un costum "ashkenazi" de tocar el violí al darrera dels nuvis als enllaços matrimonials, una escena que ens recorda molts de quadres pintats per Marc Chagall.

Precisament el pare de Giora Fiedman era un violinista que amènitava les cerimònies nupcials de

Giora Fiedman

la comunitat jueva, i el petit Giora va aprendre de tocar el violí acompanyant el seu progenitor. Després va estudiar al conservatori de Buenos Aires. Als vint i un anys, la Filharmònica d'Israel convidava el jove músic argentí a Tel Aviv per a convertir-se en el seu solista més jove.

Aprengué l'hebreu i romangué a "la Terra dels Pares" durant vint anys. Allà començà una feina de recerca pertot arreu de referències històriques i contemporànies del "Klezmer". Després s'instal·là a Nova York on seguí investigant sobre aquest tipus de música en la qual és un dels especialistes millors del món. Aquest riuplatenc, descendent de jueus russos ha interpretat també els temes de la pel·lícula "La Llista d'Schindler", jun-

tament amb Itzhak Perlman. La banda sonora d'aquest film-denúncia, dirigit per Steven Spielberg i guardonat amb onze Oscars, encaixa a la perfecció amb el tò dramàtic, anguniós i melangiós que se'n vol transmetre. Només sentint aquestes notes musicals podem sentir els crits i els laments de tota aquella gent que sofrí i morí assassinada sistemàticament a mans de tota una maquinària estatal etnocèntrica defensora de l'imperialisme. I també culpable d'una guerra que assolà quasi tota Europa. Desgraciadament, malgrat els esforços per recordar aquests fets encara hi ha gent que nega la seva existència. El testimoni viu de supervivents, l'expressió de dolor dels ulls de persones com Violeta Friedman són una prova més que ajuden a compensar el mal d'aquests grups minoritaris.

Els nacionalismes hegemònics trepitgen els drets humans d'altres pobles minoritaris o minoritzats. Als darrers anys, també trobam casos de genocidi i neteja ètnica arreu del món, la recent acabada guerra a Bòsnia-Herzegovina, Burundi, el Congo, Campuchea...

Sí, l'ànima del nazisme ens encalça constantment i hem de lluitar per que no s'ignori, per tal de no tornar a repetir la història encara que sembli difícil. Ω

Fa 27 anys que na Petra Repiso de Portocollom regenta el Bar Nadal a la Barriada dels Foners de Ciutat.

Fa 9 mesos que en Paulí Pons regenta el Bar la Bitàcora a la barriada dels Foners de Ciutat. Un local del Mallorca i del Barça. En Paulí que és ensinistrador de cans té un criador d'aquest animals just devora la Presó de Ciutat

Fa un any que en Daniel Riera ha obert la Perruqueria Unixex Daniel i Cia. a la barriada dels Foners de Ciutat.

Fa 45 anys que n'Antoni Miralles, amb son pare, regenta el Taller de Reparació de Motos Miralles a la barriada dels Foners de Ciutat.

Les estelades

La paraula estelada es una abreviació de la senyera estelada. El significat polític que tenen en comú totes les estelades és la independència. Hi ha només un parell de dissenys que es comercialitzen en tela (la groga i la blava, les altres se les ha de treballar amb més intensitat).

L'origen de les estelades se situa a principis de segle, i el seu disseny s'inspira en la bandera de Cuba, doncs aquesta colònia espanyola havia aconseguit la independència el 1902. El primer nom que va rebre l'estelada va ser "bandera de l'Estat català".

L'estelada va ser hissada per primera vegada el 1918. El 1928 el govern català a l'exili (a Cuba) l'adoptà com a bandera de la República Catalana.

La Blava

Aquesta va ser la primera estelada que es va dissenyar, a principis de segle, i durant mig segle va ser l'únic disseny existent. És la que onetjava la multitud a la Plaça de Sant Jaume quan en Francesc Macià va proclamar al República Catalana, tot i que en les imatges en blanc i negre no s'aprecia gaire bé (però la bandera oficial de l'efímera república va ser la senyera). Usada tradicionalment per independen-

tistes de dretes. Actualment la fan servir Esquerra Republicana de Catalunya, el Partit per la Independència, les Joventuts Nacionalistes de Catalunya i Estat Català.

La groga

Va ser creada pel Front Nacional l'endemà mateix de l'ocupació de Catalunya per part de les tropes franquistes. L'estel roig perquè en el seu inici era utilitzada pels marxistes-leninistes. Usada tradicionalment per independentistes d'esquerra i adoptada pel PSAN (Partit Socialista d'Alliberament nacional) el 1976. Actualment la fan servir la Plataforma per la Unitat d'Acció, Maulets i Joves Independentistes Revolucionaris.

La blanca

Modernament la primera estelada és la del PSAN, usada des del 1968 i adoptada el 1969. El 1976 la branca marxista del PSAN s'escindeix i crea el Moviment d'Unificació Marxista, que segueix usant l'estelada blanca, mentre que el PSAN adopta la groga. En un principi l'elecció de l'estelada blanca es va realitzar enfront una altra proposta que incloïa tres estels en lloc d'un. Ω

La solució mallorquina

PERE FELIP I BUADES

Es ben hora que els mallorquins ens posem a cercar solucions reals al nostra gran problema: la invasió colonitzadora dels bàrbars del nord, del sud, de l'est i de l'oest que estam patint.

Es ben hora que els mallorquins ens agrupem de manera anímica, moral i física, a fi d'exercir la pressió suficient a fi de que, tant els nostres traïdors i renegats, com els invasors, ens hàgin de respectar. I ho hem de fer ja, tant si formam part d'un club, d'una associació, d'un lobby... es igual. Ho hem de fer, ja.

És ben hora de reagrupar-nos, i una vegada reagrupats, en la forma que sia, sigam capaços de defensar, d'una punyetera vegada, allò que és nostre: la nostra cultura, la nostra llengua, la nostra feina, el nostre patrimoni, el nostre medi ambient...

Es ben hora, que no ens haguem de lamentar de la invasió germànica que s'apodera territorialment de Mallorca; de la invasió andalusa, que s'apodera de totes les expressions culturals que se desenvolupem a l'Illa; dels centralisme castellà que s'apodera dels recursos econòmics que genera Mallorca; dels "escribes" (mitjans de comunicació) que intoxiquen a la nostra gent i la converteixen en xotets de cordeta que accepten mansuets el propi genocidi; dels fariseus

(polítics) qui, primats per suculents botins, ens condueixen amb traïdoria vers la nostra pròpia destrucció i anihilament, com a poble, i com a persones.

És ben hora que se noti que existeixen partits nacionalistes i lobbys independentistes mallorquins. Perquè poguem sentir que les nostres justes reivindicacions culturals, polítiques o econòmiques se vagin aconseguint o al manco vegem que se fa feina perquè així sia.

No com ara, que tenim la sensació de contar amb partits polítics o amb associacions socials i cíviques que aconsegueixen quasi sempre els seus objectius. Curiosament, els millors d'aquests formacions són mallorquins. Quin malbaratament i quina desgràcia de recursos perduts per la causa mallorquina, i quina enveja sent, com a mallorquí, que als partits polítics: PP, PSOE, IU, hi hagi tants bons mallorquins que lluiten per Castella, sota el miratge de l'"esquerra" o de la "dreta", que avui en dia s'ha convertit en un mer exercici d'entreteniment, quan el vertader i necessari exercici de solidaritat, l'haurien d'exercir defensant Mallorca i als mallorquins en el seu patrimoni lingüístic, cultural, polític, econòmic i religiós. Ω

Gran èxit de la Diada Nacional del 31 de Desembre per la Independència dels Països Catalans

Més de mil independentistes es manifestaren pels carrers de Ciutat dia 31 de desembre per reivindicar la sobirania nacional i la independència del País Català negada per l'actual constitució espanyola centralista, monàrquica i capitalista. La manifestació d'engunay -més nombrosa que mai- serví per a demostrar que l'impuls popular de la Diada de Mallorca es fa efectiu el 31 de desembre i no el 12 de setembre. La participació ciutadana en els dos esdeveniments així ho ha demostrat.

Tots els membres de la redacció de l'Estel de Mallorca hi eren, en primera línia en la manifestació (poguèrem veure en Mateu Joan Florit, en Joan Quetgles, el company Jaume Simonet, Miquel Ferrà Marorell, en Miquel López Crespi, na Marina Ferrà Hamelynck, entre molts altres redactors i col·laboradors).

En la fotografia que il·lustra aquest comentari podem veure Joan Quetgles i l'autor de sa Pobra Miquel

López Crespi al capdavant de la pancarta que diu: "Independència Països Catalans!". Aquests dos col·laboradors ja fa més de trenta anys que són a l'avantguarda del nostre redreçament nacional. Rere els nostres amics podem distiguir igualment el destacat militant de Comissions Obreres i antic membre de l'Organització d'Esquerra Comunista (OEC), l'historiador Mateu Ensenyat.

Al final de la manifestació, una integrant del BEI, Carme Cifuentes, llegí un comunicat on es criticava la política lingüística del Govern Matas, les obres d'urbanització que pateixen les Illes i la creixent presència de grups nazifeixistes en el Lluís Sitjar. (Redacció). Ω

Joan Quetgles i Miquel López Crespi.

LES MANS AL FOC (XV)

Fort i no et moguis

PERE GRI

En sessió extraordinària celebrada el 4 de novembre és va constituir a Porreres una nova comissió gestora del poder municipal presidida per n'Enric Julià de la qual també en formaren part en Mateu Cervera, en Joan Mora, en Jaume Martorell, en Joan Cerdà, en Bartomeu Mates i n'Antoni Melià. Una de les primeres decisions d'aquesta nova Corporació va ser atorgar una subvenció de 1.600 ptes a Falange Espanyola, amb càrrec al capítol d'imprevistos, a la vegada que es reconeixien els "mèrits" que havia acumulat aquesta organització els darrers mesos col·laborant en la repressió del desembarcament de les forces republicanes a Portocristo, en l'organització de la visita del comte Rossi i en la participació en els actes commemoratius del nou

règim als que ja he fet referència. Igualment, el Consistori pagava als comerços de la localitat diverses quantitats que els devia per despeses realitzades per les primeres necessitats de la guerra.

Però el que més sorprèn és que el 23 de novembre es que, "es va acordar per unanimitat que, es citi per mitjà d'edictes que es publicaran al B.O. de la Província i al tauler d'anuncis d'aquesta Casa Consistorial al veí, Climent Serra Cervera, en l'actualitat d'ignorat parador, contractista de les obres de construcció d'un grup escolar a aquesta localitat per compte de la corporació municipal per que dins el termini de 15 dies contats a partir del dia següent a la inserció del present edicte, és presenti davant d'aquesta batlia a l'objecte de formalitzar l'escriptura d'entrada d'adjudicació definitiva i con-

testació del dipòsit proveït en el plec de condicions econòmico-administratives, prevenint que passat aquest termini sense haver-se presentat es procedirà a la rescissió del contracte, a més d'exigir-li els perjudicis que en dret hi hagi lloc." Com podeu imaginar, en Climent Serra no va comparèixer per l'Ajuntament. Era un dels qui mataren a Manacor. Per això, el Consistori va acordar en una dada tan senyada com el 28 de desembre, dia dels Innocents, que "declara rescindit el contracte amb el contractista Climent Serra Cervera de les obres de construcció de l'edifici escolar sense exigir-li cap responsabilitat per l'incompliment de contracte, acordant-se a més el reintegrament del dipòsit provisional constituït, a ellò als seus "causa-habientes" (?)".

Uns dies després, l'onze de gener de 1937, "acordà autorit-

zar al senyor batle don Enric Julià Garcia a que, en compliment de l'acord d'aquesta comissió gestora de data 23 de febrer últim, faci lliurament a na Margalida Blach Bauçà, dona de Climent Serra Cervera i mare dels menors Antoni i Climent, de la quantitat d'11.004'85 pessetes existents a les arques municipals procedents de la fiança provisional com a contractista de les obres de construcció de l'edifici escolar, després de ser-li retingudes 445.25 pessetes pel pagament de les obligacions contretes i no satisfetes a que fa referència el referit acord".

D'aquesta manera tan original, s'acabava el polèmic intent de construir l'escola graduada de Porreres. En Climent Serra només havia aconseguit posar els fonaments d'una obra que, per aquestes circumstàncies va haver d'esperar 40 anys a ser realitzada. El poble continuà amb les escoles ubicades als edificis religiosos i en cases cedides pels seus propietaris, amb separació de nins i nines, tal com volia el Pare Toribio, i després, les nombroses

autoritats religioses que ho tingueren lligat i ben lligat durant el franquisme.

El retorn del Sant Crist, de que us vaig parlar, no va ser més que la primera passa perquè tornassin a desenvolupar-se amb "normalitat" tota una sèrie de cerimònies religioses que durant uns anys havien estat un poc arraconades.

Vull ser sincer al respecte. Jo vaig veure amb simpatia aquesta època d'efervescència de la religió catòlica, encara que el 1935 havia criticat amb molta duresa les creences religioses utilitzant com a exemple l'induisme. Però he de reconèixer que llavors, el catolicisme va tenir, sobretot al meu poble, un efecte àmpliament cohesionador de la societat que va permetre a molts justificar el seu mal comportament durant la guerra.

Així i tot, aquesta forma de religió es va assentar sobre unes bases totalment falses que res tenien a veure amb la Llibertat, Igualtat i Fraternitat que predicaren Jesucrist i els seus apòstols. Ω

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

Estiu de Foc, de Miquel López Crespí, la novel·la de la guerra civil a Mallorca

Edicions Columna de Barcelona publica *Estiu de foc*, de Miquel López Crespí, la novel·la de la guerra civil a Mallorca

L'escriptor de sa Pobla, Miquel López Crespí, col·laborador de l'*Estel de Mallorca*, *Diari de Balears* i de moltes altres publicacions, guanyà recentment la tercera edició de l'important premi de novel·la *Valldaura 1997* amb l'obra *Estiu de foc* que ara -gener de 1998- acaba de publicar *Columna Edicions* de Barcelona.

Estiu de foc és una novel·la ambientada a Mallorca durant la Guerra Civil. L'autor, que ha estudiat acuradament el desembarcament de Bayo a Manacor, la conquesta d'Eivissa i Formentera per les tropes republicanes, el món obrer dels anys vint i trenta reviu, en la història publicada a Barcelona, les esperances dels voluntaris que fa més de seixanta anys intentaren alliberar les Illes del feixisme. Relat històric, dens, escrit magistralment per l'autor de sa Pobla, *Estiu de foc* recrea les vivències d'un grup d'infermeres catalanes que participaren en el desembarcament republicà d'agost de 1936 a Manacor.

El novel·lista català **Isidre Grau** va destacar, en l'acte de presentació del veredict del jurat, "la qualitat de l'obra de Miquel López Crespí".

Els esdeveniments de la Guerra Civil han deixat una empremta molt profunda en la temàtica dels nostres millors escriptors: Mercè Rodoreda, Xavier Benguerel, Salvador Espriu, Miquel Ferrà Martorell, Pere Quart, Miquel López Crespí, Llorenç Capellà, Gabriel Janer Manila, Antoni Serra, Antònia Vicens...

Indubtablement, els esdeveniments de la Guerra Civil han deixat una

empremta molt profunda en la temàtica dels nostres millors escriptors. Des de 1939 ençà, la guerra, la revolució social de 1936, l'exili, han tingut una influència cabdal en la novel·lista catalana contemporània. De manera directa o indirecta, aquesta influència s'implanta de ple en la poesia de Carner, de Riba, de Pere Quart, de Bartra, d'Espriu. La lluita antifeixista, la desfeta popular de 1939, serveixen per a bastir nombroses novel·les de Puig i Ferrer, de Miquel de Llor, d'Oller i Rabassa, de C. A. Jordana, Mercè Rodoreda, Pedrolo o Blai Bonet. *Estiu de foc*, de Miquel López Crespí s'inscriu doncs, en aquesta llarga tradició de la novel·lística catalana. Una tradició que compta amb obres mestres com *Els fugitius*, de Xavier Benguerel; *Tots tres surten per l'Ozama*, de Vicenç Riera Llorca; *No passaran i El misteri del Cant Z-506* de Miquel Ferrà Martorell; *Contes de la guerra i l'exili*, de Pere Calders i a la qual pertanyen igualment bona part dels llibres de Gonçal Castelló. També Antoni Serra, Gabriel Janer Manila, Llorenç Capellà i molts altres autors, tant de les Illes com de la resta dels Països Catalans, han basat la seva inspiració en els tràgics esdeveniments de la lluita antifeixista.

La guerra, amb les seves esperances, amb els seus odís, sens dubte, un dels més importants filons literaris que treballa Miquel López Crespí. *Estiu de foc* forma part d'una trilogia de la Guerra Civil a Mallorca que, quan sigui editada, serà formada per les novel·les *18 de Juliol*, *Dones en guerra* i aquesta novel·la, *Estiu de foc*, que acaba d'editar *Columna Edicions*. Ω

31-D, amb més força que mai

La diada d'enguany és una diada especial. Després que el CIM votàs que la Diada de Mallorca fos el dia 12-S i renegàs de la figura del Rei En Jaume i de tot el que comporta, hem tingut un motiu més per sortir al carrer i defensar allò que som. No és només des de Madrid que s'intenta canviar la nostra història. Des de Ciutat de Mallorca mateix, ens volen fer creure que el 1229 no va passar res i que el Rei En Jaume no té res a veure amb Mallorca. Però el 31-D d'enguany també ha servit per denunciar altres accions del 97, com les maniobres del PP-PSOE per no modificar l'Estatut, l'increment de les agressions feixistes al camp de Mallorca, l'intent de reintroduir l'esperit militar a les escoles, la voluntat del PP per fer-nos estudiar uns suposada història unitària d'Espanya, les agressions espanyoles a la cultura catalana del País Valencià, els intents de criminalitzar l'independentisme mitjançant la lluita antiterrorista, l'atemptat gonella a l'Editorial Moll, etc. També ha servit per deixar ben clar que no som espanyols, sinó catalans, i que pel reconeixement de la nostra catalanitat és importantíssim aconseguir la **sobirania nacional**, és a dir, la **independència de Catalunya** tota. JERC. Ω

La nostra història: Guifré el Pelós

Aquest any que s'acaba d'escolar ha estat l'aniversari de la mort del comte Guifré el Pelós, el 897. Ha fet doncs 1100 anys. Morí en lluita contra els sarraïns, com un heroi per defensar la pàtria. Els seus fills van dur les despulles al monestir de Ripoll, i un descendent seu deia en un poema:

Aquí fou el primer soterrat Guifré,
excels marquès, també valerós comte,
que molt brillà quan en el món vivia.

És el mític creador de les quatre barres i repoblador de Catalunya. Val la pena recordar la seva història, perquè com diu molt bé Raimon: "Qui perd els orígens, perd l'identitat".

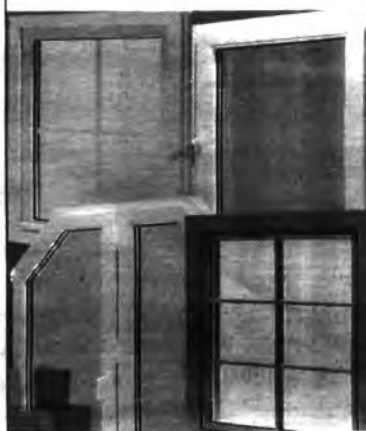
I és també, un exemple de la importància de no oblidar les arrels, en el nostre cas cristianes, que ens il·lustra molt be l'evangeli de sant Lluç: "Ara jo, havent-me informat minuciosament de tot des dels orígens, he decidit d'escriure-t'ho... en una narració ordenada". (1,3). Ω

La llegenda de les quatre barres.

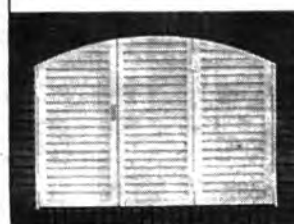
Cridi'ns al **46 39 64**

PERFIDECOR

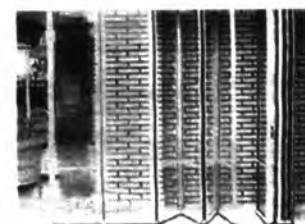

Acristal·laments mòbils
Persianes mallorquines plegables
Sòtils fixos i mòbils
Reixes i barreres
Secció portes PVC i alumini
Motoritzades i manual

Aïllament tèrmic i acústic
Diferents fórmules d'obertura
Baix manteniment
Ràpides d'instal·lar

Persianes fixes i regulables

Plegables

AVENTURA I RISC

ARMERIA - CAÇA - I.P.S.C.
ESCALADA - BUSSEIG
AVENTURA - SUPERVIVÈNCIA
Reis Catòlics, 38 - Tlf. 27 60 74
07007 CIUTAT DE MALLORCA

**Restaurante
CELLER SA PREMSA****Menjars típics del país**

Plaça del Bisbe Berenguer de Palou, 8
Tlf. 723529 - 07003 Ciutat de Mallorca

SEIXANTÈ ANIVERSARI DE LA MORT DE ROSSELLÓ-PÒRCEL

Bartomeu Rosselló-Pòrcel i la república honorats en el cementiri de Palma

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

Enguany farà seixanta anys de la mort del més gran poeta mallorquí contemporani

Enguany farà seixanta anys de la mort del més gran poeta mallorquí contemporani. Ens referim a Bartomeu Rosselló-Pòrcel (Palma 1913 - El Brull, Catalunya 1938). Rosselló-Pòrcel, que morí tísic a Barcelona en temps de la guerra civil, publicava a la revista *La Nostra Terra* alguns dels seus millors poemes, que causaven una certa sorpresa i desconcert entre els poetes consagrats del moment, estèticament tradicionalistes i no gaire amics dels camins experimentals. La saba juvenil que es desprèn dels versos de Rosselló-Pòrcel és, però, ben positiva i extraordinària. I a més d'això, atès el seu llenguatge, la seva ironia, la seva proclamació de llibertat per damunt dels mites locals, el fa un esperit republicà, ben patent en altres escrits no poètics, si és que alguns dels seus escrits no tenien, d'una manera o l'altra, una certa poesia. La república vestida de llum i somni que passa com un ocell dins la fosca il·luminant els passos secrets per on "passaren abans" els que tenien en el cor "un altar d'alabastre", una lectura simbolista, contra l'obscurantisme pseudo-religiós del règim monàrquic.

En aquest any d'homenatges a Bartomeu Rosselló-Pòrcel (sembla que n'hi ha de programats no menys de tres) varem voler esser els primers en fer una visita espontània allà on reposen les despulles del dissortat company de lletres

Així ho comentàvem l'altre dia (començaments d'any) davant la tomba del poeta, al cementiri de Palma. Ferran Lupescu, jove poeta català, premi de poesia "López Picó", autor de nombrosos poemaris que marquen la ruptura més important de la poesia catalana actual amb la falsa pastisseria dels plagiaris del més pansit noucentisme; alguns amics de diversos col·lectius republicans vinguts de Barcelona; Miquel López Crespi;

col·laborador de l'*Estel de Mallorca* i altres revistes illenques i de Catalunya Principat, Marina Ferrà Hamelynck i jo mateix. En aquest any d'homenatges a Bartomeu Rosselló-Pòrcel (sembla que n'hi ha de programats no menys de tres) varem voler esser els primers en fer una visita espontània allà on reposen les despulles del dissortat company de lletres.

Miquel López Crespi, el conegut autor de *sa Pobla* que ha guanyat tants i tants premis literaris de poesia, narrativa i teatre i que publicà el 1984 el premi "Ciutat d'Alcoi" de teatre (un dels més importants de tota l'àrea dels Països Catalans) amb una peça dramàtica titulada *Homenatge Rosselló-Pòrcel*, llegí, davant la tomba del poeta fragments de la seva obra

Miquel López Crespi, el conegut autor de *sa Pobla* que ha guanyat tants i tants premis literaris de poesia, narrativa i teatre i que publicà el 1984 el premi "Ciutat d'Alcoi" de teatre (un dels més importants de tota l'àrea dels Països Catalans) amb una peça dramàtica titulada *Homenatge Rosselló-Pòrcel*, llegí, davant la tomba del poeta fragments de la seva obra. Lluny dels fastos oficials, dels polítics remeiers d'arenas i cendres que viuen de xuclar fins i tot en memòria dels morts, ben lluny de l'oportunisme de quatre aprofitats que si poguessin matarien Rosselló-Pòrcel, com els amics de Lorenzo i de Miguel Villalonga ajudaren a assassinar prop de tres mil mallorquins

Miquel Ferrà Martorell, Ferran Lupescu, Marina Ferrà Hamelynck i Miquel López Crespi: alguns dels escriptors que honoraren Rosselló-Pòrcel i la República en el cementiri de Palma.

i mallorquines, Miquel López Crespi, republicà com Bartomeu Rosselló-Pòrcel, llegí:

"És estrany, tot això sembla teixit amb filaments del passat. La infantesa torna i torna a la memòria com una maquineta d'afaitar oxidada. Veus d'infants, fregadís de passes, records fets de cel i branques, Rosselló-Pòrcel, viatger solitari enmig d'una sobtada torbació paralizadora. Tot un estat d'ànim: algunes escenes, aquella estança. Una estança banyada de llum groga amb els ulls de ma mare adolorits i desgraciats. La infantesa em torna i torna a la memòria com una brusa brodada amb ocells..."

Rosselló-Pòrcel morí d'una tuberculosi pulmonar al sanatori del Brull. Les seves despulles, les tristes despulles que, lluny de qualsevol aprofitament polític, honoràvem aquell fred matí de gener Ferran Lupescu, Miquel López Crespi, Marina Ferrà-Hamelynck, els amics republicans vinguts del Principat i jo mateix, foren traslladades a Palma el 1978. Ω

El problema del mal

PER SAMUEL FABRA I MESTRE

"O Déu vol treure el mal del món,
però no pot,
o pot i no vol treure'l
O no vol ni pot. O pot i vol.
Si vol i no pot, és impotent;
si pot i no vol, no ens estima.
Si no vol ni pot, no és el Déu bo,
i a més, és impotent.
Si pot i vol -i això és
l'única cosa adient a Déu-
d'on ve el mal i perquè no l'elimina?"

En tractar del tema "El problema del mal a la Bíblia, val la pena recordar un escriptor excepcional, que es va preocupar d'aquesta qüestió: Unamuno i la seva obra *Del sentimiento trágico de la vida en los hombres i los pueblos* (Madrid 1912). L'autor és considerat com un dels més grans escriptors i filòsofs espanyols del nostre segle.

Unamuno construeix la seva teologia natural com una il·lusió que impedeix que els homes puguin arribar a conèixer el Crucificat, i que s'adonin de la contradicció de llur existència i de l'angoixa de Déu. Unamuno diu que un Déu que no pot patir és un Déu mort i que tampoc pot estimar, i que és més pobre que qualsevol home. El Déu viu és el Déu amant, el Déu amant que demostra la seva vitalitat en el sofriment.

Unamuno aborda explícitament la qüestió de la teodicea (el problema de l'existència del mal). Déu, que és amor i que estima infinitament a cadascuna de les seves criatures, ha de patir, ha de sentir angoixa i pèrdua en la mort de cadascuna d'elles. Les nostres pèrdues, els nostres sofriments constitueixen la participació conscient en el dolor de Déu.

Per Unamuno, o Déu fa patir l'home o pateix ell mateix. El Déu que fa patir l'innocent ha de comparèixer davant el tribunal de la teodicea. El Déu que pateix en tot i en tots és l'únic defensor possible en aquest judici.

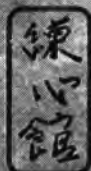
Però, el Déu acusat i el Déu sofrent, no són el mateix Déu? El Déu crucificat és l'única resposta possible a la pregunta universal de la teodicea. Per això, en la història dels sofriments del món, el Crucificat és l'únic accés al coneixement de Déu. De totes maneres, si la teologia de l'angoixa de Déu no tingués la dimensió escatològica -la dimensió de l'esperança- fregaria el massosisme. L'angoixa sense esperança pot convertir l'home en mut i apàtic, com ho pot produir un excés de sofriment i de dolor. Gràcies a l'orientació escatològica que va implícita amb aquesta universalitat, l'angoixa porta ella mateixa l'esperança en una felicitat infinita del món, i de Déu immers en ell. La tortura del Crucificat, si no anés acompanyada d'un goig superior en el Crist ressuscitat i glorificat, portaria a la perpetuació del sofriment. La teologia de la creu, sense resurrecció, equivaldria a l'infern.

La comunió amb Déu que és amor ens ofereix dues vessants; ens introdueix en el sofriment de Déu i la seva infinita angoixa, però només es consumarà en el banquet del goig etern de Déu.

Perquè l'amor vertader tot ho sofreix, tot ho agüanta, i ho espera tot per fer feliços els altres i trobar, en aquesta tasca, la felicitat mateixa. Ω

el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!

CENTRE D'ESTUDI DE JUDO
Renshinkan
— LLEVANT MALLORQUÍ —

Tel. 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

SI T'HA AGRADAT
AQUESTA REVISTA
NO ET TALLIS I
TELEFONA AL
26 50 05
I LA T'ENVIAREM
CADA QUINZE DIES

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XVI)

La plenitud política: Jaume II el Just

PER RICARD COLOM

12.1293: Jaume II s'aplega en secret a la Jonquera amb l'angeví Carles II de Nàpols. Arriben a un acord: matrimoni de Jaume II amb Blanca d'Anjou (el matrimoni amb Isabel de Castella no s'havia pas consumat) i renúncia a Sicília a canvi de compensacions territorials. Catalunya no es trobava en condicions de resistir els seus massa poderosos enemics.

Mentre, Granada i Marroc s'han unit en un front anticastellà. La flota catalana aprofita l'ocasió per a deixar l'Estret i tornar a casa.

3 a 4.1294: Ambaixades catalanes a Granada per a demostrar-hi que la flota catalana ha esdevingut àrbitre a la guerra de l'Estret.

La Història que la Ministra Aguirre ens vol escapar, silenciar i segrestar. Cridam a tots els professors d'Història a la desobediència civil contra la manipulació espanyolista: Ensenyau la nostra història i negueu-vos en rodó a la "Formación del Espíritu Nazional" dels talibans de la caverna.

1294: Les negociacions amb l'Eix franco-papal s'han ajornat per la mort del papa Nicolau IV.

Peníscola (Baix Maestrat) passa al poder dels templers, a canvi de Tortosa. L'Orde del Temple hi aixecarà l'actual espectacular castell, damunt l'antiga fortalesa mora.

Jaume II ordena la construcció de l'impressionant castell de Montgrí, a Torroella, front a l'actitud rebel del Comte d'Empúries. El castell, però no serà conclòs. Alhora prohibeix al comte Ponç V d'Empúries de fer fortificacions.

6.1294: Els sarraïns cuiden recon-

querir Tarifa.

6 i 7.1294: Dues ambaixades d'Abu Jaqub al just per a iniciar negociacions de pau.

7.1294: Amb gran retard i pagant molts de diners al Just, Sanç IV aconsegueix que les galeres catalanes tornin a patricular per l'Estret.

ca. 7.1294: Ambaixada de Tunis a Catalunya a fi d'obtenir "pau i treva" i un compromís solemne de no ajudar Bugia.

8.1294: L'ambaixador del Just, amb deliberada lentitud, surt devers Granada.

Els marroquins fracassen davant Tarifa.

1294-1365: Construcció de l'església gòtica d'una nau a St. Miquel de l'Espluga de Francolí, vora Poblet.

finals 1294: Els catalans es distancien de Bugia i Tlemcen vol ara utilitzar-los contra Bugia.

Versió definitiva de la novel·la "Llibre d'Evast e Blanquerna" composta de 5 llibres dedicats a la vida matrimonial, a Blanquerna i la vida monàstica, als bisbes, al Papa, i el 5è. és el "Llibre d'Amich e Amat" i "Art de Contemplació". Llull hi fa una refundició d'obres diverses.

11-1294: Nova ambaixada amistosa del Just a Granada i Marroc, conciliadora, mal vista pels castellans. Catalunya no està disposada a permetre que Castella ocupi Granada.

12.1294: El Cardenal Benedetto Caetani és elegit papa (Bonifaci VIII), home enèrgic i intransigent, reprén els contactes diplomàtics més activament.

4.1295: Mor Sanç IV de Castella i comença la minoritat de Ferran IV: frenada a l'expansionisme Castellà.

5.1295: El Just replanteja els drets d'Alfons de la Cerda tot aprofitant la minoritat de Ferran de Castella. **Projecta una intervenció i repartiment de Castella, amb Múrcia per als catalans.**

24.6.1295: Tractat d'Anagni, població pròxima a Roma:

Matrimoni del Just amb la filla de Carles l'Angeví, la qual aportaria dot de 100.000 marcs. Devolució dels fills de Carles.

Pau amb França: renúncia de Carles de Valois a Catalunya-Aragó, i posterior negociació sobre la disputada Vall d'Aran.

Donació de Sicília al Vaticà. Aixecament de l'interdit contra el just. Restitució de Mallorca a Jaume de Mallorca, qui s'ha de fer feudatari del Just.

Potser hi havia un parell de clausules secretes:

Ajut militar a França contra Anglaterra.

Cessió (o promesa) de Còrsega i Sardenya per als catalans.

Cal considerar aquest tractat un èxit de la diplomàcia catalana. Jaume II s'ha de comprometre a atacar son

germà Frederic si no renuncia a Sicília.

1295: Jaume II ateny del papa autorització per a obligar els eclesiàstics dels seus regnes a rebre un delme de llurs ingressos per a la guerra contra els sarraïns. Marco Polo torna a Venècia després de 24 anys de viatjar per tot Asia.

1295: Tlemcen demana galeres al Just pel bloqueig de Bugia.

El Just li demana un excessiu tribut anual fix i el diàleg s'hi atura. El Just bescanvia ambaixadors amb Mohamet II de Granada, llavors en guerra contra Castella.

Complicat joc d'aliances, tributs i recels entre Catalunya, Tlemcen i Marroc.

25.10.1295: Noces de Jaume II i Blanca d'Anjou a l'antiga canònica agustiniana de Sta. Mª de Vilabeltran, amb assistència de Carles de Nàpols. "Les joies foren grans que es donaren les unes parts a les altres". (Muntaner). El papa anul·la l'anterior casori amb Isabel de Castella.

1295-1296: Ramon Llull escriu "L'arbre de la Ciència".

ca. 1295-1299: Dufourcq calcula així la població del Regne de València: uns 140.000 moros, uns 50.000 "cristians" i uns 10.000 jueus. D'aquests "cristians", uns 35.000 devien ser catalans, uns 10.000 aragonesos i uns 5.000 occitans, navarresos i d'altres indrets.

Segons Dufourcq, al Principat: uns 25.000 jueus i uns 400.000 catalans. A l'Aragó: 100.000 aragonesos, 50.000 moros i 20.000 jueus. Ω

Marco Polo, acompanyat del seu pare i el seu oncle, davant de Khubilai, gran Kahn dels mongols (1275). Detall d'una miniatura d'una traducció francesa (1410) d'El llibre de les meravelles del món de Marco Polo (Biblioteca nacional, París).

Sospites fonamentades

A què juguen els nordamericans al Golf Pèrsic? Per quina raó els nordamericans intervingueren a Bòsnia per aturar la guerra, però no fan res per solucionar el conflicte de fons. Què té a veure el decret sobre Humanitats que prepara Esperanza Aguirre, ministre d'Educació del Govern espanyol, amb el "1984" de George Orwell?

La resposta a la primera pregunta crec que és bastant senzilla: els Estats Units s'han convertit en la policia del món. Del món que compta, s'entén. El país que va veure néixer la democràcia participativa, la igualtat de drets, l'abolició de l'esclavatge i l'alfabetització generalitzada ara ha acabat en el trist paper de gestionar la violència armada de la sagrada àrea del dòlar. El lingüista i assagista polític Noam A. Chomsky en diu alguna cosa, sobre tot això. Als Estats Units existeix un complex industrial-militar que realment ostenta i gestiona el poder, i que pot

actuar completament al marge (o molt al marge, com a mínim) de les institucions democràtiques. Aquest model s'ha fet extensiu a la resta de països de la nostra part del món. Eduardo Serra constituïria un bon exemple d'home vinculat amb aquest complex industrial-militar. Això li va permetre ostentar càrrecs importants amb els governs del Partit Socialista i ostentar-ne un d'encara més important (ministre de Defensa), actualment, amb el Partit Popular.

Ningú -i molt menys un Iraq de res- li pot pujar a les barbes al país que actualment ostenta el "lideratge mundial", una vegada esbandida la suposada competència que representava fa uns anys el bloc de l'Est.

Teòricament, i amb això ja enllaçaré amb la segona pregunta, una cosa és resoldre la situació bèl·lica momentàniament i una altra cosa ben diferent resoldre el conflicte. Es pot

resoldre la situació bèl·lica però deixar ben encès el conflicte. Això implicarà que en qualsevol moment pot tornar a esclatar. De la manca de solucions reals per a Bòsnia, emperò, no en té la culpa la policia (és a dir, els Estats Units), sinó que n'hi hem d'atribuir bona part a Europa, i una part més a l'ONU. Permetre la creació d'una república pro-sèrbia, autònoma, en el si de Bòsnia i Herzegovina constitueix una amenaça permanent per a l'estabilitat i la pau d'aquell país. Perquè s'ha permès això? Clarament: perquè Europa, amb França al capdavant, però amb Espanya al seu costat, anaven pels serbis. L'ONU també va jugar clarament a favor de Iugoslàvia, perquè, per molt que ho diguin les seves resolucions, no reconeix realment el dret d'autodeterminació. Aquest ha estat el drama de Bòsnia: la manca de reconeixement dels drets promulgats per les pròpies Nacions Unides (que, com tothom sap perfectament, no són nacions ni estan unides). Per això els Estats Units resol-

gueren el conflicte immediat, però no estan en condicions de resoldre el conflicte latent. Hi ha massa socis contraris a la seva solució que, a hores d'ara, continuen treballant per impedir-ho.

Quant al decret de n'Esperanza Aguirre, constitueix una fotocòpia compulsada de les pràctiques que narra George Orwell en la seva excel·lent novel·la. Reescriure la història a favor d'uns pocs constitueix una garantia de tenir controlat el conjunt de la societat.

La història no s'està reescriuint (des de fa anys) en això de la suposada unitat d'Espanya, sinó en molts altres aspectes. En el conflicte bosnià, per exemple, sistemàticament s'ha amagat l'ou. Per què es va deixar durar tant? Per què les potències occidentals permeten que es podrís d'aquella manera? Per què es varen produir aquelles atrossitats tan tremendes davant les mateixes barbes dels caps de l'ONU desplaçats a la zona? Per què semblava que fins i tot

des de fora s'atirà la repugnant "neteja ètnica"?

Probablement -i perdona'm si em pos una mica bíblica- es devia tractar d'un senyal. S'estava enviant un missatge en clau irlandesos, bascos, gallecs, flamencs, catalans... Ja ho veis, què us passarà, si continuau reivindicant el dret a la independència de les vostres respectives nacions. Ja ho veis, a què porta la reivindicació de la pròpia identitat.

Si no és així, no m'explic per quina raó se'ns va amagar (i ara és òbvia del tot) l'evidència que la tolerància i el respecte al dret d'autodeterminació de la nació bòsnia hauria evitat la guerra. Va ser Iugoslàvia, i no Bòsnia, qui va promoure la guerra. Va ser Iugoslàvia, i no Bòsnia, qui va aixoplugar la "neteja ètnica". I hauria d'esser Iugoslàvia (i, parcialment, també Croàcia) qui hauria de seure, amb el govern en ple al capdavant, a la banqueta dels acusats. Ω

BLANCAFLOR

Sense Déu

(RECUILL D'EN RICARD COLOM)

"Als fets del món veig bé tothom encès, però als de Déu, grossers, ben ignorants". (Pere Marc, poeta català familiar d'Ausiàs Marc), s. XIV).

"Hi ha gent que detesta qualsevol idea d'un ésser excepcional. Exigeixen als altres d'estar al seu nivell o bé per sota".

(D.H. Lawrence, 1885-1930, novel·lista, i poeta anglès).

"Déu comença pel bé, però nosaltres començam pel mal. Cada volta que fem un bé, Déu obra amb nosaltres. Però les males accions ens pertanyen senceres. Pel mal, és com si fóssim déus".

(F. Mauriac, escriptor occità catòlico-progressista).

"Qui fuig de Déu, corre de bades".

(Refrany català).

"Si és, doncs, abominable la incredulitat i menyspreu en les coses divines, és també abominable, altrament, la supertició, la qual, com l'aigua, se'n va sempre a dominar allò més baix i abatut".

("Alexandre-Vides paral·leles", Plutarc, 6 ó 47-119 ó 120, escriptor grec).

"Qui és aquell qui veieu avui entrar dins un temple, per a invocar-hi els déus a fi d'atènyer la perfecció en l'eloqüència o de descobrir les amagades fonts de la filosofia? Ni tan sols els demanen la salut".

("El Satiricó", de Petroni, "arbitrarius eleganciorum", descriu la degenerada Roma de Neró) s. I).

"Quan el Déu de debó arriba, els déus a mitges poden fotre el camp".

(C.S. Lewis).

"Sóc cert que l'ateu no existeix, que l'ateu és una invenció dels capellans".

(Leonardo Sciascia, escriptor italià).

"-Tu ets el qui anomenem l'ateu? -s'exclamà en Glauc- Allò que et portà a negar la providència dels déus, fou potser la injustícia dels homes!

Guai de mi! -féu Olin-. No soc pas jo, l'ateu de debò, sinó tu, qui negues l'únic Déu ver, al qual els teus avantpassats d'Atenes aixecaren un altar. En aquest moment confés jo, més que mai, mon Déu. M'acompanya dins al cel. I el seu somriure penetra per les tenebres...".

(Els darrers dies de Pompeia", E. Bulwer Lytton, 1831-1891, novel·lista anglès).

"Si no existís Déu, caldria inventar-lo".

(François M.A. Voltaire, 1694-1778, filòsof de la il·lustració francesa).

"Jo tindria major por d'errar-la i que la religió cristiana fos vera, que no pas enganyar-me, en creure-la".

"Un home qui descobreix les proves de la religió cristiana, és com l'hereu qui troba els títols del seu patrimoni. ¿Per ventura dirà que són falsos i no tindrà pas cura d'examinar-los?".

"La religió és cosa tan gran, que és just que els qui no vulguin prendre's la molèstia de cercar, si ella fos obscura, en quedin privats. ¿Per què se'n planyen si, buscant-la, la podien trobar?".

Blasi Pascal, savi i matemàtic occità, 1623-1662, a "Pensées").

"Diu el neci dins el seu cor: No n'hi ha de Déu!. S'han corromput, fan obres detestables, no n'hi ha cap que faci el bé".

(Psalm 14:1, del rei David, devers l'any 1000 a.C.).

"No tenien ganes d'existir; vet ací tot l'afer...". Tot existent naix sense raó, es perllonga per feblesa i mor per casualitat".

("La nausée". Jean Paul Sartre, filòsof existencialista francès; 1905-...).

"... si beuen, és per ofegar en vi el sentiment del buit, "Primera passa devers la religió".

("Incerta glòria, 1956, gran novel·la en al Catalunya de la guerra civil, d'en Joan Sales).

"...Un jorn, mentre prenién el bany al riu, el mestre capbussà el deixeble sota l'aigua, agafant-lo del cap, i l'hi mantingué una bona estona mentre el pobre maldava desesperadament per deslliurar-se'n.

El sent demà fou el Mestre qui obrí conversa: ¿Per què ahir lluitares tant quan jo et tenia subjecte sota l'aigua?".

"Idò, volia respirar, jo!".

"El dia que abastaràs la gràcia d'adelerar Déu com ahir l'aire, aqueixa diada l'hauràs trobat".

("Qui pot fer resplendir l'alba?", Anthoni de Mello, S.J., India, 1985).

"I em cercareu i em trobareu, perquè em buscareu de tot el vostre cor".

(Déu parla a Jeremies 29:13, pel volts del 600 a.C.).

"Si com l'eixorc qui a Déu no esmenta que li don fills assenyats e adrets e, quan los veu ésser folls e contrets, nova dolor davant ell se presenta".

"Bondat, virtut han perduda sa raça, cossos humans han molt disminuït,

Déu és per nos mal honrat e servit

e ja la mort pus estret nos abraça".

(Ausiàs Marc, 1397 ó 1400-1459, cavaller i poeta, la Safor).

"En aquestes afirmacions hi ha gran malícia; que no hi ha Déu, que Déu és injust i que Déu no governa les coses".

"Si tens por de Déu i això per ser pecador. ¿On podràs amagar-te'n?. On et ficaràs?. Que pots fer?. Vols fugir?.

Llença't als seus braços. Vols defugir sa ira?. Arrecera't en Ell amb calma".

(Agustí, bisbe d'Hipona, actual Bona, Algèria, 354-430).

"Jo sóc un Déu de prop i no un Déu de lluny. O és que hom pot amagar-se dins algun amagatall sense que jo et vegi?. No soc jo qui omple el cel i la terra?. Oracle del Senyor".

(Profeta Jeremies 23:23-24, oracle de devers 627-650 a.C.).

"Qui les obres de Déu no ama, Déu no ama les obres d'aquell".

"Tot home qui es baralla amb Déu acaba vençut".

"L'home natural no cospa quin és el camí de Déu que recorren els sants. De fet, els sembla que no és pas el camí de Déu, sinó una bajanada i una errada, i causa d'ofensa... Igual que el Faraó i sos homes veieren ben bé el camí per on marxà el poble d'Israel, però no entengueren mai que aquest era el camí de Déu fins que caigueren negats".

("Dissertacions sobre els Psalms", 1513-1515, per Martí Luter).

"A qui demostrava que el moviment no existia en parlar sobre les contradiccions d'aquest concepte, el savi respongué sense dir-li res: només caminà.

Els massa intel·ligents et demostraran que no hi ha Déu.

Tu no els responguis pas, però ves a pregar".

(Lanza del Vasto, deixeble d'en Gandhi, a "Principis del retorn a l'evidència").

"Jahvè serà amb vosaltres, si vosaltres romanguèssiu en ell; i si el cercàssiu, serà trobat de vosaltres; però si el deixàssiu, ell també us deixarà".

(2ª Cròniques 15:2b)

"Però si sentíssiu la veu de Jahvè, i si fóssiu rebels als mots de Jahvè, la mà d'Ell serà contra vosaltres".

(1ª Samuel 12:15a). Ω

Fa 27 anys que en Bernadí Salom (Falet) de Son Ferriol, va obrir la **Rentaduria Apolo** a la barriada dels Foners de Ciutat.

Fa 7 anys que en Màrius Rodríguez de la Soledat, regenta el **Taller de Niquelats Rodríguez** a la barriada dels Foners de Ciutat. Fa niquelats, platejats etc. El seu padrí, també Màrius Rodríguez va obrir aquest taller fa 60 anys.

Fa 35 anys que en Josep Lluís Sanjuan regenta el **Taller de Fuster Priemer i Restauració** a la barriada de Foners de Ciutat.

Fa 2 mesos que en Jordi Salines, natural de Bons Aires, regenta el **Ranxo el Gauxo** al carrer de Manacor de Ciutat. Despatxa els menús en menjars argentins a 850 ptes. La graellada argentina en val 1250.

Contratas
Palma s.l.

Miquel Moll

Oficina: C/. Antoni Noguera, 1 Tlf. 971 249229
07007 Ciutat de Mallorca

FUSTA
FUERTES S.L.

Fusteria i Ebanisteria

Especialitat en mobles de cuina
i decoració en general.

C/. Gabriel Carbonell, 20
Tel. y Fax 27 25 40

07007 Palma de Mallorca

Així s'escriu la història. Saber-ho no pot sobtar

(M. Martí Pol / Ll. Llach)

Jordi Romaguera i cubedo
08901 l'HOSPITALET - C/ ROSELLES, 28, 1er -
Tel. (93) 337 77 75 - ELS BARCELONÈS -
PAÏSOS CATALANS

L'any passat vaig tornar a fer un viatge per "les Amèriques". En trobar-me als Estats Units, coincidí en espais diferents de temps, amb tres persones de l'Amèrica del Sud. Una de Colòmbia, una altra d'Equador i una altra tercera de la República Dominicana. En les presentacions típiques un hom acostuma a interessar-se pel seu país originari. Quan a algú li toca el torn d'explicar-se ho fa amb passió i alegria. I en conta les excel·lències de llur pàtria. Quan em toca a mi, ja se que n'hi haurà per estona en el millor dels casos. Efectivament ningú coneixia Catalunya. I tot seguit vaig posar-me a fer la dissertació en què Catalunya es troba en la mateixa situació que els seus països respectius abans d'alliberar-se d'Espanya. Les mirades van canviar i prengueren un to relaxant. Contràriament amb el que m'havia passat altres vegades, en aquesta ocasió vaig escoltar una bona explicació de la senyora colombiana de com l'any 1810 varen fer, segons les seves paraules, "el descobriment" del seu país. Justament aquell dia 21 de juliol, diumenge, tots els colombians que vivien als EEUU, celebraven el dia de la Independència ocorreguda el 20 de juliol de 1810, gràcies entre molts altres al guerriller (com en diuen ara, terroristes potser?) Antonio Nariño.

L'altra persona, la d'Equador, potser per acompanyar la primera va escoltar més que no va parlar. I an sols digue que era tan natural que els seus avantpassats haguessin lluitat per deslliurar-se de l'esclavatge, que si no hagues estat així encara ningú no coneixiria Equador o almenys en les circumstàncies d'avui dia.

El tercer cas ja fou més seriós. Quan parlàvem de la República Dominicana, -a qui li vaig recordar que en deien "La Espanyola"- va posar-se en un to de mestra altiva i va deixar anar tan ràpida com una metralladora, un reguitzell de fets de la història del seu país. Parlava amb una virulència esfereïdora -i això que es deia Heidi- i va fer un extens detall de les execucions que varen efectuar els espanyols contra els indígenes connacionals seus. Quan la vaig punxar perquè parlés més va abocar-hi tots els seus sentiments contra la bàrbara manera d'actuar Espanya.

Hi posava molt d'èmfasi i corria tant parlant que jo no podia anotar tot allò que em deia. Tenia devoció per Pedro Santana líder de la Secessió, el qual no solament va lluitar contra els colonitzadors espanyols sinó que també ho va haver de fer contra els dominicans espanyols. Aquests un cop reduïts per les armes dels dominicans alliberadors varen voler vendre l'illa altre cop a Espanya. I no cal dir que aquests darrers acceptaren sense cap mena d'escrúpols de comprar l'objecte robat. Per sort no prosperà l'operació i el mateix Santana vencé de nou els dominicans renegats.

Ja veieu com al segle passat bona part dels països sudamericans varen alliberar-se del jou espanyol. Ningú no vol pertànyer a un estat tan sanguinari que cent anys després, encara ho recorden aquells descendents dominicans a qui vaig tenir ocasió de conèixer.

Mentre això succeïa anava rumiant els territoris darrers que va perdre Espanya d'ençà de la Unió del Reialme d'Aragó amb Castella (1516):

HOLANDA: Perduda en 1579 (Regnat de Felip II)
FLANDES: Perdut en 1598 (Regnat de Felip II)
PORTUGAL: Perdut en 1640 (Regnat de Felip IV)
CATALUNYA NORD: Perduda en 1659 (Regnat de Felip IV) Avui francesa.
GIBRALTAR: Perdut en 1704 (Regnat de Felip V)
FLORIDA: Perduda en 1763 (Regnat de Carles III)
REPÚBLICA DOMINICANA: Perduda en 1795 (Regnat de Carles IV)
PARAGUAI: Perdut en 1813 (Regnat de Ferran VII)
ARGENTINA: Perduda en 1816 (Regnat de Ferran VII)
COLÒMBIA: Perdut en 1819 (Regnat de Ferran VII)
URUGUAI: Perdut en 1819 (Regnat de Ferran VII)
VENEÇUELA: Perduda en 1819 (Regnat de Ferran VII)
EQUADOR: Perdut en 1819 (Regnat de Ferran VII)
MÈXIC: Perdut en 1821 (Regnat de Ferran VII)
GUATEMALA: Perduda en 1821 (Regnat de Ferran VII)
HONDURES: Perduda en 1821 (Regnat de Ferran VII)
SAN SALVADOR: Perduda en 1821 (Regnat de Ferran VII)
NICARAGUA: Perduda en 1821 (Regnat de Ferran VII)
COSTA RICA: Perduda en 1821 (Regnat de Ferran VII)
BOLÍVIA: Perduda en 1821 (Regnat de Ferran VII)
PERÚ: Perdut en 1824 (Regnat de Ferran VII)
PUERTO RICO: Perdut en 1898 (Regnat d'Alfonso XIII)
CUBA: Perduda en 1898 (Regnat d'Alfonso XIII)
FILIPINES: Perduda en 1898 (Regnat d'Alfonso XIII)
ILLES MARIANNES: Perdudes en 1898 (Regnat d'Alfonso XIII)
ILLES CAROLINES: Perdudes en 1899 (Regnat d'Alfonso XIII)
MARROC: Perdut en 1955 (Govern de F. Franco)
GUINEA EQUATORIAL: Perduda en 1968 (Govern de F. Franco)
SIDI IFNI: Perduda en 1969 (Govern de F. Franco)
SÀHARA: Perdut en 1975 (Govern de F. Franco i Juan Carlos I)

Fa un any que en Josep Tercero des Pont d'Inca regenta el **Forn Malvines** a la Soledat.

Fa 9 anys que en Francisco Pílares de Sevilla regenta el **Bar Pílares** a la Soledat.

Fa 15 anys que en Miquel Mir regenta la **Carnisseria Mir** a la Soledat. Són pare, en Joan des Bous (matava bous a l'es-corxador de Ciutat) la va obrir fa 60 anys. A la foto amb la seva dona Margalida Jaume.

Fa 10 anys que en Pere Quegles regenta el **Taller d'Electricitat Bon Llum** a la Soledat. Fa instal·lacions elèctriques i de fontaneria.

ni decebre ningú

o a tombants del nou segle saludarem amb
nt i cortesia la llibertat d'Euzkadi. I no hi ha cap
venceran perquè Espanya -que continua essent
as d'estat que hem vist abans- mai no ha guanyat cap
descolonització. I les hores del seu imperi són
. Mireu què hi diuen, si no em feu cas, aquelles
n la matèria molt més erudites i documentades com
Massó en el seu assaig: *Nous aspectes del problema*
rcelona 1935. Escriu això:

ú dirà: Castella, que exerceix l'hegemonia a
no ha sabut mai seguir els camins de les solucions
mèrica, Flandes, Portugal, són exemple de la seva
t per a seguir aquests camins. Espanya no sap
o entén de mitges tintes; o és dominadora o és
és amo i senyor o esclau i servent; no comprèn les
iques, sols comprèn els fets de força. No cal esperar
nviï espontàniament".

nbé ho corrobora l'historiador, l'etnòleg i polític
Batista i Roca. Barcelona (1895-1978):

successió al règim franquista obrirà una nova crisi
és centenari de la decadència i desintegració de
anyol que hem conegut, creat per l'hegemonia
de Castella i sostingut, a còpia de sang, d'opressió
di, a profit d'ella. Les Terres Catalanes ja tenen prou
ogràfica i econòmica per a alliberar-se, si volen
erò. la visió i l'esforç d'un homes d'estat d'esperit
atalà i europeu, i no provincial de l'Estat Madrileny."
ho pregunto jo. Ho voldrem nosaltres, d'afegir-nos
de les nacions amb llibertat?

Impost sobre la incineració

L'impost sobre la incineració, al ser un impost, és injust, arbitrari, polèmic. Però en aquest cas, a més, és provocador perquè ens dona la sensació, una vegada més, que ens prenen per beneïts (i és possible que alguns de nosaltres ho siem). És provocador, perquè ens faran pagar a uns pocs, allò que hauriem de pagar entre tots.

No és de rebut que les despeses derivades de la saturació i acumulació de deixalles originades, en la seva majoria, per la indústria hostalera, no la paguin els hostalers. No, no ho és. Les associacions de veïns i les associacions cíviqes ciutadanes haurien d'aturar a aquests mercaders del luxe que, a més, sembla que manegen als poders fàctics.

Amb la incineració passarà el mateix que va passar i passa amb el sanejament de la Badia de Palma i el mateix que passa amb el subministrament de l'aigua, que essent un problema eminentment turístic, l'està pagant, el comportívol veí de Ciutat i el petit comerciant ciutadà. D'aquesta manera al desglossar i analitzar l'impost d'incineració, ens adonam de la injustícia distributiva que comporta (igual que el cànon del sanejament de la badia o el subministrament de l'aigua de l'Ebre). Se carreguen les despeses de manera exagerada damunt el ciutadà que viu a una humil casa o pis i al petit comerç o empresa (facilment controlables), carregant damunt el negoci turístic unes quantitats quasi testimonials que, a més, a l'acumular-se un dèbit important degut a l'enorme capacitat de produir deixalles, aquests hostalers (causant principals del problema) deixen de pagar la seva taxa amb els seus subterfugis i maniobres a les que no solen acudir, evidentment, els veïns.

Astora que l'anomenat "pacte de progrés", se pres- ti a aquesta maniobra per a després executar-la ("executar" als veïns).

D'aquesta manera, no ens estranya que a la indústria hostalera li sobrin tants de mils de milions. Ben segur que si als ciutadans ens afavorissin tant com a ells, també podríem donar-nos el gust de comprar-li un iot al rei i, fins i tot un palau. **Pere Felip i Buades. Ω**

Bona gent, en olor de multituds, celebrà la seva festa de cap d'any

El passat dia 21 de desembre, l'Associació d'Amics de la Tercera Edat, Bona Gent, de l'Arraval de Santa Catalina de Ciutat, en el marc del Restaurant Son Sant Martí de Muro, va celebrar la seva tradicional festa de cap d'any.

Al voltant de les set-centes per-

sones assistiren a la festa. Hi fou, en qualitat de convidada d'honor, la tinent de batle de l'Ajuntament de Ciutat i presidenta d'EMAYA, Maria Crespo.

Se va servir un dinar de pinyol vermell a base d'arròs brut, porcelleta rostida, pijama, ensaïmada,

tambor d'ametla, torró de neula, tot regat amb vi, cava, licor, café...

Després del dinar hi va haver ballades mallorquines, rifes i parlaments a càrrec d'en Pep Company (President) i Pere Felip (director i portaveu de Bona Gent) i de na Maria Crespo.

Tres papas noëls repartiren postals nadalenques, caramels i altres llepolies entre els assistents.

Na Maria Crespo, va tenir el detall d'obsequiar als 25 associats de Bona Gent que més s'han distingit al llarg de l'any en la seva desinteressada col.laboració envers de l'entitat.

Cal remarcar que na Maria Crespo va estar amb els cataliners des de la 13 fins a les 20 (7 hores), cosa que agraïren amorosament amb mostres de simpatia cap a la seva persona. Quan s'en va anar, rebé una ovació de gala. **Redacció. Ω**

Fa 2 anys que na Maria Moll regenta el **Cafè Nou** a la Soledat. El seu sogre Rafel Llompart el va regentar durant 60 anys. A la fotografia amb les seves filles.

Fa 2 anys que en Josep Vermell regenta l'**Acadèmia Inforber** a la Soledat. A més d'ensenyar informàtica ven maquinària i consumibles.

Fa 20 anys que n'Antoni Peralta regenta la **Botiga Cortinatges Peralta** al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat.

Fa 20 anys que en Gabriel Massanet regenta la delegació de **Maquinaria d'Hosteleria Massanet** a la Soledat.

Fa 27 anys que en Gabriel Morro d'Inca regenta la **Perruqueria Gabriel** a la Soledat.

Fa 15 anys que en Bartomeu Sastre de la barriada de son Coc regenta el **Taller Sastre** de reparació de cotxes a la Soledat.

Fa 18 anys que en Joan Boiret regenta el **Taller Rissèma** a la Soledat. Adoba cotxes.

Fa 8 mesos que la Família Cladera-Araque regenta el **Bar Les Estrelles** a la Plaça de Sant Francesc de la Soledat.

Dedicado a mi querido tío D. Jacinto Lloa

de Torrella como recuerdo de la Conquista de Manila su sobrino

(d'un escrit rebutjat per una publicació que ha introduït el nom botifler de "PALMA" en lloc de l'històric de "CIUTAT MALLORCA").

.....
LLOA I DESGREUGE DE FRA MIQUEL COLOM, DOCTOR PER MÉRITS PROPIS I HONORIS CAUSA PER LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS I PITIÜSES.
.....

ANAVA FENT CAMÍ DINTRE DEL SEGLE.
UN CAMÍ DE DOCÈNCIES MAGISTRALS.
PERQUÈ ELS EDUCANTS EN SERIEN MESTRES
QUE EL JOVENT HAURIEN DE DEBRAVAR.

UNA LLUITA SENSE CAP NI NIGÚ VÈNCER,
JA QUE ELS LLUITADORS N'EREN VIANANTS
QUE ANAVEN ENDAVANT I ENDARRERE
VOLENT FER-SE I FER-NE BONS CIUTADANS.

MAI NO EN DEFUGIA PER LA TEMENÇA
D'ACABAR LA TASCA EN FRACÀS
I PERDRE'S EN LA MANCA DE SOLVÈNCIA.

LA FRANCESA I LA LLATINA M'ENSENYÀ
I A RESAR EN LA DEFENSA NOSTRADA
SENSE TÈMER DEL PODER D'AMOS FORANS.

.....
(el gonella ferran feliu i truyols diqué:
"PER QUÈ NO DIU LA VERITAT EL P.COLOM ?")

BON NADAL DE 1997

I ANY NOU DE CENTENARI DE L'OCÀS DE L'IMPERI CASTELLANISTA NAT A VILLAR EN 1521 SOBRE LA SANG DEL PATRIOTES CASTELLANS, BRAVO, PADILLA I MALDONADO, EN BENEFICI DELS PRIMERS VINT-I-CINC GRANDS I ELS TRENTA-CINC TÍTOLS DE CASTELLA I MORT DEFINITIVAMENT A CAVITE EN 1898, AMB LA PÈRDUA DE CUBA, FILIPINES, GUAM I PUERTO RICO.

(a la consideració de la Ministra d'educació que vol que aprenguem bé la història d'espanya sense particularismes).

Xim G. de Torrella
XI+XXI+XXXIII

TIZIANO VECCELIO, 42, 3, A. Tel. 29, 27, 78.

07003.CIUTAT DE MALLORCA.

L'ARBRE DE LES VERITATS DE FRA MIQUEL COLOM:

fullam esponerós
que escampa amor.

soca vigorosa
que sosten
l'esperança

arrels fondes ben ficades en la
terra de la fe.

Fa 4 anys que en Manolo Valle, de Sevilla, regenta la fusteria metàl·lica **Tot Alu-mini** a la barriada de son Coc. En Manolo fou fundador amb na Rosa Bueno, l'any 1972 de l'Associació de Veïns des Rafal nou, en aquell temps que en Franco encara anava bo i el feixista Carlos de Meer era governador de Mallorca.

Fa 4 anys que en Miquel Moll de son Ferriol te l'oficina de la **Constructora Contractes Palma** a la barriada de la Soledat. Abans se deia Constructora Miquel Moll i va tenir les oficines a Son Ferriol i més tard a s'Arenal. Són 15 picapedrers en plantilla i una trentena de subcontractats que construeixen xalets, cases gran i petites, carrers i urbanitzacions, fan construccions noves i reformes als hotels antics, sobretot, als termes de Calvià, Ciutat i Lluçmajor. La dona d'en Miquel és la coneguda Catalina Mestre que fou presidenta de la U. D. s'Arenal i que avui és presidenta de l'Associació de la Lluita contra el Càncer.

Fa 2 anys que en Sergi Luchetti, nascut a Bons Aires (Argentina), regenta la **Pizzeria Kitty** a la barriada del Metropolitan de Ciutat. Despatxa pizzes per menjar allà mateix i per endur-se'n.

* Fa 10 anys que n'Antoni Mena, natural de Jaen, regenta el **Taller Mega** de mecànica de cotxes a la Soledat.

**TALLERS
M.E.G.A.**

Mecànica general de l'automòbil

C/. de Lluís Martí, 130 Tlf. 971 248908 Ciutat de Mallorca

Mare Nostrum

C/. Joan Alcover, 33-A
Tlf. 971467264- Mòbil 907833777-Fax 971467002
07006 Ciutat de Mallorca

**L'ESTEL de
Mallorca**

EL DIARI DELS
MALLORQUINS
**SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!**

EL PERIÓDICO

Les claus de la llei del català

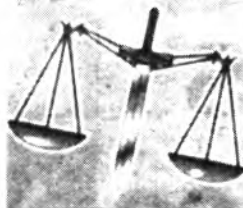
Aspectes de la nova norma que més afecten els ciutadans

Terminis

Les empreses i les entitats tenen un termini d'entre dos i cinc anys per adaptar-se al que disposa la llei

Justícia

Els tribunals han d'atendre i dictar les sentències en la llengua que els ciutadans escullin

Comerç

Els clients hauran de ser atesos tant en català com en castellà. Els comerciants no estan obligats a respondre en la llengua dels clients

Ensenyament

La política d'immersió lingüística queda inclosa en la llei. Els professors i alumnes d'universitats es podran expressar en la llengua que preferiscin

Televisió

Les televisions locals i els canals per cable hauran d'emetre almenys la meitat de la seva programació en català

Rètols

Els noms i marques comercials poden anar en qualsevol idioma. En canvi, les indicacions de les activitats han d'estar escrites com a mínim en català

Etiquetes

Només les etiquetes dels productes catalans amb denominacions d'origen o d'elaboració artesanal hauran de figurar com a mínim en català

Ràdio

Les emissores privades de freqüència modulada amb llicència concedida per la Generalitat han d'emetre almenys la meitat de la seva programació en català

Sancions

La llei no estipula sancions per als ciutadans particulars, però sí per als funcionaris públics i algunes empreses

Administració

Els organismes de l'Administració pública catalana han d'atendre els ciutadans en la llengua oficial que escullin

Música

S'estableix una quota del 25% d'emissió de cançons en català, tant en ràdio com en televisió

SERRELLS

Petició de llei per a Balears i València

Els nacionalistes del Partit Socialista de Mallorca (PSM) i Unitat del Poble Valencià (UPV) van demanar un impuls de la política lingüística a les seves comunitats. Pere Sant Pol, secretari del PSM, va admetre: "Ens agradaria que a les Balears hi hagués una llei del català com l'aprovada a Catalunya". Pere Mayor, d'UPV, va lamentar "les posicions ambigües que han mantingut el PP i el PSOE a València respecte a la llengua". - J. M.

Queixes al Defensor del Poble

Els partits extraparlamentaris Democràcia Nacional i Partit Andalús de Catalunya han avançat que iniciaran gestions amb vista a la presentació d'un recurs d'inconstitucionalitat contra la nova llei. Democràcia Nacional, formació d'ideologia ultraconservadora, instarà el Defensor del Poble, Fernando Álvarez de Miranda, a presentar el recurs, igual que la Plataforma d'Opinió Reivindicativa de l'Associació de Defensa dels Consumidors i Usuaris de Catalunya.

Carta al señor Anson

A sabiendas de que "L'Estel" no tiene por hábito la publicación de misivas en la lengua oficial para toda España, ruego encarecidamente a su director y-editor que disculpe tamaño atrevimiento, lo cual espero de su justo y ecuánime proceder.

Señor Anson, para empezar azuzando demonios, sepa usted que yo no uso el español más que con algunos turistas del INSER-SO que pasan algunos merecidos días de gozo en nuestra isla y con algunos otros turistas españoles que parecen hacerle ascos al inglés como lengua de comunicación internacional. Y no lo uso porque no tengo ninguna necesidad de ello, lo cual espero me sirva como aval ante usted para con mis veleidades lingüísticas en el uso de la lengua de Francisco Franco.

Dícese --señor Anson-- por esos lares que usted tiene prevista una visita a esta nuestra isla como invitado de postín. Supongo que ya sabrá que el mesetario señor Rupérez sorprendió a nuestras (¿?) autoridades autonómicas con una retahíla de gritos de combate en el día que se celebraba el aniversario de su Constitución. Supongo que ya le habrán dicho que nuestro Presidente ha traicionado la causa española con el reconocimiento (con gran pesar y congoja) de la unidad lingüística del catalán; si bien le habrán tranquilizado recordándole su sintonía con el presidente Zaplana, cuyos procedimientos y pareceres son sobradamente conocidos, jaleados y espoleados desde los principales medios de

comunicación radicados en la villa y corte.

Dícese, asimismo, que usted podría hacer donación de la cantidad correspondiente a la sanción judicial impuesta al señor Palou a una entidad de carácter benéfico para así ganarse las simpatías de los aborígenes, profundamente necesitados de personas amantísimas de nuestra España querida y de corazones sensibles y solidarios para con sus semejantes (exceptuando, claro está, los mallorquines que queremos vivir en paz y prosperidad en esta nuestra tierra catalana).

Mis deseos, señor Anson, son que un personaje de su enjundia y de probada capacidad intelectual no se mofe indebidamente de los indígenas ni de los necesitados. Uno de los mayores erro-

res que suelen cometer los mesetarios al pisar tierras de levante es que lo hacen con el sentimiento de que "ancha es Castilla" y su voz suena llorosa al recordar que no todo es castellano (es decir, sin tapujos, español) por culpa de cuatro insensatos (¿debería decir maleantes?) que se niegan a reconocer la grandeza de su patria (léase su de usted).

Le escribo en castellano porque no le creo tan insensato como su Presidente, que pretende ganarse nuestras simpatías declarando su gusto por hablar catalán en círculos íntimos reducidos, y porque supongo que usted tendrá gran interés en la defensa del español en una tierra donde su predominio es evidente, tan evidente que los intentos de mantener la lengua propia son flagrantes utopí-

as. De todas formas, le recuerdo que con ello no deben lanzar campanas al vuelo, dado que la historia demuestra que la lengua es un factor de escasa relevancia en los procesos hacia la independencia de las naciones oprimidas.

Señor Anson, le agradeceré profundamente que se abstenga de sermonearnos blandiendo la pluma en vez de la espada. El nuestro es un pueblo pacífico, laborioso y mesurado, poco amante de bravucones al estilo del Cid Campeador y de caudillos enemigos de nuestra forma de ser y de nuestra libertad.

Señor Anson, no se confunda, somos buena gente pero no tontos. Somos educados y respetuosos, pero no insensibles a las agresiones.

Un mallorquín ofuscado (en catalán, "emprenyat"). Ω

Llengües vives

Astur-lleonés

L'asturianu oficial n'outru conceyu

El conceyu de Corvera ye'l segundu que va sumase a la campaña pola oficialidá del asturianu. Después de Bimenes ye Corvera la que va declarar la oficialidá de la llingua nel territoriu, facer la toponimia asturiana (la de verdá) oficial, y iguar una política de bilingüismu nes rellacions colos ciudadanos.

II Alcuentros nel Cordal

Los díes 9 i 10 d'agostu celebrárense en Villablinu (Iliaciana) los II Alcuentros nel Cordal. Esta xuntanza añal entámela a comuña la Xunta pola Defensa de la Llingua Asturiana y Facendera pola Llingua (Lleón) i nella discutíase dellos temes sobre la normalización llingüística a entramos llaos del Cordal. Nesta edición del tema escoyóu foi: "El papel de los conceyos na normalización llingüística".

L'Estatutu d'Autonomía

La oficialidá del asturianu ye la torga mayor pal consensu na reforma del Estatutu asturianu. Después d'una xuntanza de dos díes en Cuadonga ente los cuatro partíos representaos na Xunta Xeneral del Principáu sigue ensin haber alcuerdu. PAS y IX-IU tán dispuestos a que la oficialidá espere cincos años, mentes el PP quer aplazar el debate sobre la oficialidá, ensin asegurar nada. El PSOE aportó a Cuadonga con una propuesta impresentable, na so llinia habitual, que non sólo nun meyoraba sinón que rebaixaba los conteníos del actual estatutu. Por ciertu, nel últimu congresu d'esti partíu de les agrupaciones más importantes (como Avilés o Llavianu) y les Mocedades Socialistas, amosaron el so apoyu a la oficialidá.

Cursos de Branu

L'Academia de la Llingua Asturiana celebró otru añu del 18 al 31 d'Agostu los sos cursos de Branu en Cangas, a los qu'asisten dellos cientos de persones.

Escolarización de la llingua asturiana

N'enseñu primariu, nel cursu 1984-85, 6 colexos punxeron clas d'asturianu a 1351 escolinos. Nel 1996-97 son 157 centros y 16.721 alumnos (el númberu total d'escueles asturianas ye de 420 y la población escolar asturiana llega a los 60.712 neños).

N'enseñu secundariu, nel cursu 1988-89 yeren 7 centros y 215 escolinos. Pa esti cursu, 15 centros y 679 alumnos (el númberu total d'institutos asturianos ye de 74).

"El lleonés y l'enseñu públicu"

L'asociación Facendera pola Llingua, un añu más entamará'l 10 d'Ochobre'l ciclu de conferencies "El Lleón i l'Enseñu públicu", empobináu a profesores y interesaos na situación de l'astur-lleonés. El títulu xenéricu d'anguaño ye "Llingua y Escuela en Lleón". Les sesiones desendolcaráense tolos vienres d'esti mes: "Enseñu i variantes llingüístiques. Situación actual y perspectives de futuru nel dominiu llingüísticu astur-lleonés", el día 10; "Importancia educativa y pedagógica del enseñu bilingüe", "Llingua y enseñu. Apuntes pa una política educativa en Lleón", el 24 y "Les llingües minoritaries na educación d'adultos", el 31.

Xunta Moza

Xunta Moza ye una asociación xuvenil vinculada a la Xunta pola Defensa de la Llingua Asturiana que trabaya pola oficialidá de l'asturianu y pola so normalización social, poniendo un enfotu particular en concenciar a la mocedá d'Asturies nestos temes. La so xera ye'l trabayu cotidianu coles instituciones, la participación en campañas de normalización, actos reivindicativos, eventos culturales,... Poro Xunta Moza ye una plataforma afayadiza pa que la mocedá que quiera trabayar por l'astur-lleonés pueda facelo dende un foru a la so midía. La so direición ye: cai l'Institutu, 20, 4u, 332001 Xixón (Asturies) y na rede xunta@asturies.org

Espublizamientos sobre l'astur-lleonés

"LLETRES ASTURIANES", boletín oficial de l'Academia de la Llingua Asturiana, cai Marqués de Santa Cruz, 6, 2u, 33080 Uviéu (Asturies).

"EL CANCIU'L CUÉLEBRE", Revista cultural asturiana del Conceyu pol Estudiu y Protección de la Llingua Asturiana, cai Cabrales, 19, 5u drecha, 33201 Xixón (Asturies).

"XEITU", fueia informativa de l'Asociación Facendera pola Llingua, avenida General Sanjurjo, 3, 1u esquerdá, 24001 Lleón.

"LLITERATURA", revista de creación lliteraria (la mesma direición de "Lletres Asturianas").

"ZIMBRU", cuadernos literarios, KLK ediciones en collaboración con UTP ediciones, cai J. I. Alvarez Lorenzana, 27, 33006 Uviéu (Asturies).

"SIETESTRELLU", revista de lliteratura, Ediciones Trabe, apartáu de correos 1386, 33080 Uviéu (Asturies).

"LUH PAPELIH", espublizamientu de l'Asociación Huéyebra Cahtua, apartáu de correos 583, 06800 Mérida. Ω

La justícia i la misericòrdia

Diuen que dos homes havien estat amics excel·lents a la seva joventut; després la vida els va separar. S'havien perdut de vista per complet. Però un dia van tenir la sorpresa de tornar a trobar-se. Va ser en un tribunal.

Un d'ells s'hi trobava coma jutge i l'altre com acusat. El primer havia reconegut de seguida el seu company de la joventut, però va deixar que l'assumptu seguís el seu camí.

A penes va pronunciar la sentència, el jutge es va afanyar a sortir de la sala i llevar-se la toga. Va tornar al costat d'aquell a qui acabava de condemnar i donant-li de manera amical cops l'esquena li va dir:

No et preocupis. Tindràs diners per pagar la teva multa. Ara vine a dinar amb mi. Xerrarem com en els vells temps.

Aquell home, després d'haver complert el seu deure com a jutge en apli-

car estrictament la llei, se sentia completament lliure per deixar actuar el seu cor i socórrer al seu antic amic.

En la creu, Crist va satisfer la justícia de Déu a fi de permetre que el diví amor actuara després a favor del culpable. Déu és sant. No pot deixar passar res, Però tot ho pot perdonar en virtut de l'obra del seu Fill.

"Perquè siguem justificats gratuïtament mitjançant la seva gràcia, per la redempció que s'obté en el Crist Jesús, el qual ha estat per Déu com instrument de propiciació en al seva sang, per la fe, a fi de manifestar la seva justícia, després d'haver tolerat els pecats passats en temps de la paciència de Déu, amb vista a manifestar la seva justícia en el temps present, per que ell siga just i justificador del qui té la fe en Jesús" (Rm. 3:24-26) Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ω

No hi ha distinció, tots en efecte, van pecar i es troben privats de la glòria de Déu perquè siguem justificats gratuïtament mitjançant la seva gràcia, per la redempció que s'obté en Crist Jesús (Rm. 3:22-24)

Na Catalina Rangel de s'Arenal, que tenia la Bodegueta al carrer de Lisboa durant 25 anys, ara viu al carrer d'en Lluís Martí de Ciutat. De jove, na Catalina se va casar amb un guàrdia civil eivissenc que va morir. Més tard se va casar amb un alemany que li va durar 90 dies. Ara, diu que no se vol tornar a casar perquè duu mala sort als homes.

Fa 10 mesos que n'Esperança Astorga de son Ferriol i na Teresa Bibiloni de Llucmajor s'associaren per obrir la **Perruqueria ASBI** a la barriada de la Soledat.

Fa 7 anys que en Santos Susaeta i en Joan Bartolomei s'associaren per fundar el **Taller de Retolació Susaeta-Bartolomei** a la Soledat.

Fa 3 anys que en Pere Romero d'Andalucia regenta el **Taller Xapacentral** a la barriada de son Coc.

El Partit Popular i l'Església Catòlica Valenciana homenatgen un inquisidor anti-Germanies

CARME GOMEZ

Autoritats civils i eclesiàstiques acudiren a Oriola per a commemorar el V centenari del naixement de l'arquebisbe oriolà Ferran de Loaces. Fou una jornada inaugural que posava el pròleg al programa previst al llarg de l'any entorn a la figura del fundador del Col·legi de Santo Domingo, antiga universitat, i principal instigador per a la creació del Bisbat d'Oriola. La inauguració d'un bust de Ferran de Loaces i la denominació de Patriarca d'Antioquia a un passatge de la ciutat foren els actes centrals de la jornada.

En Loaces ocupà càrrecs importants de l'època com inquisidor, polític, bibliògraf, escriptor, participant en el Concili de Trento, mecenes etc. Aquest oriolà, després de finalitzar els seus estudis a València, es doctorà en Dret Civil i Canònic a la universitat de Bolònia. L'any 1520 tornà a Oriola com a assessor de la ciutat i enviat a València per a representar Oriola a la celebració de les Corts. Durant aquest temps participà a la Germania, actuant a favor del rei, el que va suposar haver de fugir

de la ciutat i refugiar-se a Mula (Múrcia). La seva lleialtat al rei féu que fos nomenat fiscal del Tribunal de la Inquisició del Regne de València l'any 1525.

Més tard, l'any 1543, fou nomenat bisbe de Lleida a proposta de Carles I, després d'haver ocupat la diòcesi d'Elna al Rosselló. Deu anys més tard fou traslladat a la diòcesi de Tortosa. L'any 1560 el papa Pius IV en nomenà arquebisbe de Tarragona. L'any 1566 fou el papa Pius V qui li donà un nou títol, nomenant-lo Patriarca d'Antioquia, i un any més tard va ocupar el càrrec d'arquebisbe de València, on morí poc temps després l'any 1568.

La seva herència es capitalitza fonamentalment en el Col·legi de Santo Domingo, l'antiga Universitat d'Oriola, que funcionà fins a l'any 1824 i que és el monument més gran de la Comunitat Valenciana.

A l'acte inaugural fou descobert un bust de Ferran Loaces. Ho feu l'arquebisbe de València, Agustí Garcia Gasco, a qui acompanyava el bisbe d'Oriola-Alacant, Victori Oliver, el bisbe de Lleida, Ramon Malla, el bisbe d'Albacete, Francisco Cases, així

com el vicari de l'Arxidiocesis de Tarragona, Joan Aragonès, i representants dels jesuïtes i dominicans d'Aragó. Després d'aquest acte a l'església de Santo Domingo s'oficià una missa en memòria de l'arquebisbe Loaces, a la que anaren les autoritats civils, entre les que estava el conseller de Cultura Francesc Camps.

A l'ofici seguiren les paraules del batle d'Oriola, Josep Medina, qui remarcà la importància de Loaces per a la ciutat. El director de l'Arxiu Central de la Generalitat Francesc Portes, pronuncià una conferència sobre la vida i l'obra de l'il·lustre oriolà.

El conseller de Cultura clausurà l'acte i es referí a la commemoració, afirmant "que és bo que a la Comunitat valenciana vegem quin passat tenim en comú". Camps remarcà la visió cosmopolita de Loaces: "La mateixa que volem per a tots els joves valencians". El titular de Cultura assenyala que la commemoració del 500 aniversari de Loaces durà a la formalització d'acords per a la recuperació del patrimoni oriolà, com és el cas del Palau Episcopal, en estat lamentable de conservació. Ω

L'arquebisbe de València, Agustí Garcia, observant el bust de l'arquebisbe Loaces, en presència de Victori Oliver.

Fa 3 mesos que na Pilar i en Joan han traslladat el **Taller Satèl·lit TV** a la barriada de son Coc de Ciutat.

Fa 10 mesos que na Maria Muñoz de Castella va obrir la **Botiga de Lenceria "Mimos"** a son Gotleu.

Fa un setmana que en Frederic Sánchez de son Gotleu ha obert una **Consulta de Clínica Veterinària**, juntament amb el Pep Martínez a la barriada de son Coc.

Fa 10 anys que na Maria Josep Jover regenta la **Perruqueria Unixex New Fashion** a la barriada de Pere Garau.

Diada Nacional de Mallorca

La banda de música de l'exèrcit tocava les seves marxes, que eren ofegades per la cridòria dels mallorquins.

Moment de la salva d'honor a la bandera catalana per part de les tropes espanyoles. Un espanyolet solitari que viu damunt la Farmàcia Nadal, que havia tret la seva bandera al balcó, s'ho mirava astorat.

Polícies militars, nacionals, municipals i secretes vigilaven de ben a prop als mallorquins per si aquests es decidien a atacar.

Encapçalava la processó un nombrós grups de xeremiers mallorquins que amb les seves marxes guerreres enardien als participants.

Mentrestant, la banda de música de l'exèrcit espanyol interpretava les seves peces que eren ofegades pels xiulets i la cridòria dels mallorquins que estaven congregats darrere del batalló espanyol, ben vigilats per la policia municipal, la policia nacional, la policia militar i, potser per altres policies secretes i espies amagats entre el públic cridaner.

Mai s'havia vista tanta de gent a al Diada nacional de Mallorca que se va celebrar el 31 de Desembre en memòria de l'entrada a Medina Mayurka del Rei En Jaume amb els seus soldats catalans. El dia anterior, en Pere Morey ja havia fet el pregó de la diada a la Plaça del Malnom, reivindicant la figura del darrer rei moro Abú Yahyà, de les malifetes urbanístiques que han fet els cristians els darrers anys de la nostra història i del que seria Mallorca d'haver seguit sota domini de l'islam.

L'endemà a mitjan matí anarem a la Seu on el predicador recordà al càstig que reben els imperialistes que van contra la Babel de les llengües decretada per Déu. Però la festa grossa fou a la plaça de Cort on centenars de mallorquins amb les seves banderes i els seus crits expressaven allò que sentien: "Boti, boti, boti; espanyol del qui no boti". "Fora les forces d'ocupació". Cap mallorquí a l'exèrcit espanyol". Soldats! deserta! encara hi sou a temps".

A l'horabaixa, els mallorquins se concentraren al Born de Ciutat amb les seves banderes i pancartes i feren la tradicional processó cívica pels principals carrers de la Ciutat de Mallorca.

Els seguia la pancarta unitària amb representació de les entitats convocants.

Els Maulets Mallorquins, un dels escamots més rabiosos que volen la independència "per tots els mitjans".

Els de la recent creada Alternativa per Mallorca, foren els més nombrosos.

Pel camí, a més de cridar contra tot allò que fes olor d'espanyol amb slogans com "Segui, segui, segui; espanyol el qui no sigui". Fora, fora, fora; la bandera espanyola". (Això darrer en passar pel Teatre Principal on oneja aquesta bandera), se va calar foc a una bandera espanyola que fou trepitjada per la gent de la processó.

L'ESTEL de Mallorca

EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!
TEL.: 26 50 05

SI T'HA AGRADAT AQUESTA
REVISTA NO ET TALLIS I
TELEFONA AL
26 50 05
I LA T'ENVIAREM
CADA QUINZE DIES

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T
TEL.: 26 50 05

PARELLA DE VIDRES PROGRESSIUS
19.900 PTS.

CARRER MANACOR, 63 TEL./FAX 46 37 77
07005 PALMA

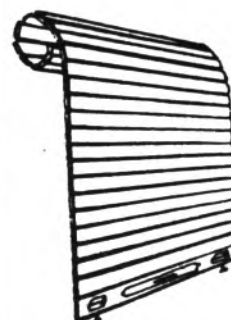
TINTORERIA

APOLO

Foners, 40
Telèfon 467864
07006
CIUTAT DE MALLORCA

PORTES FLAQUER

ENROLLATBLE DE
SEGURETAT

Taller de:

Construcció i reparació de
portes enrotllables metàl·liques i
plastificades, tubulars,
basculants, ballestes,
practicables, tallafocs,
reixats, panys i tancaments de
seguretat, automatismes, venda i
reparació d'emissores.

DISTRIBUIDOR INSTAL·LADORS
D'AUTOMATISMES

C/. Manuel Guasp, 17 i 19 07006 Ciutat
☎ 461020 - 465648

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

Jaime Grimalt Massot, c.b.

TRANSPORTS I MATERIALS
PER A LA CONSTRUCCIÓ

Tel. 55 44 61
Fax 55 04 71

Avda. Baix d'es Cos, 82-84
07500 Manacor

Restauració de mobles antics,
compra, venda, exposició i tapisseria

C/ Rector Petro, 27 Tlf. 273838 07007 La Soledat

NO A LA IMPOSICIÓ DEL CASTELLÀ

NO AL GENOCIDI LINGÜÍSTIC CONTRA LA LLENGUA INDÍGENA

ESTIMA EL TEU PAÍS, ESTIMA LA TEVA LLENGUA.

TENIM DRET A SER ATESOS EN LA NOSTRA LLENGUA.

TENNIS SON RIGO

Tennis Squash
Futbol-sala Volei
Hàndbol Mini-golf
Petanca Tennis taula
Cir. footing Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Todos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

ASSESSORIA FISCAL-LABORAL

Francisca Roig Riera
Graduado Social Col. n.º 374

C/. Canas, 48 Bj.
Tlf. 26 18 74
S'Arenal de Mallorca

L'ESTEL de Mallorca. SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

Lloc solar de tres quarterades al carrer de les parcel·les de s'Arenal, apropiat per a restaurant o gran superfície. Tel. 660484.

Per no poder atendre, se traspassa restaurant en ple rendiment a Badia Gran. Tlf. 741191.

Venc casa de tres plantes acabada de restaurar a Sa Pobla. Tlf. 477217.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb corteixaments de cuina. Demanau per en Lluis. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, insero o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, cri-dau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al·lots i al·lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la inde-

pendència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lores que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz. C/ 2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriviu-me a: Óscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estu-

dis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima'ti escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Càdis).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Atenció amics i amigues! Si voleu conèixer gent (25-55 anys) per fer activitats com excursions, sortides, sopars, etc., acostau-vos el divendres de 20'30 a 22'00 a la Cafeteria Niza de la Plaça d'Espanya de Ciutat.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'exploatació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu», Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom.es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si quies rebre el Puxa Asturias en to casa, y de balde, sólo tienes qu'enviar la direcion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Prec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello. Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

Necessit vaqueria de devers 4 quarterades per llogar al pla de sant Jordi de Ciutat. Telefonau-me al 821405 horabaixes.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom i

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Els damnats a mort als Estats Units tenen dues planes a Internet. www.en.com/pennpals/drow.html * www2.dcci.com/lltflwr/inmates. Index.html.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

El Centre d'Educació d'Adults la Balanguera de Ciutat t'ofereix classes de: cultura general, graduat escolar, preparació proves de FP1 administratiu i sanitari, cursos de lleure. Truqueu de dilluns a divendres, de 10 a 13 h. al 730265. Queda clar que l'oferta és pública. Ho paga Espanya amb els nostres doblers. Aprofiteu-vos-en.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitem gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Festejats!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificació amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

Desaparegut Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Es gratificarà amb 25.000 ptes. Tlf. 630286.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel. ....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Contracrónica nupcial

JOSEP MA. VALL I COMAPOSADA

ESTAT CATALA

Vist des de certa perspectiva temporal -que no històrica- el més que esperat -i no volgut- casori de Cristina, la segona de les filles del borbó Juan Carlos, a Barcelona havia de ser més que mai un acte d'exaltació monàrquica i d'exhibició dels sentiments patris més retorçats i espanyolistes. Però tant visible va ser la provocació com previsible el resultat.

Els esforços organitzadors de la xaranga reial, varen esmerçar-se en una operació maquiavèl·licament dissenyada: la descendent de l'hereu de Franco es casaria amb un jugador d'hàndbol del F.C. Barcelona. El cert és que el noi havia estat escollit al gust de la família: home alt, inexpressiu i estaquirot com la immensa majoria dels borbons. A Iñaki Urdangarin li van fer en un dia més gols que en tota la seva vida esportiva.

L'inevitable espectacle es consumaria a Barcelona -capital de Catalunya- que per un dia es convertiria en metròpoli del "imperi". Per a més escarni, la missa nupcial tingué lloc a la Catedral de Barcelona, la qual fou bombardejada per l'aviació franquista (i monàrquica) el 19 de juliol de 1938.

La cerimònia comptava amb dos padrins "ocults" d'excepció. Per part del nuvi, Josep Lluís Núñez -el ridícul president del F.C. Barcelona- que intentaria promoure una acceptació general del barcelonisme cap a la monarquia. Per part de la núvia, Juan Antonio Samaranch -el primerenc falangista reconvergit en factòtum de l'olimpisme internacional- el qual va atorgar a dit a la infanta un lloc de treball, d'aquells de molt sou i poca feina, a la seu de "La Caixa" de Barcelona.

Tota la maquinària periodística del règim es posà en marxa un mes abans de l'event amb un estil tan insultant com frenètic i amb una més que innacceptable intoxicació mediàtica. Semblava com si els professionals dels Mass-media competissin irreprimiblement per a obtenir un hipotètic premi "Dr. Goebbels" a la Propaganda Totalitària.

Encara a primera hora, tots els mitjans de manipulació mediàtica de les "Espanyas" -TV3 inclosa- creien que tots els seus esforços d'adoctrinament televisiu i rentat de cervell radiofònic, donarien amb escreix els seus fruits. De més de mig milió de persones als carrers del Cap i Casal se'n parlava a primeres hores del matí. A mida que la inefable cerimònia avançava, aquestes xifres tan monàrquicament optimistes començaven a desinflar-se com un globus punxat.

La majoria de previsions es feren en base a l'assistència massiva de públic durant la nit anterior, a l'espectacle piromusical de les Fonts de Montjuïc. Aquest tradicional acte se celebra cada any com a cloenda de

les Festes de la Mercè, però aquest any l'Ajuntament l'havia endarrerit més d'una setmana per a que coincidis amb l'enllaç borbònic. Ja molts mesos abans el botifler Pasqual Maragall havia programat la subrepció de la festa municipal, i aquella mateixa nit també va teledirigir-la a distància a través del seu titella a l'alcaldia: Joan Clos.

La premsa escrita catalana -de l'estrangera millor no parlar-ne- feia autèntica basarda. El diari "La Vanguardia" semblava haver-se convertit en l'edició barcelonina del "ABC", però en format gran; "El Periódico" regalava aquelles insípides banderetes que el patètic Maragall ens va imposar abans de plegar i marxar cap a Roma, i l'"Avui" acabava per donar més tribuna des de les seves pàgines als botiflers i renegats que als autèntics patriotes.

Com era d'esperar, l'actitud del partit parlamentari -a excepció dels independentistes- fou de total servilisme. IC i sobretot el PSC, haurien de canviar els postulats "marxistes" dels seus respectius estatuts pel de "marxians". Amb tanta reverència monàrquica semblen tenir més influència política dels Germans Marx que no pas de Karl Marx.

L'esquizofrènia ideològica de CiU, més que receptor una visita al psiquiatra, ens obliga a prescriure ingrés urgent al manicomi.

Si pels volts de l'Onze de Setembre passat, el mediocre secretari general de CDC presentava una proposta per avançar nacionalment -no només administrativament com fins ara- en l'autogovern (aquest document ja és conegut en alguns medis polítics com "L'Auca del senyor Pere Esteve"), el mes següent ens proposa rendir-nos a un acte de fe monàrquica sense assenyalat que el rei en tant que cap de l'estat opressor i "generalísim" de l'exèrcit enemic, és el principal obstacle al reconeixement plurinacional de l'estat espanyol. Per altra banda, UDC amb l'infeliç Josep Antoni Duran i Lleida al capdavant, s'apressava a estrènyer llaços d'adhesió "inquebrantable" al règim monàrquic amb el seu referent estatal "de facto": el neofranquista Partido Popular.

Mentre, a la catedral, profanada per la presència dels amos i senyors de la "fiesta cañí", oficiava el cardenal Ricard Maria Carles. Aquest home de fe i d'església -que en aquelles dates estava essent investigat per la fiscalia italiana, acusat com a presumpte col·laborador en el blanqueig de diners procedents de la venda il·legal d'armes i del narcotràfic mafiós, en el sumari del cas "Torre Annunziata"- sembla que hagi iniciat la seva particular devallada als inferns.

I és que monsenyor Carles, nerviós fins a l'últim moment per si les seves suposades vinculacions amb la Màfia li impedirien celebrar aquestes noces de tan "rancio abolenço",

no va saber compaginar la cerimònia nupcial dels colonitzadors amb les tradicions i les inquietuds dels que -innocents, malintencionats o ignorants- volien que aquest espectacle fos un cant a la plurinacionalitat i diversitat de l'estat espanyol.

A la fi, un casament que no va convèncer ningú. Ja només entrar sonà l'himne espanyol a l'orgue, el mateix que interpretaven a la catedral barcelonina quan el dictador Franco hi entrava "bajo palio" com si fos l'hòstia. Per altra banda, el ritus de les "arras" no podia ser més castellà ni castís (bon inici per una parella que -diuen- vol integrar-se plenament a Catalunya!). Però on es va veure més el llautó espanyolitzador de l'acte, fou en la gairebé nul·la presència de la llengua catalana i l'absència total de la basca en l'ofici.

Més tard, a la basílica de la Mercè, es volia forçar la torna a la cerimònia precedent. Si fem un exercici de memòria històrica sabrem que la verge de la Mercè -patrona dels captius- va ser imposada als barcelonins per l'avantpassat directe de la filla del borbó, Felip V, el qual considerà que l'actual copafraona -Santa Eulàlia- en tant que protectora del ciutadans de Barcelona durant la Guerra de Successió, li havia estat hostil i ordenà la seva desentronització com a senyora del Cap i Casal.

A la sortida, els esperaven les expressions actualitzades del "regionalismo bien entendido" de l'última època de la dictadura: les corals, les sardanes i els castellers ben envoltats de banderes espanyoles, que reconeguts grups de l'ultradreta espanyola havien desplegat amb el consentiment dels Mossos d'Esquadra. Aquests, en el seu rol de vigilants jurats dels botiflers i dels colonitzadors cada cop més assumeixen l'herència dels col·laboracionistes, amb mètodes semblants als de la policia francesa de Vichy durant l'ocupació nazi. Solament cal recordar com l'Onze de Setembre passat ocuparen desproporcionadament els volts del monument a Rafael de Casanova, amb un intent d'intimidat als que expressaven el seu desacord per l'oprobri cíclic a que ens tenen acostumat la majoria dels nostres minidirigents habituals, des de fa ja vint anys, en aquella data.

En tot aquell conjuminat barrejadís de regionalisme tronat i de patrioterisme espanyolista, s'hi veia l'ensinistrada mà de Pujol -el president llepajous- i els seus graponers consellers, que no perden ocasió per a intentar "casar" -sense resultats gaire favorables- els catalans amb la monarquia espanyola.

A la fi, el moment on s'havien de succeir els banys de multituds i que tant havia estat planejat pels propagandistes totalitaris, la resposta no va ser -ni de bon tros- l'esperada.

De les més de 500.000 persones anunciades a primera hora, es reduïren fins a menys de 150.000 en l'inflat recompte oficial.

La presència de símbols còmpli-

ces amb la monarquia als balcons va ser mínim. Adhuc el bon ofici de realització de la difunta Pilar Miró, no pogué ocultar les grans llacunes de gent -per falta d'assistència- que es veïen entre el públic tant en el Passeig de Gràcia com a la Diagonal.

La tipologia de la gent assistent a la tardorívola cavalcada de reis no era gaire o gens autòctona. La major part de gent provenia de fora de Catalunya (Andalusia, Aragó, Castella i Madrid, principalment), els d'aquí corresponen amb el perfil de colonitzador resident a l'àrea metropolitana de Barcelona o el de botifler barceloní enyoradís del franquisme. També es donà algun cas desafortunat com el d'una coneguda meva de Valls, la qual pertany a la JNC -la ingenuïtat política d'una persona es pot mesurar en relació al lloc on milita- que havent anat a un acte que organitzava la seva agrupació es quedà badant, juntament amb les seves amigues i altres cadells de Convergència, mentre desfilava tota la comitiva pel Passeig de Gràcia.

La resta de la fauna eren grupúsculs feixistes vinculats poc o molt a les Nuevas Generaciones del PP, o senzillament genteta sense ofici ni benefici que no tenien altra manera més intel·ligent de fer passar el temps un dissabte d'octubre.

Com a col·lofó a tanta propaganda subliminal dels valors del "antiguo régimen", cal destacar l'ocupació policial de la ciutat amb la proporció d'un membre de les forces de repressió per cada deu metres de recorregut. A més, tots els veïns dels carrers per on desfilarien els paràsits borbònics foren fixats i controlats. També molts botiguers d'aquelles zones varen ser intimidats per aquesta mena de Gestapo espanyola que és el Cuerpo Nacional de Policía, si no els veïen penjats a l'aparador la foto de la parella -que l'Ajuntament de Barcelona havia repartit pocs dies abans- juntament amb un ban on s'exhortava als ciutadans a la submissió i a la col·laboració amb el "Pan y Toros" d'aquest any.

Un altre tipus de desinformació nazi fou la total ocultació i/o tergiversació dels actes de protesta i afirmació patriòtica, organitzats per partits polítics nacionalistes com el PI, ERC i Estat Català. Fins i tot es va amagar la càrrega policial contra un grup de 200 joves independentistes que es manifestaven pacíficament al barri de Gràcia de la capital catalana. Per vergonya de tots, cal remarcar la tasca dels Mossos d'Esquadra. Aquests passerells uniformats amb barret de copa i espadenyes es dedicaren a espiar totes les organitzacions patriòtiques catalanes, i a informar-ne als seus capítosts de la Brigada de Informació de la Policía espanyola. Tant autoodi és comparable al dels sipais de l'India colonial britànica, o al dels capatassos negres de les plantacions de cotó sudistes: posant-se al costat dels enemics del seu poble, i servir-los fins a l'excés contra la seva pròpia gent.

Però a pesar de tots els recursos mediàtics dels colonitzadors, del col·laboracionisme dels botiflers i de

la repressió de les forces d'ocupació, al final no ha quedat res de tot aquest circ.

El psicòleg Carles Muñoz i Espinalt (1920-1993) ja va escriure en un assaig intitulat precisament **Propaganda totalitària** (1968): "La propaganda totalitària desorienta l'home d'una manera momentània, mai de forma permanent. Els abusos repetits estimulen les actituds refractàries. És evident que l'home segueix movent-se per psicosis socials i és destarotat per la riquesa de sorolls que les campanyes de propaganda totalitària li amaneixen, però en el fons és una llarga processó d'incredulitat que, tan bon punt la xaranga deixa de sonar, ja no senten cap estímul que els uneixi a la intenció, article o projecte que els volien vendre amb tant reclam i rebombori".

És doncs evident que l'enllaç al qual havia de servir per a sotmetre espiritualment els catalans a la Corona espanyola, ha estat un fracàs en les seves premisses i objectius. La família reial espanyola és tan forastera ara a Catalunya com ho era abans de tota aquesta panòpia malintencionada. Ja van intentar-ho anteriorment amb els funerals de l'anterior Conde de Barcelona -Don Juan de Borbón, un autèntic degenerat- quan volien enterrar-lo al monestir de Poblet al costat dels autèntics Comtes catalans. Ara només els quedarà seguir explotant informativament els absurds i nimietats que periòdicament aniran fent els qui s'han apropiat del títol nobiliari de Ducs de Palma de Mallorca, per a deshonrar-lo amb el seu infecte llinatge.

Malgrat les jafíques mostres de "cornut i pagar el beure" de la Generalitat -oferint opulents dinars, pagats per tots els contribuents, als nostres botxins de sempre-, les contínues defeccions nacionals del Parlament -muntant recepcions de vassallatge i l'infame comportament de l'Ajuntament -deixant sense possibilitat de casar-se a moltes parelles que molt temps abans havien sol·licitat la cerimònia per al 4 d'octubre- tenim motius d'esperança doncs al desemascarar-los, els ha sortit el tret per la culata. La seva traïdoria és la nostra raó. La nostra fortalesa és la seva impotència. I a cada error i fracàs seu, la nostra força de substrat augmenta lentament però inexorablement.

Catalunya no tan sols sobreviurà, sinó que triomfarà en el seu alliberament nacional perquè el nostre caràcter col·lectiu de poble -tot i que adormit- està ben viu. Només cal vertebrar un projecte patriòtic mitjançant líders amb caràcter i dirigents qualificats, per donar el cop de timó que el nostre país reclama.

Si vençuts militarment i política, governats a casa per traidors i fora d'ella per genocides, si castrats caracterològicament i decapitats d'autèntics líders atges, els catalans no hem estat anihilats, és que la nació -lluny d'estar acabada- ens esperona a seguir lluitant per ella. Contra això no hi ha propagandes totalitàries que valguin ni per a desnaturalitzar-nos com a col·lectiu nacional, ni per a exterminar-nos com a homes lliures.

Fa mig any que na Catalina Horrach des Pont d'Inca ha obert la **Floristeria Primavera** a la barriada de la Coloma de Ciutat.

Fa 9 anys que en Pere Llompart té consulta oberta a la barriada de la Coloma de Ciutat. En Pere soluciona el problema de les persones que no hi senten bé. Els adapta audífons personalitzats amb la darrera tecnologia digital.

Fa 8 anys que en Sebastià Genovard de Petra regenta la **Perruqueria Xaric** a la barriada der Pere Garau.

Fa Família Figuerola regenta des de fa 45 anys la **Carnisseria de Cavall, Figuerola** a la barriada de Pere Garau de Ciutat. Despatxen la carn, els xoriços i el pernil de cavall. Actualment només hi ha dues carnisseries d'aquests tipus a Mallorca.

El País Valencià en la reconstrucció nacional

Deia Toynbee que les nacions es fan i es desfan no pas al centre sinó a la frontera. La frontera principal de la llengua catalana el nervi de la nació es troba a la **Krajina** del sud: al País Valencià. Els estratègics d'Estat espanyol ho han sabut quasi sempre molt bé i fa 20 anys que bombardegen amb sistemàtiques campanyes de tergiversació històrica i filològica la **Sarajevo** subtropical d'ací avall.

Deia també el gran Toynbee (mestre de Batista i Roca i de Jordi Ventura) que en les nacions ascendents i equilibrades tots els seus aspectes van avant units, coordinats, ensem, en canvi, quan decauen, comencen els desfassaments. Primer ve la decadència militar i en capacitat política (la inoperància de la Unió Europea a Bòsnia o dels partits principals al país Valencià en són bons i lastimosos exemples). Després ve la decadència ideològica. L'artística. Allò que sol conservar-se més temps és la capacitat econòmica, sempre abellívola per a les potències imperials que se la xuclen. Europa i Catalunya, avui dia, han perdut la capacitat político-militar-ideològica. Sols conserven l'econòmica-artística.

No tenim pas estratègics polítics de debò, patriotes realment aferrissats i clarividents. Per a sortir-se'n, una nació europea sense Estat ha de menester de quatre potes:

"Mass media" que produeixen una clara ideologia nacional (no regionalista, com esdevé als països catalans). Madrid té cadenes públiques i privades, l'ABC per els dretans, "El País" per al centre esquerra, "Cadena Dial" per a enganxar al jovent, etc... Catalunya no té res d'equivalent.

Una burgesia nacional que tingui clar un projecte nacionalitzador. Al Principat la situació és confusa i al País valencià desastrosa.

Una o unes esglésies (el reduït més estable i petri de les societats d'origen cristià) amb capacitat de maniobra pròpia. Tret de la Catòlica i alguna altra molt minoritària -i sols al Principat-, la situació és ben verda.

Uns sindicats nacionals: als països catalans sols l'ensenyament i la pagesia tenen sindicats catalans, la classe obrera es troba en mans de sindicats espanyols. A Euskadi tenen ELA-STV i LAB, a Galiza la Intersindical. A ca nostra el nacionalisme ha viscut reclòs en un ghetto prou còmode.

Si al Principat la situació és incerta, al país Valencià el setge i l'esmicolament són totals.

Una mica d'història

El Regne Valencià fou repoblat majoritàriament per catalans (de Barcelona i Lleida sobretot) i en menor mesura per aragonesos, jueus, basco-navarresos, occitans, etc... A la costa i les ciutats importants predominà la llengua catalana, a l'interior la parla aragonesa (la qual persistí en zones com el Canal de Navarrès o a l'Alt Palància fins el segle passat).

El Regne de València (Estat català croat medieval) quedà constituït de viles reials (lliures) assetjades per l'aristocràcia feudalitzant (bàsicament aragonesa). La burgesia comercial catalana de les viles franques dirigia el Regne aliada a la Corona (el Casal de Barcelona). L'aristocràcia, aliada a la població morisca, eren a "l'oposició". Cal dir que els moriscos hi patiren un autèntic "apartheid", una colonització, tot i constituir la majoria demogràfica fins el segle XV.

Van haver-hi intents de cops d'Estat, com relata Francesc Eiximenis a "Lo Crestià", Elionor de Castella, muller d'Alfons el Benigne intentà repartir la majoria de les seves viles reials entre llurs fills. Però el valent patrici de Morella, en Guillem de Vinatea anà davant el Rei per a dir-li que estaven disposats a morir per evitar-ho. El Benigne digué a sa muller: "Reina, reina! El nostre poble és franc, e no és així subjugat com és lo poble de Castella...".

Fins que no entren els Trastàmara, al Regne de València tot hom es considera nacionalment català. Durant els Trastàmara comença a popularitzar-se cada vegada més el terme "valencià" a costa del comú "català". Cal dir que és l'època més brillant del Regne: el Segle d'Or català és quasi tot valencià (s.XV Ausiàs Marc, Joanot Martorell, Roïç de Corella, etc.) en un moment en que València és una gran ciutat ascendent front a una decadent Barcelona amb molta menys població (i la guerra civil durant el regnat del pare de Ferran el Catòlic). Però l'equilibri valencià entre majoria morisca, setge aristocràtic i Trastàmara a la cort de Nàpols sols era comparable al gòtic flamíger de la Llotja: exquisit però de poc sòlid equilibri, que comença a anar-se'n en orris amb la introducció de la Inquisició toledana a València, la qual acaba amb la intel·ligència jueva (com Lluís Vives), aterroritza la població i crema la "Bíblia valenciana". Tot això mentre els Borja-procedents del Canal Navarrès i Xàtiva manen a Roma. En menys de 30 anys

ve el col·lapse: el poble intenta una modesta revolució burgesa (les Germanies) i es esclafat per l'aristocràcia per primera vegada recolzada pel rei (l'Emperador Carles). La cruel repressió significa la fi de tot poder valencià (català) real. "A los valencianos los tenemos por mas muelas", diu el Comte Duc d'Olivares, en comparar-nos amb els principatins. "Que del tot oprimida està València, diu el patriota Joan Baptista Porcar (s. XVII). D'ença de les Germanies, el castellà, llengua de la Cort del Virrei, de la Inquisició i de l'aristocràcia imperial, es popularitza al Cap i Casal. Els valencians van neixer de repobladors aventurers, desheretats, segurament també catalans refugiats, proscripats i prostitutes, etc... Van ser pioners que referen sovint llurs vides a la frontera d'Al-Andalus. El Casal de Barcelona els afavorí, sense gaires referents morals humanistes, els primers "valencians" lloaren llurs reis i marginaren llurs indígenes: es feren psicològicament autoritaris, tret que ha perdurat fins ara i els ha dut majoritàriament devers l'espanyolisme.

Sovint antisemites (el mateix Vicent Ferrer, arregla-processons del Compromís de Casp, predica violentament contra els jueus), això mateix afavorí la introducció inquisitorial cap al 1490. Amb el pecat, la penitència.

Com altres societats pròsperes i desvetllades front a un perill pròxim (l'islam), el Regne croat decaigué a tots els nivells després de l'expulsió dels moriscos a principis del segle XVII: no sols perdé l'enorme capacitat productiva i demogràfica, sinó que l'aristocràcia dominant aliada ara de la Corona i el clergat en un ambient de contrareforma i imperi usà els **cristians vells** al lloc de lumpenproletaris que abans exercien els moriscos. I també perdé l'esperó de l'enemic.

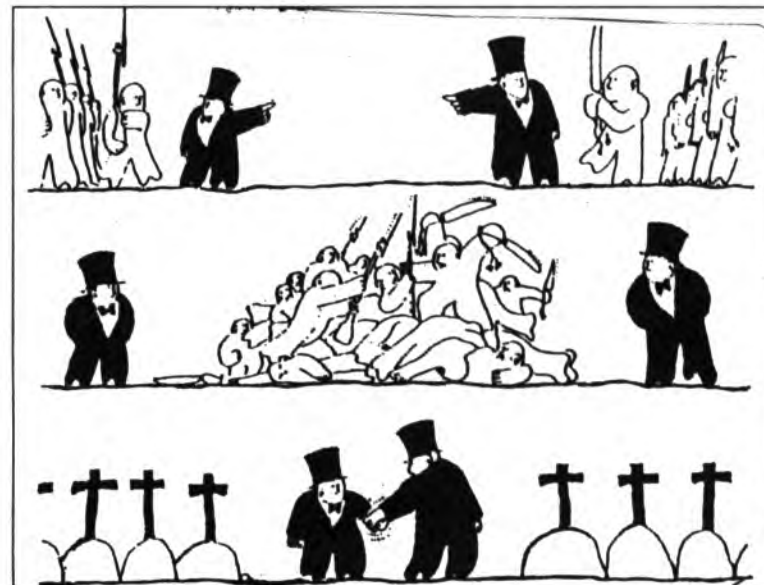
D'ací ve la tradicional aliança al País Valencià entre reacció, nacionalcatolicisme i espanyolisme per un costat i reivindicacions socials, anticlericalisme i nacionalisme per l'altre, que han continuat gairebé intactes fins a l'actualitat.

La guerra social d'una pagesia al límit contra l'opressió senyorial: més qüestió social que no pas nacional. En realitat, els valencians nomen hem fet ostentació de catalanitat fins el segle XV i perquè ens eixia a compte. Amb Almansa, guanyen els de sempre, fins ara mateix, la gent encara diu: "Quan el mal ve d'Almansa..." sense conèixer-ne la història.

Durant el segle XIX, mentre el principat s'industrialitza i sorgeix un nacionalisme cada vegada més coherent i estès, al País Valencià una agricultura pròspera estronca un procés industrialitzador d'alta volada. Els interessos lliurecanvistes (que uneixen d'interessos agrícoles valencians amb Castella), la tradició reaccionària i castellanaitzant de les capes dominants valencianes i l'analfabetisme general en una societat pre-industrial fan que el País valencià s'allunyi relativament del Principat. Tanmateix, hi apareix també una "Solidaritat" valenciana, un tímid regionalisme/nacionalisme de dretes i fins i tot una Esquerra Republicana Valenciana aliada a tots els efectes amb ERC i amb representació en institucions com l'Ajuntament de València.

Però vingué el franquisme just quan es debatia, en plena guerra civil, un Estatut d'Autonomia per al País Valencià. I de sobte s'ensorra tot de bell nou. Amb la reactivació econòmica dels '60 comença la immigració massiva, la industrialització significativa socialment i la castellanització de les capes mitjanes urbanes.

Pobre País Valencià: tan lluny de Déu, i tant prop d'Espanya! **DIGNITAT VALENCIANA** Ap. 1.171 CASTELLÓ 12.005 Ω

Un calendari per recordar el que som

Per segon any consecutiu, el col·lectiu "Visca la Terra" ha editat un calendari de butxaca amb la intenció de potenciar la unitat dels Països Catalans, ja que, com diuen els autors, "ens recordarà, cada dia de 1998, un dels principals desafiaments que té plantejats el nostre futur com a poble: la defensa de la unitat de la llengua". L'any passat, aquest col·lectiu, format per independentistes de diversos punts de la nostra geografia i no vinculat a cap partit polític, edità un calendari amb totes les comarques del nostre país, també amb la idea de difondre la unitat nacional dels Països Catalans.

L'edició d'enguany arriba als 100.000 exemplars i ha estat possible gràcies a les aportacions voluntàries obtingudes amb l'edició de l'any passat, tant de particulars com de partits polítics independentistes passant per organitzacions de defensa de la llengua. En aquest sentit, cal recordar que aquest calendari es distribueix de forma totalment gratuïta i, evidentment, al darrere no hi cap ànim de lucre, més aviat, pensem, al contrari.

Pel que fa al mapa lingüístic, voldríem destacar-ne alguns aspectes que el fan molt interessant. Els autors juguen únicament amb dues gammes de colors, una de groga i una altra de vermella, amb la qual cosa aconsegueixen donar la idea d'unitat de la llengua, fugint de la visió fortament dialectalitzada que donen la majoria de mapes lingüístics. Aquesta divisió ha fet pensar, moltes vegades, que el català és una llengua especialment diversa, molt més que les altres llengües europees, cosa la qual no és certa, ja que es tracta d'una de les llengües amb menys diferències dialectals (compareu, per exemple, els casos de l'italià o de l'alemany). Us heu fixat que en els llibres de text de llengua espanyola mai no parlen dels dialectes castellans, que n'hi ha, i molts, i que, en canvi, sembla que els catalanoparlants ens recreem en les nostres fronteres internes, que, no ho dubteu, en gran part també són producte de l'esquarterament polític que pateix la nostra comunitat lingüística?

Tornant al mapa que ens ofereix el col·lectiu "Visca la Terra", hi trobarem el bloc de parlars occi-

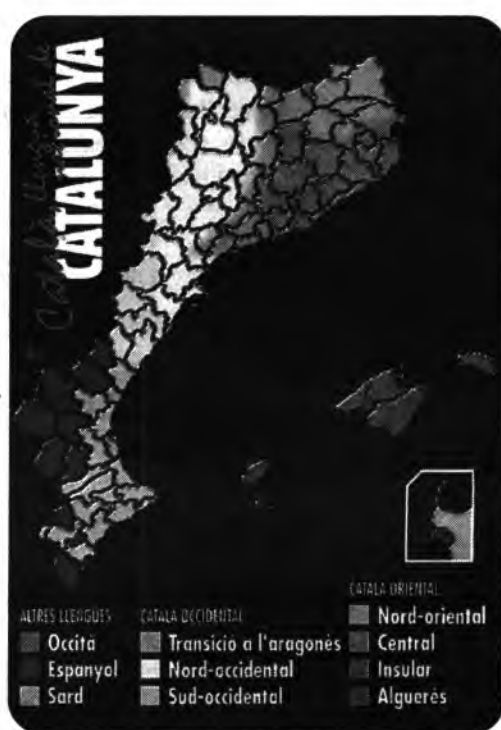
dentials, on hi ha el dialecte nord-occidental (que correspon als parlars del Pallars, de la Ribagorça, de l'Urgell, de la Franja de Ponent, de la zona d'influència de Lleida, de la zona d'influència de Tortosa...) i el dialecte sud-occidental (conegut popularment amb el nom de valencià). Aquest bloc ens permet adonar-nos que realment hi ha moltes més semblances entre el "català" nord-occidental i el "valencià", que no pas entre el català nord-occidental i el català central, la qual cosa a més indica que no hi ha un "català" del Principat de Catalunya enfrontat a un "valencià" del País Valencià.

En el bloc oriental, hi trobarem el català nord-oriental (parlat a la part de Catalunya que actualment depèn de l'Estat francès), el català central (parlat a la zona oriental del Principat de Catalunya), el català insular (que, de fet, respon a tres realitats diferents: el menorquí, el mallorquí i l'eivissenc) i l'alguerès (el català que es parla a la ciutat sarda de l'Alguer, a l'Estat italià).

El mapa també inclou els diversos parlars catalans de transició cap a l'aragonès (el de la vall de Benasc i els de la zona més occidental de la Ribagorça) i el nom de les llengües dels territoris no-catalanoparlants vinculats per raons diverses als Països Catalans: l'occità a la Vall d'Aran i a la comarca de la Fenolleda (que, conjuntament, amb la Catalunya Nord, forma el departament dels Pirineus Orientals), l'espanyol a les comarques castellanoparlants del País Valencià i el sard (en les terres que envolten la ciutat catalanoparlant de l'Alguer).

Finalment, només ens resta comentar-vos un petit detall que els autors han tingut amb el mallorquí, ja que han reflectit l'existència de trets d'aquest dialecte insular en la població valenciana de Tàrbena, la qual, en el segle XVII, després de l'expulsió dels moriscos, fou repoblada, conjuntament amb la vall valenciana de la Gallinera, per pagesos mallorquins (encara s'hi conserva l'article salat i altres trets del català insular, i es fan bones sobrassades!).

Un mapa que, per tant, serveix per trencar les barreres entre les diverses regions catalanes i que

ens recorda que, per salvar la llengua, cal, en primer lloc, garantir-ne la unitat. Sense la unitat estem tots condemnats a la desaparició, des del mallorquí, fins al valencià, passant pels diversos dialectes catalans del Principat. Ja ens ho deia a l'edat mitjana el gran cronista Ramon Muntaner quan es referia a l'exemple de la mata de jonc: un jonc es parteix amb molta facilitat, una mata de jonc, en canvi, és impossible de trencar. I un mapa que ens recorda, finalment, que el català està format per un grup de dialectes, que cap és millor que altre, sinó que tots en conjunt formen el que hom anomena llengua catalana.

Pere Mayans.

Si esteu interessats en el calendari, podeu demanar-lo a l'apartat de correus núm. 614 de Terrassa (08220).

Els ajuts econòmics es poden fer al compte de "La Caixa" 2100-3378-12-2100132854. Ω

Fa 10 anys que en Francesc Verger des Rafal Vell regenta el Taller Nautic a la barriada de la Coloma de Ciutat.

Fa 1 any que en Cosme Oliver de s'Espinegar ha obert la botiga Bio Natur Centre al començament del carrer de Manacor de Ciutat. Despatxa productes natural i saludables per a l'alimentació. Té una altra botiga a Manacor i dues a Cales de Mallorca.

N'Yves Petit de França fa 1 any que regenta la Botiga Illamor a la barriada de la Coloma de Ciutat.

En Bartomeu Thomàs és un dels socis de l'Empresa de Transports Falcó a la Barriada de la Coloma de Ciutat.

Occitània, una nació silenciada (I)

Occitània és un país de l'Europa Occidental, situat a la meitat meridional (anomenada *Migdia* en català i *Midi* en francès) de l'exàgon que integra actualment l'Estat francès, i del qual n'ocupa gairebé una tercera part de tota la superfície. D'acord amb la divisió autoctona i tradicional, es compon de set grans regions o països: Gascunya, Guiana, Llemosí, Alvèrnia, Delfinat, Provença i Llenguadoc; això no obstant, el centralisme francès hi ha imposat la seva divisió administrativa en departaments (31 per a Occitània), tot variant-hi, a més, la denominació de les regions.

Històricament, els efectes de la conquesta romana i la profunda romanització posteriors d'aquelles terres (habitades aleshores per tribus de ligurs, ibers i celtes) originà una col·lectivitat ètnico lingüística amb entitat pròpia, representada sobretot pel *Narbonès*. Altrament s'anaren estrenyent els lligams - et pour cause! - amb la part catalana de la *Tarraconense*. Les invasions germà-

niques (segle Vè) i la creació d'un estat visigot al sud-oest, a la regió que prengué el nom de *Septimània*, accentuà encara més les diferències de les dues meitats de l'antiga Gàl·lia: la *franca* i la *provençal*, alhora que enfortí novament la comunitat de cultura entre la futura Occitània i Catalunya (val a dir que el parentiu lingüístic entre el català i l'occità, o llengua d'oc, és força estret, i encara ho era més, lògicament, a l'edat mitjana).

Des de l'inici de la independència pràctica de Catalunya del domini de l'imperi carolingi (segle Xè), els comtes catalans manifestaren llurs desigs d'influència en les comarques provençal-llenguadocianes. Aquesta política ultrapirinenca s'emprengué amb decisió a finals del segle XIè i s'anà ampliant durant tot el segle XIIè.

La difusió del *catanisme* i l'amenaça francesa promogué l'aliança del casal de Barcelona amb els comtes de Tolosa, la qual cosa reforçà considerablement la gran família occitana i

afermà més encara la germanat entre els pobladors d'una banda i altra dels Pirineus. Aquest succés estigué a punt de cristal·litzar en la constitució d'un gran estat occitano-català.

De tota manera, la *croada albigea*, promoguda pel Papa de Roma *Innocenci III* i capitanejada pel comte *Simó de Montfort*, representant dels interessos expansionistes de la monarquia francesa en terres occitanes, impedí la creació d'aquell estat. L'host croada, integrada bàsicament per francesos, cometé veritables atrocitats al Llenguadoc, envaït el 1209 i principal objecte de cobejança del casal de França. És tristament famós el terrible carnatge que, sota la bandera de la croada, realitzaren els francs entre la població de *Besiers*, sense que hom distinguís entre càtars i catòlics (la frase lapidària de Montfort: "Matau-los a tots, Déu reconeixerà els seus", expressa prou bé l'esperit de l'empresa i les intencions genocides franceses envers el poble llenguadocià).

Pere I de Catalunya-Aragó, tot desafiant l'església de Roma, es comprometé a emparar totes les terres occitanes que depenien del casal català i prengué les armes en ajut dels seus vassalls occitans. Tanmateix, els resultats tràgics de la batalla de *Muret* (1213), amb la mort del rei, obligà els catalans a retirar-se del país. Aquest fet determinà la trista sort d'Occitània, que perdé totes les possibilitats d'esdevenir una nació independent. A partir d'aquest moment, gairebé tots els territoris occitans foren successivament incorporats a la sobirania francesa (ja per conquestes, ja per enllaços matrimonials). El tractat de *Corbeil* (1258) signat pel Rei En Jaume amb el rei francès, segellà definitivament la renúncia catalana a les terres del Migdia, i les abandonava definitivament a la rapinya dels falcons del nord. S'iniciava així la lenta agonia de la nacionalitat occitana. Andreu Salom i Mir. Ω

Plany per Catalunya

Vosaltres la veieu? jo no la veig
ni des dels pollegons del Pedraforca;
només hi crec, i amb una fe molt pura,
a prova de prodigis i miracles.
Fou una pàtria. Bella i poderosa
dama d'amors i honors, s'emmirallava
en la profunda i blava mar d'Ulises,
mentre s'ornava el pit amb tarongina,
es bressolava amb dolços cants de monjos
o es desvetllava al so de roncs clarins.
Ara jeu morta sota fredes lloses
i avergonyides roses en espera
d'un nou oracle que la ressusciti.
No és morta, dorm, o és morta ja per sempre?
Cal descalçar-nos i pregar en silenci.
No profanem almenys la seva tomba.

Podem llançar castell avall senyeres
talment un clam de festa que es desbordi
en quatre rius damunt de les teulades;
d'aigua rosada, els rius no són de sang.
Podem ballar sardanes a la plaça
i fer que les muntanyes amb nosaltres
no parin de ballar-ne: la tenora
fa un espinguet de funeral solemne.
Podem segar a cops de falç fantàstiques
espigues d'or, que no ens duren pa a taula
si les cadenes van oscant la falç.
Podem brandar l'ensenya amb braç ardit,
que no tremola ni una fulla d'àlber.
Podem fer de la paraula un baluard,
que l'enemic, astut, és dintre casa.
Podem guarnir de fulles de paraules
el cadavèric Pi de les Tres Branques,
que no reverdirà de primaveres.
El Cavaller, l'ha devorat el drac
i Montserrat és un castell de núvols.

Si un vent de dalt, de ben endalt no bufa
i esventa les cendres i revifa el foc,
s'ens glaçaran de tan ressecs els ossos.
Cal declarar la guerra de la pau
i batre's a pic i ull viu amb totes
les armes incalculables de l'amor.
Mai no serem si no som lliures, mai!
Si som, siguem i si no som, deixem-nos
de somnis, de records i de follies.
Siguem qui som amb voluntat de ferro.
Només serem si volem ser, només.
Només serem allò que vulguem ser,
prínceps que fan honor al nom dels pares
i que s'abriguen amb la sang dels màrtirs.
Poble asservit i desunit, riota
davant dels altres pobles de la terra!
Posem-nos drets talment un bosc de pins
cridant aurores dins la nit dels segles.
Alcem-nos de la pols com un sol home.

Vosaltres la veieu? Jo no la veig;
només hi crec, i amb una fe molt pura.

Mn. Climent Forner Ω

Insubmissió a les casernes

Som membres del Moviment d'Objecció de Consciència (MOC) compromesos en una campanya anomenada "insubmissió a les casernes".

Com a conseqüència de la posada en marxa d'aquesta nova forma d'insubmissió hem d'afrontar uns quants Consells de Guerra i per això hem començat una campanya de recollida de recolzaments.

Si estàs amb nosaltres, envia's un e-mail de recolzament a: betxea@lander.es telèfon 344153772 Bilbao

La insubmissió a les casernes és una nova forma de desobediència civil al militarisme i als exèrcits. Se tracta de presentar-se a la caserna quan ens criden a fer el servei militar i una vegada adquirida la condició de militar, abandonar-ho, això és, desertar. Llavors feim una presentació pública col·lectiva i expliquem els motius de la nostra desobediència.

La insubmissió a les casernes és el pas lògic de la insubmissió tal com la coneixiem fins ara, ja que, encara que desapareix la mili, continua tot allò que la insubmissió criticava: autoritarisme, imposició violenta... l'existència de l'exèrcit.

Per que, la insubmissió a les casernes?

En aquest període de professionalització, els militars tracten d'aprofitar la desaparició del servei militar obligatori per a obtenir beneficis propis. I és que, parlan de l'alivi que suposa als joves alliberar-se d'una obligació tan pesada, però no ens diuen res de l'enorme increment de les despeses militars en detriment de les despeses d'ensenyança, sanitat etc.

Volem traslladar el debat a la qüestió principal. Perquè se professionalitza l'exèrcit? Com és possible que els propis militars regonèsquin que els Estats europeus no tenen avui enemics, i a la vegada volen que gastem més diners en armes i en un exèrcit potent?

La resposta és senzilla: el necessiten per a mantenir un injust ordre mundial en el que les potències occidentals continuen tenint la supremacia mundial i res ni ningú se'ls escapi de les mans. D'aquesta manera es perpetua la misèria dels països del sud expoliats per les grans corporacions transnacionals.

Un exemple d'això que deim és la passada Guerra del Golf on els exèrcits occidentals anaren a dur-hi la pau, que deien. Es tractava de defensar els interessos petro-

lífers que occident tenia per allà. Per això no dubtaren en asfixiar amb gasos tòxics, a incinerar amb bombes, enterrar vives a les persones i matar a éssers humans per doblers.

Ara, però es troben amb els primers problemes. Com convèncer a la societat de la necessitat de la professionalització sabent la mala imatge que aquesta societat té de l'exèrcit? Doncs, emprant allò que en economia s'anomena maquetant i en política propaganda. Volen convèncer a la població que aquest exèrcit és completament distint del que ha estat sempre. I per això han trobat això que ara diuen les intervencions humanitàries.

Aquí és on les coses no quadren. Que fan els legionaris espanyols, els "novios de la muerte", convertits en missioners de nou encuny? Que fan els militars armats fins a les dents en tasques que no són pròpies de militars? Està vist que l'única manera que la societat recolzi l'exèrcit és que aquest actui com si no ho fora. Una vegada aconseguit aquesta cara amable de l'exèrcit, ja és possible professionalitzar-lo i augmentar el presupost militar.

Se comencen a sentir veus que destapen totes aquestes mentides i mitges veritats llançant un missatge de desmilitarització i de justícia social. Se comença a escoltar la veu de la Insubmissió a les Casernes.

Desenvolupament de la Campanya

La Insubmissió a les Casernes surt a la llum el 6 de març de 1997 quan 5 joves se presenten pública i col·lectivament al Govern Militar de Madrid. A partir d'aleshores han seguit les presentacions d'insotmesos a les casernes i accions en establiments i governs militars.

A partir d'aquí comencen els militars a perseguir insotmesos amb una ràbia que no es dona en altres casos de deserció. Sembla que aquests joves son mereixedors d'una sanció exemplar ja que el seu gest té una càrrega política i pública, de crítica a l'estament militar.

Els tracte que rebem dels militars és indicatiu de que estam treballant en quelcom constructiu per a la societat, observem que l'exèrcit ha començat a manifestar-se com el poder fàctic que és, la qual cosa ens fa pensar que anam per bon camí.

Situació de la insubmissió a les Casernes a l'Estat espanyol

Aquest darrer any s'han presentat a tot l'estat 16 insubmisos en les caser-

nes, a les localitats que segueixen:

- 4/ Nafarroa / pendants de judici
- 2/ A Coruña / Jutjats i complint condemna
- 2/ Sevilla/ Pendants de judici
- 1/ Balears / Jutjat
- 1/ Barcelona/ Pendent de judici
- 1/ Bizkaia / Pendent de judici
- 1/ Elx / Jutjat i complint condemna
- 1/ Madrid / Pendent de judici
- 1/ València/ Pendent de judici
- 1/ Valladolid / Pendent de judici

Les peticions dels fiscals arriben fins a un total de 5 anys per a cada insotmés (3 anys per deserció, 1 any per entrada a la caserna i un altre per endur-se'n el pallet, que en les presentacions han estat tornats), els judicis se celebraran a A Coruña i Badajoz.

Els fins ara jutjats per deserció, han estat condemnats a 2 anys 4 mesos i un dia de presó militar que 3 d'ells estan complint a Alcalà de Henares, mentre que el quart encara no ha ingressat a la presó.

A més hi ha 23 civils encausats militarment per accions no violentes en recintes militars, que també seran jutjats per militars en Consell de Guerra (cosa que no passava des dels temps de la transició).

I nosaltres ens seguim preguntant: Diuen que hem de mantenir els exèrcits per defensar als més dèbils. En un món on l'OTAN gasta més del 60% del pressupost militar mundial, reconeguent que no hi ha cap exercit que li pugui fer front més de 5 dies de guerra. Com és possible que els més dèbils no tinguin condicions de vida humanes? Potser serà que les funcions dels exèrcits són altres ben distintes?

Perquè ens diuen que són necessaris per a mantenir la pau, quan vivim en un món on cada any moren per causes fàcilment evitables més persones que durant tota la Segona Guerra Mundial, causes que moltes vegades provoquen els mateixos que diuen defensar la pau?

Ens diuen que si ens lleven la mili viurem millor, però. Com es millorarà la qualitat de vida si es disminueixen els pressuposts de coses tan fonamentals com l'educació i la sanitat per a augmentar el pressupost de la guerra i la mort?

Si estàs d'acord, envia's un e-mail a betxea@lander.es el següent

Manifest

Conec la campanya de no col·laboració amb l'exèrcit i les guerres, i de denúncia de l'injust "ordre" mundial que aquests sustenten, i l'anomenada **Insubmissió a les Casernes** per la qual alguns pacifistes poden ser condemnats a penes de presó militar superiors als 5 anys.

Desig un món on la guerra no tenguí cabuda i consider coherent en aquest desig l'acció dels insubmisos, que abandonant les casernes en una campanya col·lec-

tiva promouen una realitat de major justícia. Per això són solidari@ amb totes els practiques que tinguin com a objectiu acostar al present aquest anhel de futur.

Per això vull manifestar el meu recolzament i simpatia als ideals que impulsen a aquests insubmisos a no col·laborar amb el militarisme, desertant de les casernes i denunciant les represàlies que l'exèrcit els està aplicant. Ω

Per un autèntic Correllengua Nacional!

L'any 1995, els *Joves de Mallorca per la Llengua* tingueren la bona pensada d'importar als Països Catalans la idea del Correllengua, és a dir, l'acte de reivindicar el ple ús d'un idioma mitjançant tot un seguit de rellevistes que duen la flama simbòlica de la llengua. En aquest sentit, és interessant de recordar que, en altres països, com és el cas d'Euskadi, aquest fet de "córrer per la llengua" té una gran tradició i repercurssió social.

L'èxit de la iniciativa mallorquina passà ràpidament al País Valencià, on Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I organitzaren també l'any 1995 el seu propi Correllengua, el qual, mitjançant diverses columnes que confluïren a la ciutat de València el dia 9 d'octubre (diada nacional del País Valencià, ja que és la data en què els catalans ocuparen la ciutat), recorregué de nord a sud les terres catalanes del País Valencià. Així, per exemple, sortiren columnes des de Guardamar (la darrera població de parla catalana al sud del País Valencià), des del Carxe (a la zona de Múrcia de parla catalana, ja que fou repoblada en el segle XIX per pagesos valencians) o des de Poblet (ja en terres del Principat de Catalunya, i on hi ha les tombes dels nostres reis autòctons).

L'any 1996 la iniciativa continuà tant a Mallorca com al País Valencià, i cada cop amb un nombre més important de gent.

L'any 1997 aquesta "bona pensada" mallorquina també passà al Principat de Catalunya. Així, es realitzà conjuntament un Correllengua al País Valencià, al Principat de Catalunya i, fins i tot, a la Catalunya Nord, a més, de la participació, més aviat simbòlica, d'una representació mallorquina, ja que l'any passat a l'illa s'organitzà el primer Acampallengua (per cert, a Eivissa, una illa massa pica oblidada, es celebrà també l'any passat la primera jornada per la llengua, que aplegà més de 3000 persones!).

Malauradament, l'èxit del Correllengua al Principat de Catalunya fou relatiu, ja que quasi vint anys de "pujolisme" han estovats, com denunciava Salvador Cardús, la societat catalana, la qual s'ha recreat, en el tema de la llengua, en un complaent "tot va bé", que, a voltes, pot conduir-nos a tots plegats al suïcidi com a comunitat lingüística. Aquest pujolisme, que tant enamora alguns nacionalistes de les Illes i del País Valencià, ha aconseguit desmobilitzar la població del Principat en el tema lingüístic fent creure que tot anava millor del que realment anava. Per exemple, en el tema de l'ensenyament, teòricament la joia de la normalització, a hores d'ara és absolutament mentida que l'ensenyament es faci a Catalunya únicament en català (ni tan sols, com diu la llei, normalment en català). Hi ha zones de Catalunya, al voltant de Barcelona -on hi ha la majoria de la pobla-

ció del Principat-, en les quals és facilíssim trobar escoles i principalment instituts en què l'ensenyament es fa bàsicament en espanyol (malgrat que la immensa majoria de professors declari sobre el paper que fan les classes en català).

A CiU, li ha interessat fer veure que s'avançava, per aconseguir el seu electorat (i, de passada, per enganyar alguns nacionalistes illencs i valencians). Però realment ni tan sols ha aprofundit en l'aplicació de la llei de normalització lingüística de 1983, amb la intenció de no ferir la sensibilitat dels que no tenen sensibilitat envers el futur del català (cosa la qual, irònicament, no han aconseguit: només cal llegir les reaccions del Fòrum Babel). El resultat: la societat catalana pensa que en el tema de la normalització "tot va bé", alguns, fins i tot, "massa bé". Peraixò, el nou repte de les associacions en defensa de la llengua del Principat de Catalunya ha de ser el d'explicar realment què passa amb la llengua catalana. Potser algú ha de començar a denunciar, per exemple, que a Mataró, una ciutat de més de 100.000 habitants, la pel·lícula *Hèrcules* no s'ha estrenat en català, o que el català és cada pic una llengua menys utilitzada pels joves (en deu anys el nombre de joves que es declara principalment catalanoparlant ha baixat un 10% a l'àrea d'influència de Barcelona, on ara només són el 23%).

Per aquest motiu era tan important el Correllengua, per fer despertar els "principatins" del seu miratge de normalitat i perquè s'adonessin que la resta del país encara està viu i, potser, molt més viu que el teòric centre de la comunitat lingüística catalana.

Tant de bo que l'experiència de l'any passat serveixi perquè enguany es torni a fer el Correllengua i tant de bo que aquest cop sigui autènticament nacional, és a dir, que arribi a totes les regions del país (a la Franja, per exemple, finalment, no es realitzà) i a totes les comarques (en moltíssimes comarques del Principat no es féu). Per ser possible, però, els organitzadors del Principat han d'aprendre, i molt, dels seus col·legues mallorquins i valencians, i entendre que no són els germans grans de ningú, sinó que els Països Catalans s'han de fer basant-se en la igualtat entre tots els catalans de totes les regions i tenint clar que el tema de la llengua ens ha d'unir per damunt de qualsevol organització. Ω

Pere Mayans
Mataró (Principat de Catalunya).

Ablació d'una nina de 4 anys

Una tradició molt corrent als països musulmans

Na Kadi plora després de l'ablació mentre que l'operació es repeteix en una altra nina. KIM MANRESA

"Dos milions de nines són sotmeses cada any a l'ablació de la clítoris. Uns 130 milions de dones han perdut aquesta part del seu cos en una esgarriosa amputació [...] un ritu que encara se practica a més de 30 països." Així comença l'aborronador reportatge gràfic que publicà diumenge passat el *Magazin de Levante-EMV*, en que es conta el cas de Kadi, una nina que només tenia 4 anys quan sofrí la brutal mutilació a un poble de l'Àfrica subsahariana.

És la primera vegada en Occident que un mitjà de comunicació revela amb tota la seva cruïlla la pervivència d'aquesta cruel tradició. Es tracta, per tant, d'un document sense precedents i inèdit, aconseguit després de dos anys de feina pel reporter gràfic de la Vanguardia Kim Manresa, que amb ell s'ha convertit en el primer fotògraf occidental que ha estat testimoni directe del ritu d'una ablació.

El resultat ha estat un reportatge compost de 14 fotografies -la amputació ofereix imatges més cruentes que el Magazine, ha optat per no publicar- que han estat recollides amb el títol *El dia que Kadi perdé part de la seva vida*.

El text que acompanya les instantànies està signat per la periodista Isabel Ramos Rioja, que també fou present al ritual realitzat per la *buankissa*: la dona tradicionalment encarregada de fer l'ablació. Això va ocórrer el passat mes d'octubre. Ω

La "buankissa" se disposa a començar l'amputació. K.M.

L'Estel d'Etiòpia

Cada vetlla de Nadal, un astre sol fer de guia, a tres mags vinguts d'Orient, la vespre de l'Epifania. Així doncs a mon cor ple, avui de melangia, la joia he retrobada al poder-hi contemplar la claror d'un dols somriure dins aquells ulls d'infant, tot sabent que per Nadal a l'hora de fer el pessebre. L'Estel què ens porta a Betlem vindrà des d'Etiòpia.

Molts d'anys a tots!. Ω
En Vicenç de son Rapinya.

La Pàtria

Trenta set fulls de marès i alguns mesos,
m'has cisellat palpat-me pam a pam
i t'he estat dòcil i ben criat, em sembla,
i no t'he tancat mai ni un dels meus instants.
Ens hem donat la mà passa per passa
i t'he fet confident com els amics, i ens hem
embriagat com dos promesos per temps indefinit.
El salobre dels corals ja no em fascina
ni m'enamoren els cristalls de rostoll,
ara que et veig "vella, bruta, trista i dissortada"
és l'hora justa per dir-te com t'estim. Ω

Rafel Horrach rector de Lloseta.

Dibuix original de Josep Mayans.

Es curs de sa meva vida

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

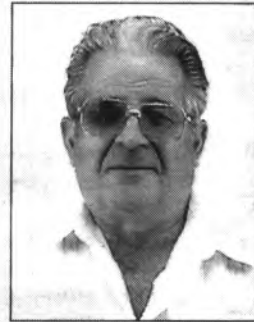
Començam aquest nou any mil nou cents noranta vuit és trobar-me tan robust per mi n'és un cas estrany. D'aquells noranta companys, que feiem reunions, només ja ne queden dos, de vius que encara alenem. Serà que m'he reservat, passant-me una bona vida? Una vida de fatiga, d'element escatimat! Vaig menjar molt pa mullat, mesclat amb col i tomàtiga, s'oli es compenatjava, berenar de pa torrat. A ca meva no hi havia café amb llet es dematí, això no va exercir, pa dur; sort si n'hi havia. De sa cisterna es treuria, amb gerra aigua controlada per fer a ca nostra bugada ella és companegeria. Sa sort que jo vaig tenir, per tet, me varen llogar, per una nina guardar, quan jo tres anys vaig complir. Allà me varen tenir, una grossa estimació, jo m'omplia és meu panxó i un canet pel meu servir. Dues pessetes guanyava

el meu bon pare aquell tems, quatre de manteniment dos germans, pare i mare. Sis duros se destinava, cada any per renda pagar, s'havia d'escatimar, es menjar s'acompassava. Se feina de podador el meu bon pare exercia, ell en es camp trobaria, garrova o ametlló, o faves que un carretó, traginant 'via caiguda de tot ell feia mesura, per omplir-mos es panxó. A n'es sis anys me llogaren, a Sa Marina de Baix, a s'Allapassa me'n vaig, amb els amics comentavem. De fet mos imaginavem, que allà hi hauria pa, i sobressada menjar, tots, els morros mos llepavem. l'amo me vengué a cercar, amb cavall i carruatge, brillava la meva imatge, a peu no haver-hi d'anar. de seguida em senyalà, sa feina que jo feria, es porcs jo pasturaria sa llenya pel seu cremar. Quan allà arribariem,

sa madona esperava, ella estava assabentada, que nou porqueret tendrien. Es cavall desjunyiríem, entrarem es carretó, a dins sa cuina un fogó, ben ple de foc trobaríem. Una taula preparada, de pa gros fet de pagès, de quilos en feia tres, camaiot i sobressada. Talla gros, si això t'agrada, en es foc el pots torrar, me pensava esclatar, de sa tan grossa panxada. A pesar de be estar, mon pare em necessitava, molta força li mancava, a dins sa art des podar. I me va ell obligar, a que s'ofici aprengué,

i que hi posàs interès a ser bon mestre arribar. Amb un molt gros sentiment dels meus amos em despedí, ells me varen advertir, aquí tens manteniment, si en tens falta un moment, sempre trobaràs menjar, el teu tan digne obrar, no el té tota sa gent. Me vaig posar a podador, amb una guarda molt grossa, a fer feina, un se posa, amb molta correcció. Posant molta vocació per se feina dominar s'objectiu vaig alcançar, per s'arbre dominar-ló. A dins aquell temps prendria, solfa i també tocar, es clarinet dominar,

és principal m'enduria, es pas doble tocaria, també obres de concert, vaig esser músic expert, en res mai me retgiraria. Sa guerra me sorprengué, anant cap a Barcelona, va ser una trista broma, que no l'havia mester. tres anys de lluita hi hagué, i jo amb ella lligat, amb en Bayo enrolat, quan a Mallorca vengué. Dues vegades casat, ses dues donas s'han mortes, se penes son bastant fortes, que Déu, Ell m'ha destinat. Sa sort que avui m'he trobat, amb caramull de milions, aquestes situacions, fan fugir es mal de cap. Ω

La conquesta de Mallorca

ESCANDELL

Quan va conquistar Mallorca el bon Rei, Jaume Primer, prometé la seva força, molt d'aquesta illa he de fer. Desembarcà a Santa Ponça, per difícil penyalat sempre tengué confiança, a Mallorca conquistar. Per tan hermosa memòria, prop d'allà va celebrar, una missa per la glòria, tal bella illa conquistar. Amb memòria de tal acte, una capella és montà, encara segueix intacte, per aquell fet recordar. Prometé si conseguia a Mallorca dominar que una catedral feria que seria d'admirar. la feu bastir amb elegància, bons arquitectes tingué, amb col.lumnes d'alteria, que altra esglèsia no té. Un bon rosetó destaca, dona molta claretat, com aqueix no n'hi ha d'altre, en tota la cristiandat. Se feu construir un castell que residència seria, rodó i de lo més bell vista a Ciutat, és remell, i olla amb penitenciària. Ω

ES GALL

Jaume Matas, vida i miracles -VI

(Cap Pinar)

En Matas, per fer carrera de polític, vol fer punts; per això el cacic espera que ens posem tots en filera. cou-cou i cap pin tots junts.

Però li ha sortit eixorca l'empresa de Cap Pinar i li ha dit clar mig Mallorca que dels alts càrrecs se'n torca lo que no és bo anomenar.

I anar de Xeca a la Meca beneits darrere un cacic s'haurà acabat aquest pic... El jorn que un poble s'aixeca, per ser lliure, és molt bonic.

Cap cacic amb ses mentides ja no embauc un sol pagés; res pot un perdonavides, quan el poble, rompent brides, decideix esser qui és.

Una residència noble per als rics a Cap Pinar? Aix no és cap bé pel poble... Sols és bo si esdevé un moble que el seu poble pot usar. Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F. ....Tel .....

M'interessa una subscripció ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....
Adreça .....
Núm. entitat.....Núm. sucursal .....
Compte núm. ....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al Apartat de Correus 124 07600 s'Arenal de Mallorca

Poema andalús

No kiero se komo tu,
ni xasse mio tu rekuerdo
ni bêtirme kon tũ ropã
ni imitar tu assento.
Tessorõ yo no'e pedio,
ni'oro, ni tersiopelo,
tan solo ke'me rêpeten,
i rêpeten a'mi pueblo. Ω